3,4

The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRĀTS. Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada. Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239. United States Editorial Offices: New York: Editor — V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA. Telephone LOrraine 7-6470. Chicago: Editor — K. KEZBERS, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA.
SATURDAY, APRIL 20, 1963.

LATVIJA AMERIKĀ

32. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 20. APRĪLĪ 13. GADS

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRĀTS. Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001. Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA. Tālrunis LOrraine 7-6470. Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS, 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA. Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

Indulis Kažociņš

UZTICĪBAS LIKUMS

Mūsu tautas gara mantās gan nekur uzticība nav nosaukta vārdā kā likums, un grūti būs atrast kādu dainu, kurā būtu tiešs norādījums — būt uzticīgam kādā mūsdienu izpratnē. Bet būs grūti atrast arī dainu, kurā neizpaustos uzticība pati, kā tikums, nepieciešama gudrība, kuŗa saknojas tik dziļi tautas garā un dzīvē, ka kļuvusi par latvju rakstura neatņemamu sastāvdaļu.

Viszīmīgākie piemēri tautas uzticības tikumam gan būs tie, kuŗi liecina par uzticību Dievam.

Nāc, Dieviņ, pats palīdzi
Grūtu darbu padzīvot;
Tev, Dieviņ, spēks, varīte,
Tev gudrais padomiņš.

Līdzīgi šai dainai uzticību, paļāvību un ticību Dievam pierāda arī latvju raksturīgie sveicieni, no kuŗiem parastākais un vēl arvien lietojamais ir atvadu sveiciens — „Ar Dievu",ar ko teicējs novēl aizgājējam vai palicējam Dieva klātieni. Mazāk vairs dzird sveicienu, ar kuŗu sveicina kādu darbu darītāju — „Dievs palīdz". Sveicienu „Dievs svētī", vai „Dievs gausina", ar kuŗu sveicina ēdējus, lielā mērā aizstāj pagalam nelatviskais — „Labu apetītu" vai tas pats latviskotā formā — Labu ēstgribu. „Pēdējie ieviesušies aplam pretreliģisko strāvojumu ietekmē šā gadsimta sākumā. Mēs paši esam liecinieki, kāda bezdibeņa malā šī Dieva noliegšana ir novedusi visu pasauli. Uzticībā Dievam un savu senču mantojumam, mums jāuzskata par savu pienākumu šo skaisto sveicienu tradiciju atkal celt viņas senākajā godā.

Cieši ar seno reliģisko uzskatu ir saistīta latvju uzticība senčiem, kas izpaužas veļu mielošanās paražā, kuŗu vēl ilgi nespēja izskaust kristīgās reliģijas mācība. Šī uzticība mirušajiem senčiem ir ciešā sakarā ar uzticību savas dzimtas vēl dzīvajiem vecākajiem, par ko liecību dod aina:

Līka liepa, līks ozols,
Tie bij labi šūpoties.
Vecs tētiņš, māmuliņa —
Tie bij labi padomam.

Mums, trimdiniekiem, kas atšķirti no tautas dzīvā, radošā un tradicijas glabātāja kodola dzimtenē, it sevišķi zīmīga ir tā uzticības tikuma daļa, kuŗa rāda latvju uzticību savas tautas kultūras tradicijām. Uz šīs uzticības vareno spēku un nelokāmību jau norāda mūsu senā valoda, dainas, tautas ornamentika, tērpi un rotas. Latvieši nedzīvoja kādā nomaļā un noškirtā salā, kur netraucēti no pārējās pasaules varētu veidoties kāda īpatnēja, savdabīga kultūra. Nemitīgi kaŗi, svešas varas, svešu kultūru strāvojumi gadu simteņiem ilgi apskalojuši mūsu tautas dzīves telpu, bet nelokāmā uzticībā savām gara īpatnībām latvji, ikvienu svešu ietekmi pārņemot, to pārveidojuši un pielāgojuši savai gaumei un prasībām.

Šis nelokāmais gara savdabīgās spēks ir tas balsts, kas palīdz latvjiem pārciest gadsimtu kaŗus, sērgas, svešu ietekmju briesmas, un tomēr saglabāt savu nacionālo seju. Uzticība šim savdabīgajam garam dod spēku pārvarēt un pārciest grūtības, un pastāvēt arī svešā vidē, kā to dainā izteic tautas aizvestā meita:

Sveša zeme, sveši ļaudis,
Nezināju zieda raut.
Savas zemes magonīti
Saujā nesu salocītu.

Aizprecēta svešumā, kur citi tikumi, paražas, dzīves kārtība un tērps, šī tautu meita meklē balstu un glābiņu uzticībā savas tēvu zemes tikumiem un paražām, ko viņai simbolizē mātes mātes rakstiem rotātais mutauts. Tā ir Nīcas mutautā izšūtā magonīte, kuŗu tautu meita saujā nes salocītu. Uzticība savu senču mantojumam dod viņai pašapziņu un līdzvērtības sajūtu, stāvot līdzās svešajām tautu meitām, kuŗu vidū viņa citādi justos kā balts zvirbulis. Tā viņas pašapziņa un pašcieņa iedveš cieņu pret viņu arī jaunajos rados.

Ir zīmīgi, ka ziedu raušanu līdzīgā nozīmē piemin vēl kāda cita daina prof. J. Vītola sabalsotajā tautas dziesmā par Kurzemes bērniņu:

No Kurzemes bērniņš biju,
No Kurzemes ziedu rāvu.
Nopinosi vainadziņu,
Iejāj' Rīgas baznīcā.

Rīgas kungi brīnījāsi:
— Kas tā tāda mātes meita?
— Tā nebija mātes meita,
Tā Kurzemes sērdienīte!

Ir skaidrs, ka Kurzemē rautais zieds sērdienes vainagā gan nebija vienkāršs ievas vai pļavu zieds, bet gan simbolisks un dzejisks apzīmējums sērdienes dzimtā novada rakstos darinātajam vainagam un tērpam.

Tādējādi uzticība svaas dzimtās Kurzemes īpatnībām un tradicijai p[illegible] kārtās varenu kungu vai šķietami garīgu spēku droši stāvēt Rīgas baznīcā lepno kungu priekšā kā kādai labietei, mātes meitai.

Tā ir uzticība, kāda mums svešumā daudzkārt nepieciešama, kad arī mēs stāvam svešās tautās varenu kungu vai šķietami pārākas kultūras priekšā.

Ko dziedāšu, ko runāšu,
Svešu zemi staigādama?
Dziedāš' pati savu dziesmu,
Runāš' savu valodiņu.

Amerikas spēks ir lielāks

Tāpat kā īstā kaŗā, arī aukstajā kaŗā pretējās puses vienmēr patur rezervē kādu karti, kas, īstā brīdī izspēlēta, var svaru kausus nosvērt pavisam negaidītā un tālu ejošā rezultātā.

Pasaules prese pēdējās dienās daudz rakstījusi par vēl līdz šim nepārbaudītiem notikumiem Kremlī. Pats diktātors Nikita Chruščevs nupat aizdomīgā klusumā nosvinēja savu 69. dzimšanas dienu. Te jāpiezīmē, ka pašreizējais Kremļa diktātors jau veselu mēnesi atpūšas kādā Melnās jūras kūrortā.

Chruščevam grūtības

Labi informētās aprindās valda pārliecība, ka visvarenajā komūnistu smadzeņu centrā — politbirojā — notikusi šķelšanās, kuŗas sekas vēl nav pārredzamas. Kremļa ārpolitikas tālākā veidošanā savu vārdu grib teikt arī sarkanās armijas maršali un Chruščevam būs no jauna jāpierāda savā atpistā ukraiņu zemnieka viltība, lai patūrētu valdības grožus savās rokās.

Ļoti iespējams, ka Chruščevs šoreiz vēl spēs apklusināt dumpinieku balsis, bet tas nenotiks bez zināmām koncesijām. Kādas šīs koncesijas būs, to šodien nespēj pateikt Pad. Savienības politikas izvērtēšanas lietpratēji kā Maskavā, tā arī Rietumos.

Iekšpolitiskās grūtības Chruščevs, droši vien, mēģinās nosegt ar negaidītu notikumu attīstību ārpolitikā. Nav jāaizmirst, ka Kubā vēl arvien atrodas 17 tūkst. Maskavas techniķi un padomdevēji, kuŗus daudz pareizāk būtu nosaukt par sarkanās armijas tilta gala pozicijas kaŗaviriem Amerikas piekrastē.

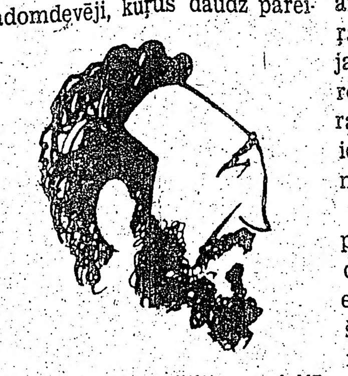
Kastro priekštilta pozicijā.

Ir jābrīnās, ka Vašingtona pagaidām šo vērā ņemamo Kremļa militāro spēku klātieni Kubā mierīgi pacieš.

Militārie lietpratēji domā, ka Kremlis neiedrošināsies no Kubas uzbrukt Sav. Valstīm. Maskavas pasaules iekaŗošanas plāniem Kuba ir vieta, no kurienes Maskava var iededzināt revolūcijas uguns Centrāl- un Dienvidamerikas valstīs.

AMERIKAS SPĒKS IR LIELĀKS

Lai kā arī Maskava dižotos ar panākumiem atomieroču radīšanā, Sav. Valstis patiesībā tieši šajā militārā laukā ir tālu priekšā Kremlim.

Kā katram ierocim agri vai vēlu atrod atbilstošu apkarošanas ieroci, tādēļ raketes un pasaules telpas lidmašīnas nebūt nav tik liels pretinieka iebaidīšanas vai iznīcināšanas sasniegums, kā to iedomājas caurmēra pilsonis.

Pad. Savienība nupat nākusi klajā ar paziņojumu, ka Ļeņingradas tuvumā radīta jauna rakešu apkaŗošanas baze. Pret rakešu uzbrukumiem ļoti labi sagatavotas ir arī Sav. Valstis. Nenoliedzami, raķetes, apbruņotas ar atomieročiem, ir bīstams kaŗa ierocis. Taņi pašā laikā nevajadzētu aizmirst, ka bez šiem ieročiem jau tagad abas puses ir radījušas citus vēl spēcīgākus ieročus. Lai pieminam tikai ķīmiskās un baktēriju bumbas.

Tā kā jauni ieroči atrodas abu pretējo pušu rīcībā, tad var diezgan droši pieņemt, ka pat eventuālā konflikta gadījumā šos nāvējošos ieročus nelietos ne viena, ne otra puse.

TOP ARABU SAVIENOTĀS VALSTIS

No Kairo nāk ziņas, ka pēc vairāku nedēļu ilgām apspriedēm beidzot panākta vienošanās par Ēģiptes, Sirijas un Irakas iekļaušanos kopīgā arabu federācijā. Jaunajai federācijai pievienosies arī daudzas citas sīkākas arabu valstis. Jaunā arabu valstu federācija nenoliedzami pakalpos mieram Vidējos Austrumos.

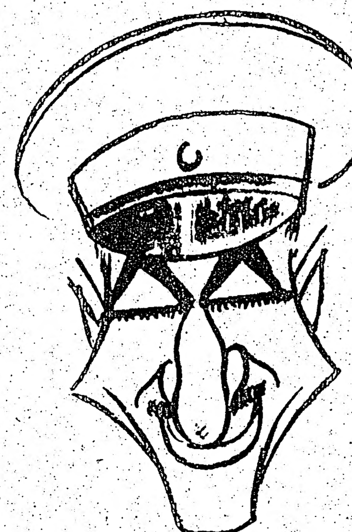
Nasers par vienību.

Ciņu par arabu apvienošanu sāka Ēģiptes stiprais vīrs Nasers un valda pārliecība, ka viņš būs pirmais Arabu federācijas prezidents.

Andrim droša roka. J. Liģera uzņēm.

STREIKU VIĻŅI EIROPĀ

METALLSTRĀDNIEKI PIEPRASA ALGU PAAUGSTINĀŠANU

Pēdējās nedēļās iespaidīgie streiku viļņi, kuŗiem nenoliedzami politiski cēloņi, brāžoties pāri Franςijai, nodarījuši turienes tautsaimniecībai ievērojamus zaudējumus. Aplēsts, ka franču kalnraču streiks radījis vismaz 400 miljonu franku zaudējumu, bet nedrīkst aizmirst, ka tajā pašā laikā Francijā nikni streikoja arī citu nozaŗu pārstāvji,kā dēļ franču laikrakstos parādījās pat īpaša nodaļa: Streiku kalendārs, pēc kuŗa orientēties, kad streikos dzelzceļnieki, kad autobusu vadītāji u. t. t.

Streikiem Francijā lēnām norimstot, visas pazīmes rāda, ka bīstami streiku viļņi tuvākajā laikā draud rasties arī Rietumvācijā. Streiku iemesliem Vācijā galvenā kārtā ir lēna, bet nemitīga dzīves dārdzības pieaugšana, kuŗā sava ietekme ir arī aizvadītajai ziemai. Jāatzīst, ka vācieši visus pēckaŗa gadus, salīdzinājumā ar citām tautām, streikošanas ziņā bijuši miermīlīgi. Arī apmēram pirms gada vācu metallstrādnieku streikus pašā pēdējā brīdī izdevās novērst ne vien ar darbinieku un darba devēju kompromisu, bet arī ar valdības solījumiem rūpēties par dzīves dārdzības pieauguma apturēšanu. Šiem solījumiem un uzaicinājumiem ieturēt mēru praktiski bijusi niecīga nozīme, kādēļ visās Rietumvācijas zemēs metallstrādnieku arodbiedrība „I.G. Metall" uzteikusi visus agrāk nolīgtos tarifu līgumus, pieprasot 8 proc. algu paaugstināšanu.

Nav noliedzams, ka ievērojams skaits vācu darba devēju maksā lielākas algas nekā to paredz ar arodbiedrībām nolīgtie tarifu līgumi bet pašreizējās algu paaugstināšanas prasības aptuveni ietveŗ 3,3 miljonus strādnieku un praktiski skaŗ visus Rietumvācijas metallrūpniekus. Ar ne visai godīgiem paņēmieniem, un mētājoties ar samērā neglītiem apvainojumiem, vācu metallrūpnieku apvienības pārstāvji mēģina pat atsacīties no sarunām par algu paaugstināšanu.

Metallrūpnieki, neskatoties uz arvien vēl lēnām pieaugošo peļņu, vaimanā, ka algu paaugstināšana iznīcināšot vācu rūpn. konkurences spējas ārzemju tirgos un par priekšnoteikumiem sarunām ar arodbiedrībām, stūrgalvīgi un izaicinoši draudot ar represijām, vēlās panākt visu algu paaugstināšanas prasību apturēšanu (Lohnpause) līdz 31. jūlijam. Vai viņi tad varēšot piedāvāt kaut kādu algu paaugstināšanu, to rādīšot pasaules tirgus konjunktūra.

Šo un vēl citu iemeslu dēļ biežajos metallstrādnieku mītiņos tagad skan ne vien visus pēckaŗa gadus Rietumvācijā nedzirdēti niknas runas, bet metallstrādnieku arodbiedrība ciešā sadarbībā ar vācu arodbiedrību savienību (DGB) gatavojas niknam un ilgstošam streikam, kuŗu novērst šoreiz var vienīgi darba devēju steidzīga piekāpšanās.

VAI TIKAI BANDĪTI?

DE GOLLA PRETINIEKI SASKALDĀS ARVIEN SĪKĀKĀS GRUPĀS.

VĒSTULE LA NO PARĪZES

Nemierīgās Francijas iekšpolitiskie notikumi pasaules presei pa laikam sagādā pateicīgus tematus, pie kam parasts visus prezidenta de Golla aktīvos pretiniekus apzīmēt par fašistiem, neliešiem un bandītiem. Nav noliedzams, ka starp viņiem ir arī tādi, bet visi varbūt tomēr nav bāžami vienā maisā. Ne jau gluži dēku kāre arī pašā pēdējā laikā pamudina pa pusducim jauno virsnieku dezertējot pievienoties slepenajām antigollistu pagrīdes organizācijām, kuŗas parasti vēl aizvien apzīmē ar trim burtiem — OAS. Teorētiski un arī patiesībā šī organizācija ir beigusi eksistēt, pagrīdei sašķeļoties vairākos novirzienos, no kuŗiem ievērojamākie, šķiet, ir CNR (Conseil national de Résistence) un MCR (Mouvement contre - revolutionaire). Domā, ka šī sašķelšanās praktiski nozīmē antigollistiskó spēku sabrukuma sākumu, jo jaušanis, ka, mēģinot atkratīties no morāliski apšaubāmiem elementiem, arī šīs organizācijas sašķeļas arvien sīkākās grupiņās.

Protams, pēdējos mēnešos de Golla pretinieki saņēmuši smagus triecienus, jo franču slepenais dienests un policija sistēmatiskā darbā apcietinājusi jau gandrīz visus dumpīgos ģenerāļus. Vienīgi aizmuguriski uz nāvi notiesātais ārzemnieku leģiona kādreizējais ģenerālinspektors ģenerālis Gardī joprojām ir brīvībā. Aiz restēm atrodas arī lielākā daļa no dezertējušiem, dumpīgiem franču pulkvežiem, kādēļ pagrīdes vadība pamazām nonāk zemāku pakāpju virsnieku rokās. Cik jaušams, tad jauno pagrīdes vadītāju aprindas vairs nav homogēnas un drošas no valdības slepenā dienesta aģentu iefiltrēšanās, kādēļ antigollistu kustība arvien biežāk saņem jaunus triecienus: policijas rokās nonāk lielas pagrīdnieku ieroču

(Nobeigums 8. lpp.)

LESTERS PĪRSONS STĀJAS AMATĀ

Mākoņi no Kanadas politiskās dzīves padebešiem sāk izklīst. Pēc tam, kad ministru prezidents J. Dīfenbēkers iesniedza ģenerālgubernātoram savas valdības demisiju, jaunās valdības sastādīšana uzticēta liberāļu partijas vadītājam Lesteram Pīrsonam. Domājams, ka Pīrsons jau šo pirmdienu stāsies amatā. Otavā ģenerālgubernātora mītnē notiks svinīga jaunās valdības ministru ievešana amatā.

Kanadas jaunais ministru prezidents jau deklarējis, ka viens no viņa pirmajiem uzdevumiem būs noorganizēt satikšanos ar Lielbritanijas ministru prezidentu Mekmillenu un ASV prezidentu Kenediju. Pīrsons ar Mekmillenu satiksies jau šī mēneša beigās, bet ar prezidentu Kenediju — maija pirmajā pusē.

Lesters Pīrsons tajā pašā laikā ir pieteicis, ka tūliņ pēc stāšanās amatā viņš stāsies pie 60 dienu saimnieciskās un politiskās akcijas reālizēšanas, kuŗas mērķis ir panākt ciešas un draudzīgas saites ar Sav. Valstīm un sākt Kanadas saimnieciskās dzīves nostabilizēšanu.

DIVĒJAS MĒRAUKLAS

VĀCU UN LATVIEŠU KAŖA INVALIDIEM DRĪZUMĀ SAGAIDĀMA PENSIJU PAAUGSTINĀŠANA

Ievērojot vispārējo dzīves dārdzības pieaugumu, jau tā mazās kaŗa invalidu un kaŗā kritušo piederīgo pensijas, kuŗas maksā Rietumvācija, jau labu laiku vairs neatbilst reālajām vajadzībām un taisnīguma prasībām. Vācu kaŗa invalidi un viņu lielās organizācijas, neskopojoties ar sirdīgiem vārdu izvirdumiem, jau ilgāku laiku mēģina panākt pensiju paaugstināšanu.

Šīs prasības tomēr līdz šim atdūrās ne vien pret valdības budžetu, kuŗā tieši kaŗa invalidu pensiju paaugstināšanai vienmēr trūka vajadzīgo līdzekļu, bet arī pret Teodora Blanka vadīto Rietumvācijas Darba ministriju, kas kārto kaŗā cietušo apgādes lietas. Pēc šīs ministrijas līdzšinējiem projektiem pamatpensijas (Grundrenten) nemaz nevajadzētu paaugstināt. Paaugstināmas būtu vienīgi tā sauktās izlīdzinājuma rentes, kuŗas papildus saņem tie invalidi, kas nenopelna vairāk kā to paredz attiecīgie izlīdzinājuma renšu noteikumi. Praktiski tas nozīmē, ka, paaugstinot tikai izlīdzinājuma (Ausgleichsrenten) rentes, Rietumvācijas valdībai gandrīz nekādi lieki izdevumi nerastos, jo laba daļa smagāko invalidu pamazām izmirst, kaŗa bāreņi kļūst pilngadīgi un lielais pārējo kaŗa invalidu vairums, sakarā ar vispārējo algu celšanos, tagad ar savu izpeļņu mazliet pārsniedz noteiktās robežas . . .

Bet arī pamatpensiju lietā Rietumvācijā, diemžēl, mēro ar divējām mērauklām. Piemēram, par kaŗā zaudētu kāju bijušais kaŗavīrs labākā gadījumā var saņemt DM 105 mēnesī, turpretī civīlists, kuŗš kāju, sacīsim, zaudējis satiksmes nelaimē un pirms tam pelnījis mēnesī caurmērā 500 marku, par savu locekļa zaudējumu dabū 210 markas mēnesī.

Tā kā daļa no tagadējiem vācu kaŗavīriem ir kaŗa invalidu un kaŗā kritušo dēli, tad pie katras izdevības vācu kaŗa invalidu organizācijas šos nelāgos faktus cenšās atgādināt arī jaunajiem bundesvēra kaŗavīriem, tā netieši iegūstot sev jaunus un vērtīgus sabiedrotos cīņai par taisnīgu un vispārēju pensiju paaugstināšanu.

Civīlistu un kaŗavīru pensiju atšķirību daudzi vācu politiķi ieskata par bundesvēru deprimējošu faktoru. Šī un citu iemeslu dēļ šķiet, ka kaŗa invalidu organizāciju pūles nebūs veltīgas, un jaušams, ka jau pārredzamā nākotnē sagaidāma ne vien vispārēja pensiju paaugstināšana par apmēram 10 procentiem, bet arī citi uzlabojumi.

LATVIJA

32. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 20. APRĪLĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

AUSTRUMU MĒRIS UN RIETUMU NESPĒKS PRET TO

Firsenē (-it.) — 500.000 lieliski sagatavotu komūnistu aģentu nepārtraukti veic savus kaprača uzdevumus mūsu vidū. Padomijas un krievu maisā iekritušie sateliti izdod 8 miljardi DM gadā aukstā kaŗa vešanai. Un mēs melotu paši sev, ja apgalvotu, ka komūnisti negūst panākumus. Tai pašā laikā rietumniekiem vēl vienmēr nav stipras vienotības, redz ievērojamākas drosmes. Rietumniekiem nav masu suģestējošas idejas; nav konsekventas politikas. Visus panākumus pašreizējā periodā grib vienkārši nopirkt ar dolariem vai ar DM. Tāpat līdzšinējā palīdzības sniegšana komūnisma jūgā jau nokļuvušajiem ir vairāk retoriska, ar vāju simbolisku akcentu, bez reālas vērtības.

Nupat pēc rietumnieku slepeno dienestu jaunākajām ziņām par komūnistu spiegu armijas aktīvitāti no Dienvidpola pāri Amerikas, Austrālijas, Āzijas, Afrikas kontinentiem līdz pat krievu robežai Eiropas sirdī — Vācijā, ir radies biedinošs pārskats, kuŗu nedrīkstētu ignorēt.

Tuvāk ieskatoties komūnistu stratēģijas ļoti rafinētajos līdzekļos, kuŗi ar velnišķīgu izdomu un metodēm tiek sistēmatiski lietoti pasaules sovjetizēšanas sasniegšanai, tūlīt arī jāmin tās galvenie likumi, kuŗos svarīgākās tezes, piem., skan: „Vārds ir 20. g. s. spēcīgākā municija . . . .", Vienas avīzes vērtība šodien atbilst 10 lidmašīnu bazes kuģu nozīmei . . ." „10 komūnistu šūniņas pagrīdē ir vairāk vērts kā 5 pulki kaŗavīru . . ." „Vienas zemes aizstāvēšanas organizācijā informācijas ministrija šodien ir tikpat svarīga kā aizsardzības ministrija . . . " utt., utt. Tūkstoš slepenības veidos komūnistisko organizāciju uzturēšanai visur Rietumos tiek izdotas pasakainas summas. Svarīgu uzdevumu veikšanai tiek iesaistīti gadiem ilgi apmācīti aģenti, kuŗiem nesamaksājamu palīdzību sniedz cilvēku lētticība, nihilistiski preses izdevumi, pašu rietumnieku pacifisma pilnais demokratisms un līdzskrējēju līdz noziegumam aizgājusī uzticība komūnisma pasakai.

Padomju Savienība Pasaules arodbiedrību apvienībai un Pasaules miera padomei katru gadu maksā 200 milj. DM, bet tām līdzīgām organizācijām, kas tāpat visas, vairāk vai mazāk legālizētas, atrodas tikai Rietumos, par netiešā ceļā komūnismam un Kremļa varai labvēlīgas propagandas sekmēšanu izmaksā 440 milj. DM. Komūnistu pagrīdes organizēšanai, uzturēšanai, kā arī daudzo komūnistiski noskaņotu, vadītu kongresu sarīkošanai brīvajā pasaulē Maskava vien gadā maksā 80 milj. DM. Radio raidījumi visām tautām visā pasaulē komūnistiem izmaksā 1200 milj. DM. Un propagandas filmu ražošana 800 milj. DM. 20 aģentu sagatavošanas augstskolu gada budžets ir 500 milj. DM, plūs 80 milj. DM spiegu mākslas apguvējiem par speciāliem studiju un propagandas ceļojumiem visur, kur vien viņiem iespējams. Un mēs paši zinām, Rietumos ierasties nākošajam aģentam ir pavisam viegli un vienkārši. Daudz grūtāka tad jau ir viņiem iecelošana no vienas sarkanā diktātūras zemes otrā diktātora zemē, jo kaut gan viņiem kopīgs mērķis, taču bailes un intereses viņiem tomēr ir katram tikai savas. Organizētiem ceļojumiem no rietumu zemēm uz Pad. Savienību, tāpat viņas satelitiem un arī uz sarkano Ķīnu komūnisti gadā piemaksā 200-300 milj. DM.

Bez tam komūnistu partijām kopā vēl pastāv Piekukuļošanas fonds 800 milj. DM. Tas katru gadu ar vērienu un gudru ziņu tiek izdalīts (izdalīšanu pēc saviem ieskatiem izdarą vienīgi komūnistisko valstu konsulārie un sūtniecību pārstāvji) tikai Rietumos un tikai starp tādām personām, kuŗām ir svars, liels iespaids savas nacionālās valsts saimniecībā vai arī politikā.

Beigās, cik lielas summas tiek izdotas tiešiem spiegošanas uzdevumiem, kā arī pasaules tirgus graušanai ar dempingu, tas skaidri nemaz nav kostatējams, bet katrā ziņā tās ir ārkārtīgi kolosālas.

Tāpat pēc Rietumu izlūkošanas dienestu rūpīgi pārbaudītiem materiāliem, Maskavā atjaunotajam Kominformam tagad ir 25000 augstvērtīgi izglītotu funkcionāru, kas veido galvenā ģenerālštāba sastāvu, un jau tagad izstrādā līdz beidzamai niansei gatavus komūnistiskās revolūcijas istenošanas plānus visā pasaulē. Padomijai šī svarīgā iestādījuma uzturēšana gadā prasa 800 milj. DM.

Komūnistu aģentus sagatavo dažādās vietās. Savā laikā, tūlīt drīzi pēc Otrā pasaules kaŗa, arī krievu okupētajā Latvijā, Siguldā un Ogrē, atradās ievērojamas spiegu skolas, kuŗās sagatavoja aģentus sevišķi vāciski runājošām zemēm, it īpaši, lai ie filtrētos Bundesrepublikā un Austrijā. Maskavā un Ļeningradā skolo aģentus vissvarīgākiem uzdevumiem, kas prasa no spiega komūnisma labā iespēt gandrīz neiespējamo. Pasaules revolūcijas tālākai gatavošanai spiegu augstskolas vēl atrodas arī Prāgā, Pekingā, Varšavā, Budapeštā un Taškentā. Prāgā sagatavo sarkano izlasi palīdzību prasošajām, mazattīstītām zemēm un Afrikai. Taškentā notiek aģentu sagatavošana Tuvajiem Austrumiem, bet Pekingā Japānai, Indijai, Indonēzijai un Burmai.

Budapešta ir speciāls skološanas centrs komūnistiskiem arodbiedrību vadītājiem. Nākošie afrikāniešu politiķi tiek skoloti arī Austrumvācijā Bernauā un Baucenē. Turklāt Varšava ir izveidojusies par iespaidīgu vietu, kur sevišķi sagatavo un vēlreiz pārkausē Padomijas interešu krāsnī komūnistiskos intelektuāļus, galvenokārt no Afrikas un Tuvajiem Austrumiem un Āzijas zemēm.

Šis informācijas kopsavilkums, kuŗam pēdējā laikā ir pievērsušies arī daļa Rietumvācijas preses, mums, latviešiem nav un nevar būt pamats pārmērīgai skepsei par rītdienu, par tās perspektīvu. Bet katrā ziņā viss pieminētais lai ir pamats pārdomām un savas personiskās stājas noskaidrošanai. Jo koeksistence un kompromisi ar komūnistiem tomēr pēkšņi kādā jaukā dienā var izbeigties. Un, kas tad būs?

BALTIJAS VALSTU OKUPĀCIJAS PRIEKŠSPĒLE

Miris Igaunijas trimdas valdības galva A. Rejs

ZIŅOJUMS NO STOKHOLMAS

29. martā, braucot pazemes vilcienā Stokholmā, ar sirds trieku miris 77 gadu vecumā Igaunijas trimdas valdības galva Augusts Rejs. Viņš bija Igaunijas Satversmes sapulces pirmais priekšsēdis. Vēlāk viņu ievēlēja par Igaunijas valsts vecāko, bija arī ārlietu ministra amatā. Viņš piederēja pie sociāldemokratu partijas. Rejs bija Igaunijas pēdējais sūtnis Maskavā. Kad krievi okupēja Baltijas valstis, Rejam pēdējā brīdī izdevās ar lidmašīnu atstāt Maskavu un caur Rīgu izlidot uz Zviedriju, kur viņš uzturējās līdz savai nāvei. Šeit Rejs nodibināja Igaunijas trimdas valdību, kuŗu igauņu trimdinieku lielākā daļa gan neatbalsta. Pēc Reja nāves viņa vietā nāk viņa „valdības" vecākais loceklis A. Varma, kuŗam arī jau pāri par 70 gadiem.

Reja apbedīšanas ceremonija notika Vazas baznīcā Stokholmā, piedaloties bīskapam J. Lauri, prāvestam H. Pehlam un mācītājam K. Velmam. Dziedāja igauņu vīru koris un jaukts koris. Reja mirstīgās atliekas pārpelnoja.

Īsi pirms savas nāves Rejs publicēja savas atmiņas par notikumiem liktenīgajos 1939.-1940. gados. Rejs tur sniedzis faktus, kas līdz šim atklātībā nebija zināmi. Drīz pēc tam, kad ar Padomju Savienību bija noligts līgums par bazēm, Tallinā ieradusies padomju augstāko virsnieku delegācija, lai iedzīvinātu šo līgumu. Jau pirmajā sēdē krievu ģenerāļi un flotes virsnieki nākuši ar prasībām, kas tālu pārsniedza līgumā paredzēto izkārtojumu. Tie prasījuši tiesības novietot savu kaŗaspēku arī daudzās vietās, kuŗas līgumā nebija paredzētas, kā, piem., Valkā, Igaunijas vidienē un ziemeļos, kas nozīmētu Igaunijas faktisku okupāciju. Kad krieviem aizrādīts, ka tas runā pretī līgumam, tie vienkārši pateikuši, ka tādā gadījumā viņi atstāšot Tallinu un atgriezīšoties Maskavā.

Tad Igaunijas valdība 2. oktobrī pa telefonu Rejam Maskavā nodevusi notu iesniegšanai padomju valdībai. Rejs iesniedzis notu Molotovam, pie tam vēl no savas puses aizrādījis, ka krievu pārmērīgās prasības kaitējot pašai Pad. Savienībai. Rejs teicis: „Jums ir daudz ienaidnieku. Ja jūs mums uzspiedīsit līgumā neparedzētas prasības, tad jūsu ienaidnieki to tūliņ izmantos pret jums." Molotovs uzmanīgi noklausījies, bet palicis atturīgs un vēss. Tad Molotovs piepeši jautājis: „Vai jums nebūtu nekas pretī, ja es ataicinātu šeit biedru Staļinu?" Rejs atbildējis, ka tas būtu viņam liels pagodinājums. Tad Molotovs piezvanījis pa telefonu un pēc dažām minūtēm ieradies Staļins. Rejs atkārtojis to pašu Staļinam. Staļins tad pateicis: „Tas jau ir kaŗavīru paradums — prasīt pēc iespējas vairāk. Es došu norādījumu, lai viņi rīkojas saskaņā ar līgumu." Tā arī notika un okupācijas briesmas, kaut arī uz īsu laiku, Igaunijai vairs nedraudēja.

Nobeigumā Rejs raksta, ka ar šo gājienu viņam izdevies attālināt Igaunijas un pārējo Baltijas valstu okupāciju par 9 mēnešiem un līdz ar to mazināt to postu, ko nesa krievu okupācija.

SARKANARMIJA NEVĒLAS DALĪT UZVARAS LAURUS

Pagājušās dienās uzmanību saistīja ziņas, ka krievu galmā izraisījušās iekšējas cīņas varas dēļ un ka diktātora Chruščeva stāvoklis uzskatāms par apdraudētu. Šādu ziņu avots bija itāļu komūnistu partijas galotnes funkcionāru norādījumi. Attiecīgos komentāros arī tika norādīts, ka Chruščevs nokļuvis zem militāristu spiediena. Taču Maskavā akreditētie brīvās pasaules valstu diplomāti un preses pārstāvji šādas baumas uzskata par stipri pārspīlētām, jo par šādu iekšēju varas cīņu nav nekādu pazīmju. Chruščevs atpūšas pie Melnās jūras, bet aizsardzības ministrs maršals Maļinovskis viesojas Indonēzijā. Šos apstākļus vien uzskata par pietiekamu apliecinājumu tam, ka Chruščevs savu stāvokli uzskata par drošu. Krievu varas galma apstākļu pazinēji noraida domu, ka ar Ustinova nozīmēšanu par Augstākās tautas saimniecības padomes priekšsēdi Kremļa valdībā būtu pieaugusi militāristu nozīme. Visi partijas galotnes funkcionāri ir Chruščeva izraudzīti un tiem par augstajiem amatiem viņam jāpateicas. Neviens no tiem nav spējis izrauties pašā priekšgalā, neviens nav parādījis sevi par izcilu runātāju. Vienīgā vājākā vieta Kremlī var būt, ja cietāka kursa prasītāji partijas ideologi Suslovs un Iljičovs vērpj intrigas ar varaskāru maršalu grupu.

(Nobeigums 6. lpp.).

SEŠPADSMIT GADU KOMŪNISTU VAŽĀS

DARBA APSTĀKĻI SODU NOMETNES VIRTUVĒ

Darba apstākļi virtuvē bija ļoti grūti un bija liela atbildība. Tur nevarēja būt cilvēku, kam uzticēties. Viss bija jāpārzin pašai un pašai par visu jānes atbildība. Ventilācijas tur nebija, tāpēc brīžiem tur pietrūka elpas un uznāca ģībonis, bet atstāt darbu nedrīkstēja. Daži, kam bija vajadzība ienākt virtuvē, nekavējoties izmuka, piezīmējot, ka tur nestrādātu par 1000 rubļiem mēnesī, bet es strādāju par 8 rubļiem mēnesī (pēc vecās naudas kursa) un arī izturēju vairākus gadus. Vienu laiku gan sāka parādīties it kā tbc pazīmes. Ārsti pārbaudē atzina, ka tikai no pārpūlēšanās pārplīsuši kapilāri. Bija gadījumi, kad bez pārtraukuma strādāju 24-36 stundas.

Vienu dienu ieradās kāda komisija no Maskavas. Visu sīki apskatīja un mani apbēra ar simtiem dažādu jautājumu. Komisijā ietelpa 8 cilvēki. Bija vāktas izziņas arī ieslodzīto strādnieku starpā.

Kādā mūsu kaimiņu nometnē bija gadījums, kad pēc vienām pusdienām vienlaicīgi nomira 500 cilvēku, jo virtuves katlā kāds bija iemetis indi. Visu virtuves personālu šai nometnē notiesāja uz nāvi par sabotāžu, bet jautājums par to, vai indi bija iemetis virtuves personāls, palika neatbildēts. Sakarā ar to arī mūsu nometnē tika pastiprināta apsardzība un nāca komisija pēc komisijas. Ņemot vērā teikto, lasītājam būs saprotams, kamdēļ nevarēju nevienam uzticēties un pašai ik dienas bija jāstrādā 20 stundas. Taču atbildība bija par 1200-1500 cilvēkiem.

Liela nelaime virtuvē bija dažādi insekti. Vasarā mušu un odu bija kā melns mākonis. Cīņai pret tiem mūsu rīcībā atradās tikai virtuves dūmi un suti, bet ar šiem primitīvajiem līdzekļiem stāvokli varēja saglābt tikai uz īsu laiku.

ĻAUNU CILVĒKU SAGĀDĀTAS CIEŠANAS

Sodu nometnē administrācija mani cildināja kā labu strādnieci un pārējām sievietēm ieteica kā paraugu. Šāda administrācijas izturēšanās pret mani radīja skaudību, jo bija daudzas cietas, kas labprāt klusībā loloja cerību ieņemt manu vietu.

Notika šāds gadījums. Toreiz es strādāju slimnīcā pie produktu svēršanas slimniekiem. Katru rītu svēru slimniekiem maizi, katram 500 gr., kā tas sacīts noteikumos. Es nezināju, ka klusītām mani bija sākusi apskaust kāda latviete, vārdā Putāns.

Vienu rītu šī Putāns, man neredzot, uz svariem bija uzlikusi kādu dzelzs gabaliņu, kuŗu neievērodama, izsvēru visiem slimniekiem maizi. Vēlāk izrādījās, ka šis dzelzs gabaliņš maizes devu bija samazinājis par 16 gr. un no tā neviens slimnieks jau nebūtu nomiris. Bet lieta ņēma pavisam citu virzienu, kad šī pati Putāne nekavējoties bija aizskrējusi uz tā saukto „kontroli" un mani par to apsūdzējusi.

No turienes nekavējoties ieradās priekšniecība un šo faktu konstatēja, ka slimniekiem izsniegtā maize neatbilst noteikumiem, un mani apvainoja par krāpšanu ar tūlītēju atbrīvošanu un nosūtīšanu uz vissmagākiem darbiem — ķieģeļu darbnīcām. Bet kur vēl klāt nāca morāliskais: kauns par ieslodzīto apkrāpšanu un svaru viltošanu.

Bet saka, ka taisnība agri vai vēlu uzvarot. Arī šajās manas nelaimes un ļaunu cilvēku sagādātās nepatikšanās uzvarēja taisnība un es noturējos savā vietā, tikai Putānei gan bija no turienes jāpazūd.

Daudzreiz ir grūti iedomāties, cik nenovīdīgi un zemiski cilvēki spēj būt. Tas nebija vienīgais gadījums, kur man aiz muguras tika taisītas visāda veida nepatikšanas un skaudīga atriebība. Un bieži man pienācās ciest un uztraukties, kamēr lietas patiesie apstākļi noskaidrojās.

Taču tur bija dažādi cilvēki: bija zagļi un citi noziedznieki, bija tādi, kas nometnē sēdēja uz parakstīta kontrakta pamata ar valdību uz tik un tik gadiem, bija tādi, kas atteikušies strādāt kolchozos un pārējie — politiskie ieslodzītie, kas tur plūda kā ūdens straume — neparedzamiem bariem.

BĒGŠANAS MĒĢINĀJUMI

No sodu nometnēm Kazachijā vairāki mēģināja izbēgt. To veicināja smagais darbs, neveicamās darba normas, cietsirdīgā administrācijas un apsargu apiešanās ar cilvēkiem, uztura nabadzība un bads un vispārīgi bezcerīgie dzīves apstākļi nometnē bija tie iemesli, kas izsauca vairākus bēgšanas mēģinājumus. Bet taču man atmiņā nav neviena gadījuma, kur šāda bēgšana būtu laimējusies. Bēdzēji vienmēr tika noķerti un atvesti atpakaļ uz nometni un rādīti pārējiem par biedinājumu.

Katru vakaru — ziemā ap pl. 7 vai 8 un vasarā ap 9 vai 10 nometnē pārbaudīja. Šādai pārbaudei visus nometnes iemītniekus nostādīja rindā pa 2, 4 vai 6. Un ja nu kādreiz gadījās kāds „bēglis," to šai rindai veda cauri un pēc pavēles visiem rindā stāvētājiem uz bēgušo bija pavēlēts epļaut un viņu lamāt visnekrietnākiem vārdiem. Protams, starp bēdzējiem nebija neviena vesela, kas spētu pats iet uz savām kājām. Visi bija līdz nepazīšanai sadauzīti un sakropļoti un nespēja paši vairs iet. Daži bija tā sadauzīti un sakropļoti, ka tiem vairs nebija pat cilvēka izskata. Rādīdams tādu sakropļotu cilvēku, nometnes priekšnieks skatītājiem vienmēr atkārtoja: „Ja jūs tik mēģināsit bēgt, tad katru gaida tāds pats liktenis."

MŪSU LAIKRAKSTA

atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

Pieprasiet bezmaksas paraugnumurus — Tel. EM 8-0792, Toronto.

NOTARS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

Kārlis Ķezbers

TUNELIS

STĀSTS

(Nobeigums)

Satvēru galvu. Šķita, ka automobiļu motoru atstātais tvans būtu pieņēmies. Reiba.

„Jūs, jūs . . ." stostījos. „Jūs esat pats . . ."

„Nu tu reiz runā prātīga vīra valodu," iezviedzās svešais. „Protams, tas esmu es! Neuzskatu tevi par tik naīvu, ka tici pasaciņām! Zirga un gaiļa kājas, ragi, aste! Man ir moderni paņēmieni, kā sacīt, eju laika garam līdzi!"

Aptaustīju sevi. Aizmiedzu acis, atkal atvēru. Jā, nesapņoju. Man blakus kāds tiešām soļoja. Un tas nebija nekas cits, kā pats . . .

„Ko gribi no manis?" aizžņaugtā balsī jautāju.

„Techniska lieta," mierīgi atbildēja Buls. „Man vajadzīgs palīgs. Protams, velnam nekad nav trūcis kalpu, strādnieku, aģentu un roklaižu. Bet tagad man nepieciešams īsts palīgs. Pateicoties kaŗiem, atombumbām, technikas progresam, jurisprudences un medicīnas attīstībai, un modernai tautu staigāšanai, uzņēmums aug tik strauji, ka viens vairs netieku galā."

„Bet, bet . . . " stomījos. „Esmu godīgs cilvēks . . ."

Svešais atkal iesmējās sausos, salūzuša skala smieklus.

„Protams, mīļais, zinu! Katrs aģents ir godīgs — līdz zināmām robežām, protams. Jau reiz teicu, ka man nav vairs zirga un gaiļa kājas, aste un ragi pierē. Arī darbībā esmu kļuvis daudz vispusīgāks, elastīgāks kā senos laikos, kad mani kadri sastāvēja no burvjiem un raganām. Meklējot sev palīgu, biju spiests izmēģināt visādus neliešus: meļus, krāpniekus, blēžus, zagļus, pat slepkavas. Neder, mīļais! Sīki, bez plašāka vēriena. Ķēros pie spekulantiem, biržas krāpniekiem, banku blēžiem, starptautiskiem afēristiem. Dažos pavīdēja zināmas talanta iezīmes, bet tuvāk pārbaudot — nekā! Labi un veikli tikai vienā nozarē — pārējās — čiks! Ar godīgu cilvēku citādi. Tas kā neuzarts lauks. Izdomā, ko ar to gribi darīt, tad dari!"

Kas par traku priekšlikumu! — sevī spriedu. Vērienīgumu svešajam noliegt nevarēja!

„Kādi būtu noteikumi?"

„Izdevīgi, hē, hē, hē, pavisam izdevīgi!" krekstēja svešais. „No jums neprasu itin nekā cita kā tikai apzinīgu darbu. Pašam nekas jādara nebūs, tikai jāvada citi. Zinu, tas grūti. It sevišķi latvietim. Man reiz viens strādāja zemākos ešalonos. Pārcentās, ko beigās ieguvu? Noskrandojušu, mazvērtīgu dvēseli. Darbs palika nepaveikts. Ar jums gribu rīkoties vienkārši: dodiet apzinīgu darbu, pretim saņemsit karalisku maksu. Savu miesu un dvēseli variet paturēt pats, ja vēlaties, kaut atdot manam konkurentam. Kad rīkojas ar dvēseļu miljoniem, viena vairāk vai mazāk nav tik svarīga. Vai nav moderna pieeja?"

Zibsnījošie uguņi bija pienākuši tuvāk. Kājas atsitās pret nogruvuma oļiem. Ceļu departamenta strādnieki locījās ap akmeņu kaudzi, zibēja lāpstas.

Paskatījos sānis, cerībā, ka redzēšu līdznācēja seju. Vīlos. Svešnieka man blakus vairs nebija. Nu, protams! sevī nosūkstījos. Kā gan varēju iedomāties redzēt velnu gaišā vietā! Cik naīvi!

„Vēl tikai seši simts jardu ko sukāt," kāds strādnieks man uzsauca. „Varat iet droši, tur nogruvumu nav!"

Pamāju ar roku, bet sevī gaidīju, ka tie teiks vēl kaut ko. Prasīs, kur palicis otrs gājējs. Viņiem to vajadzēja redzēt!

Pirmais un laikam vienīgais, kam šāda dūša," smējās jauns strādnieks dažus soļus tālāk. „Laimīgu ceļu . . ."

Nu, saprotams, misters Buls jau neies pie strādnieku bara, nesitīs ar dūri pa krūtīm un nelielīsies, sak, re, esmu tas un tas . . . Tik tukšs niekalbis viņš nebija.

„Patīkami, ka atzīstat mani," teica pazīstamā balss man blakus. Nudien, Buls atkal bija klāt, jutu viņa mēteli plandam, un vieglos kaķa soļus uz asfalta.

„Kur bijāt?"

Melnais nošņācās.

„Vai man vajadzīgi liecinieki? Atļāvos atrauties tumsā. Bet runājot par lietu — laika vairs nav daudz, pa gaišām vietām staigāt netīkas — kā būtu? Vai manu priekšlikumu pieņemat? Iedomājaties turpmāko dzīvi šai pasaulē — skaistāko automobili, lepnāko māju ar apsildītu peldbaseinu, sulaiņiem, istabenēm. Slavu un godu, ja vēlaties, cik tik patīk! Sievieti vēlaties — došu cēlāko blondīni vai tumšmati pasaulē! Ticiet man, solījumus pildu. Cilvēku un mantu manā rīcībā cik vajaga. Iet lieta?"

Man liela pieredze līgt līgumus ar cilvēkiem. Esmu kaulējies ar vissīkstākajiem skopuļiem, rūdītiem blēžiem, liela vēriena aktieŗiem ar izlikšanās māku un parastiem mirstīgiem niekalbjiem, kuŗiem manta šķiet viss un kuŗi tomēr nezina, kā ar to pareizi rīkoties. Tikai ar velnu darīšanas bija pirmo reizi.

„Lieta varētu iet, ja zinātu, kas man jādara. Esmu godīgs cilvēks, pildu uzliktos pienākumus. Nekādās blēdībās vai ļaunos darbos ielaisties nevēlos, māte mani tā mācījusi!"

„Bā, mātes!" nošķaudījās Buls. „Katra no viņām man atrāvusi vairāk dvēseļu nekā miljons baznīckungu! Bet šoreiz nemeklēju cilvēku ellei. Man tikai vajadzīgs palīgs. Vēl vairāk — ja tas nokalpo nolikto laiku, man nav iebildumu, ka viņa dvēsele krīt konkurencei, vai man dvēseļu trūkst? No Jums prasu tikai godīgu biroja vadītāja darbu. Nav jāmelo, jāizdara dažādi noziegumi, jākrāpj un jāblēdījas. Taisns un godīgs variet palikt, ja vēlaties. Nāks nauda, slava, panākumi! Un — solījumus turu, kā zināt!"

Man kaut kas šai lietā šķita šaubīgs. Kā gan Buls tik devīgu roku sola labumus par vienkāršu organizātorisku darbu? Kur viņa āķis? Bija dzirdēts, ka nav ieteicams ar velnu līgt, allaž iekritīsi.

„Tātad noziegumi man nav jādara, blēdības un nelikumības arī ne. Vai ir kaut kas no godīga cilvēka īpašībām, kuŗas nedrīkstu parādīt?"

Tuvojāmies tuneļa izejai. Blāva gaisma ļāva saskatīt Bula sejas kontūras. Melni mati lielām šķipsnām krita sejā. Piere augsta, bet šaura. Deguns līks kā mēness rags. Vaigu kauli izspiedušies, zods ass un ķīļbārdiņu greznots. Miesas vājas, kaulainas. Melns, plats mētelis. Taisni tāds, kādu viņu dažkārt biju iedomājies . . .

Buls, mirkli padomājis, nošņācās.

„Goda vīrs cauri un cauri variet būt," viņš izgrūda. „Bet — neitrāls goda vīrs! Ja stāv starp Dievu un velnu, jābūt neitrālam. Nav jāizdara noziegumi, bet nedrīkst arī citiem palīdzēt darīt labu. Palīdzēt vairs nav manā nozarē, un kā lai turu cilvēku, kurš strādā konkurences labā?"

Ā, tad tur tas āķis! Nadrīkst palīdzēt?

Mirkli padomāju. Tad nācu pie slēdziena, ka velns ir godīgs. Galu galā, vai viņa pusē nebija taisnība? Ja dari labu, neesi vairs velna cilvēks, kā lai tādam maksā solīto algu? Jo ilgāk domāju, jo vairāk biju pārliecināts, ka derētu Bula darba piedāvājumu pieņemt. Kas man varētu notikt?

„Prātīgs cilvēks," nopriecājās melnais. „Protams, ka varat darbu pieņemt. Ja izturēsit mēģinājuma laiku, viss būs labi. Pārkāpsit noteikumus — ārā! Mēs vairs nepazīsimies un — cauri! Neprasu atlīdzību par līguma nepildīšanu, kā jau sacīju — jūsu dvēseles iegūšanā esmu maz ieinteresēts. Tātad, draugs — sastrādāsim!"

Viņa kaulainā, mitrā roka sagrāba manējo kā maiglēs un ilgi kratīja.

„Kā ar darbu? Kur lai piesakos?" pēc mirkļa, kad tuneļa izejas gaisma jau blāzmoja sejā, prasīju Bulam, bet viņa vairs man blakus nebija. Tikai gaŗām plūda asā tvana dvinga, automobiļu radīta un sakrājusies.

Kad izgāju no tuneļa, redzēju, ka tuvākās ēkās zibsnījās reklāmu ugunis. Redzēju benzīna staciju, nelielu kafejnīcu un vēl pāris uzņēmumus, kuŗu uzdevumu uzreiz nespēju atšifrēt. Steidzos uz ēku pusi, kad pēkšņi sadzirdu klusus vaidus.

Kas tad tas? Grāvī gulēja mazauto, viens no tiem bumbuļiem, kuŗus ieveda no ārzemēm, un kuŗi pirms laiciņa bija modes kliedziens, bet tagad jau sāka apnikt. Mašīnai blakus, sniegā, kūņojās pelēks kunkulis, augums. Piesteidzos klāt notikuma vietai.

Jā — cilvēks bija cietis nelaimi. Runāt lāga nespēja, taču sapratu, ka mašīna sākusi slīdēt un ievēlusies grāvī ceļa līkumā jau pirms vairākām stundām. Nakts bija tumša, un tā kā satiksme cauri tunelim bija apturēta, glābējus nevarēja sagaidīt.

Metos palīgā. Cik nopratu, vīram bija satriekts ķermenis. Kaut mājas neatradās tālu no nelaimes vietas, viņa vaidus neviens nebija dzirdējis. Te vajadzēja rīkoties ātri.

Sagrābu ļengano ķermeni, uzrāvu uz muguras un sāku stiept māju pudura virzienā.

Biju soļojis tikai īsu brīdi, kad pēkšņi man blakus nostājās pazīstams stāvs.

„Žēl," teica Buls. „Bēdīgi, ka nevarat atmest veco niķi — otram palīdzēt! Tāds palīgs velnam neder . . . "

„Bbbbet," stostījos. „Nevaru taču cilvēku atstāt ievainotu grāvī?"

Buls sabozās vēl vairāk.

„Kāpēc ne? Vai līgumā skaidri nenorunājām, ka palīdzēt otram nedrīkstat? Izķēpāju stundu sava dārgā laika, bet no palīga nekā . . . ."

Nosvīda piere. Nesamais bija smags. Taču būdas bija jau klāt, un pēc dažiem mirkļiem piesteigušies vīri noņēma man nastu. Uzlikuši cietušo uz rokām, viņi iestiepa svešo kafejnīcā, lai rūpētos par palīdzības sniegšanu.

Atskatījos. Ap tuneļa ieeju zibsnījās laternas, laikam strādnieki novāca barjēras, lai, gaismai iestājoties, varētu atjaunot satiksmi cauri tunelim.

„Bul," saucu tumsā. „Tikai šo reizīti, saproti! Tam bija jāpalīdz! Tīšā prātā līgumu nelauzu, pats zini . . "

Atbilde nenāca. Tikai vēja gaudi aplauzītajos koku zaros skanēja kā nesaprotamas, negantas lamas.

AS VALSTU
AS PRIEKŠSPĒLE

…mdas valdības galva A. Rejs

…IS NO STOKHOLMAS

Ja jūs mums uzspiedīsit līgumā neparedzētas prasības, tad jūsu ienaidnieki to tūliņ izmantos pret jums." Molotovs uzmanīgi noklausījies, bet palicis atturīgs un vēss. Tad Molotovs piepeši jautājis: „Vai jums nebūtu nekas pretī, ja es ataicinātu šeit biedru Staļinu?" Rejs atbildējis, ka tas būtu viņam liels pagodinājums. Tad Molotovs piezvanījis pa telefonu un pēc dažām minūtēm ieradies Staļins. Rejs atkārtojis to pašu Staļinam. Staļins tad pateicis: „Tas jau ir karavīru paradums — prasīt pēc iespējas vairāk. Es došu norādījumu, lai viņi rīkojas saskaņā ar līgumu." Tā arī notika un okupācijas briesmas, kaut arī uz īsu laiku, Igaunijai vairs nedraudēja.

Nobeigumā Rejs raksta, ka ar šo gājienu viņam izdevies attālināt Igaunijas un pārējo Baltijas valstu okupāciju par 9 mēnešiem un līdz ar to mazināt to postu, ko nesa krievu okupācija.

SARKANARMIJA NEVĒLAS DALĪT UZVARAS LAURUS

Pagājušās dienās uzmanību saistīja ziņas, ka krievu galmā izraisījušās iekšējas cīņas varas dēļ un ka diktātora Chruščeva stāvoklis uzskatāms par apdraudētu. Šādu ziņu avots bija itāļu komūnistu partijas galotnes funkcionāru norādījumi. Attiecīgos komentāros arī tika norādīts, ka Chruščevs nokļuvis zem militāristu spiediena. Taču Maskavā akreditētie brīvās pasaules valstu diplomāti un preses pārstāvji šādas baumas uzskata par stipri pārspīlētām, jo par šādu iekšēju varas cīņu nav nekādu pazīmju. Chruščevs atpūšas pie Melnās jūras, bet aizsardzības ministrs maršals Maļinovskis viesojas Indonēzijā. Šos apstākļus vien uzskata par pietiekamu apliecinājumu tam, ka Chruščevs savu stāvokli uzskata par drošu. Krievu varas galma apstākļu pazinēji noraida domu, ka ar Ustinova nozīmēšanu par Augstākās tautas saimniecības padomes priekšsēdi Kremļa valdībā būtu pieaugusi militāristu nozīme. Visi partijas galotnes funkcionāri ir Chruščeva izraudzīti un tiem par augstajiem amatiem viņam jāpateicas. Neviens no tiem nav spējis izrauties pašā priekšgalā, neviens nav parādījis sevi par izcilu runātāju. Vienīgā vājākā vieta Kremlī var būt, ja cietāka kursa prasītāji partijas ideologi Suslovs un Iljičovs vērpj intrigas ar varaskāru maršalu grupu.

(Nobeigums 6. lpp.).

Metos palīgā. Cik nopratu, vīram bija satriekts ķermenis. Kaut mājas neatradās tālu no nelaimes vietas, viņa vaidus neviens nebija dzirdējis. Te vajadzēja rīkoties ātri.

Sagrābu ļengano ķermeni, uzrāvu uz muguras un sāku stiept māju pudura virzienā.

Biju soļojis tikai īsu brīdi, kad pēkšņi man blakus nostājās pazīstams stāvs.

„Žēl," teica Buls. „Bēdīgi, ka nevarat atmest veco niķi — otram palīdzēt! Tāds palīgs velnam neder . . . "

„Bbbbet," stostījos. „Nevaru taču cilvēku atstāt ievainotu grāvī?"

Buls sabozās vēl vairāk.

„Kāpēc ne? Vai līgumā skaidri nenorunājām, ka palīdzēt otram nedrīkstat? Izķēpāju stundu sava dārgā laika, bet no palīga nekā . . . "

Nosvīda piere. Nesamais bija smags. Taču būdas bija jau klāt, un pēc dažiem mirkļiem piesteigušies vīri noņēma man nastu. Uzlikuši cietušo uz rokām, viņi iestiepa svešo kafejnīcā, lai rūpētos par palīdzības sniegšanu.

Atskatījos. Ap tuneļa ieeju zibsnījās laternas, laikam strādnieki novāca barjēras, lai, gaismai iestājoties, varētu atjaunot satiksmi cauri tunelim.

„Bul," saucu tumsā. „Tikai šo reizīti, saproti! Tam bija jāpalīdz! Tīšā prātā līgumu nelauzu, pats zini . . . "

Atbilde nenāca. Tikai vēja gaudi aplauzītajos koku zaros skanēja kā nesaprotamas, negantas lamas.

Latviešu garīgās mūzikas cēlēji

Toronto 1. ev.-lut. draudzes koris sagatavojis sava 11. gadskārtējā garīgā koncerta programmu, kuŗu tas klausītājiem sniegs sestdien, 27. aprīlī Sv. Andreja baznīcā. Droši var teikt, ka trimdā mums nav otra latviešu koŗa, kas ar līdzīgu apziņu un mērķtiecību būtu nodevies latviešu garīgās mūzikas kopšanai. Koŗa dziedātāji un diriģents bieži vien ar sakostiem zobiem ir cīnījušies, lai atklātībā godam celtu trimdā jaunkomponētās latviešu skaņražu orātorijas un kantātes, bieži vien rakstītas krietni komplicētā vokālā faktūrā.

Tā kā 1. ev.-lut. draudzes gadskārtējie koncerti līdz šim piederējuši pie vislabāk apmeklētiem sarīkojumiem Toronto, var teikt, ka tiešām tūkstošiem latviešu klausītāji ir varējuši iepazīties ar latviešu garīgās mūzikas jaunradi un bez koŗa pašaizliedzības un cenšanās diez' vai tādi skaņdarbi, kā T. Ķeniņa „Pravietis Daniels," J. Mediņa „Dievgalda liturģija," J. Norviļa „Latviešu dziesma" u. d. c. būtu sasnieguši latviešu klausītāju saimi. Tas pats sakāms arī par vairākām agrāk komponētām kantātēm, kuŗas 1. ev.-lut. draudzes koris izvilcis tā sakot no aizmiršanas. Latviešu mūzikas dzīvē garīgie skaņdarbi korim allaž likušies tā kā pabērna lomā, salīdzinot ar tautiski - patriotisko repertuāru, tādēļ arī, laikam, draudzes koris nav guvis īpašus atzinības rakstus vai balvas par savu neaizstājamo darbu garīgās mākslas druvā. Ārkārtīgi kuplais klausītāju skaits koŗa gadskārtējos koncertos tomēr ir pietiekama zīme, ka latviešu sabiedrība koŗa īpašos centienus un sasniegumus papilnam novērtējusi. Lai arī tas turpmāk koŗa darbam būtu spēcīgākais stimulants savu iecerēto mērķu īstenošanā.

Koŗa priekšgalā stāv enerģiskais diriģents — komponists Arvīds Purvs, kuŗa nodošanās sakrālās mūzikas formām labi zināma. Koris uzstāsies 48 dziedātāju sastāvā un atskaņos tikai latviešu mūzikas skaņdarbus: gan vecākās, gan laikmetīgākās paaudzes komponistu.

Programmā uzņemtas O. Šepska, Jāz. Mediņa, Alfr. Kalniņa dziesmas, 3 dziedājumi no T. Ķeniņa svītas „Dzejnieka dzīve un gars" un skaistā, plaši izveidotā H. Pavasara dziesma „Sub Pondere" ar archibīskapa K. Kundziņa tekstu. Būs arī divi pirmatskaņojumi: J. Norviļa „Tu esi mūsu patvērums" un Arv. Purva „Likteņkalējs. Koncertu noslēgs J. Vītola kantāte „No atzīšanas koka" (V. Plūdoņa teksts), ko atskaņos pirmoreiz Kanadā. Kantātē solo dziedās baritons Pēteris Geistauts, kas sniegs arī V. Lindes, Jāz. Mediņa un Ā. Ores dziesmas. Ērģelniece Edīte Timermane atskaņos J. Kalniņa Prelūdi un spēlēs ērģeļu pavadījumus pārējiem skaņdarbiem. Šo koncerta programmu koris atkārtos svētdien, 28. aprīlī, Hamiltonas latviešu dievnamā.

Vēl jāpiezīmē, ka pagājušajā gadā koris izdevis T. Ķeniņa svītu „Dzejnieka dzīve un gars", uzstājies prof. J. Vītola piemiņas koncertā maijā un rosīgi gatavojas Amerikas latviešu dziesmu svētkiem Klīvlendā.

Lai klausītāju atsaucība arī šajā koncertā stiprina koŗa un viņa diriģenta atziņu, kas Bībelē izteicas šādi: Ir nepieciešami dziedāt tam Kungam jaunu dziesmu.

IGAUŅU DZEJNIECEI UNDEREI 80 GADU

Pazīstamā igauņu dzejniece Marija Undere, kas tagad uzturas Stokholmā, 7. aprīlī atskatījās uz 80 mūža gadiem. Šim gadījumam par godu Stokholmā notika svinīgs akts, kurā igauņu apgādi jubilārei pasniedza naudas balvu — 15.000 zviedru kronu (3.000 dol.). Bez tam slēgtas aploksnes nodeva Zviedrijas Zinātņu akadēmija un Nobeļa fonds. Dāvanas un apsveikumi bija atsūtīti no visām pasaules malām. Somu rakstnieku savienība ievēlējusi Underi par savu goda biedri.

Underes jubileja atzīmēta arī okupētajā Igaunijā, kur izdota viņas grāmata „Trīspadsmit balādes".

Jānis Krēsliņš

ŅUJORKA — KLĪVLANDE — ŅUJORKA

Sapulcēšanās Oranžijā.
Laila un Lalita
ar trim kaķiem
un cerinīgs baskets
izvada mūs
uz pilsētu
Īrī ezera krastā.

Kādā
izgājušā gadu simta
viesnīcā Bedfordā
bezgala gaŗi gaiteņi.
Šeit varētu
būt sākums filmai
„Pērnogad Klīvlandē".

Mēs vēlu gājām gulēt.
Agri cēlāmies.
Raugoties saulstaru spēlēs
Alegēniju virsotnēs —
ilgi dzērām kafiju
un ēdām
žāvētu speķi ar olām.

Pērnogad Marienbādē
klīdām
bezēnu ciprešu gatvēs.
Šogad Klīvlandē
mēness gaismā
skumīgs
Kristus tēls.

Dzērveņu
ķīsēļa bļodā
nepeldēja
koka karotes.

Nepieskārās,
nepieskārās mana roka
ķīsēļa smēlējas rokai.

Cerīnu dārzos
pusnaktī
klausījāmies
lakstīgalu sērās balsis.
Kādai pavasaŗa lakstīgalai
tur bij
pēdējais lidojums.

Utamāro japāniete
nepieder
nevienam laikmetam.
Es mīlu tās
nejauši atsegto
maigo krūti
cerīnu fonā Klīvlandē.

Vēl vēlāk
gurdi un bezcerīgi
mēģinājumi
dejot tvistu.
Lēnām un neatlaidīgi
visus apsedza
cerīnīgas bēdas.

Lidmašīnu
spārniem pāri
propelleŗu
ņirbošie apļi.
Jūra!
Lūk, jūra jau klāt!
Tur Neptuns peld purpurā!

1962. g. maijā.

Pavasaŗa saulē. J. Liģera foto studija.

Jānis Rudzītis

CĪŅA KULTŪRAS FRONTĒ

Kaut gan daudzreiz varētu šaubīties, vai tas tā ir, mēs vismaz izliekamies un apliecinām, ka visi esam politiski trimdinieki, kas cīnās par labākām dienām savai dzimtenei, savai tautai. Un nav jau noliedzams, ka tiešām arī esam centušies cīnīties, kā nu kurš prazdams un atzīdams par pareizāko.

Mūsu cīņa ir liela, to neviens nenoliegs. Bet katra lielāka cīņa izvēršas vairākos sektoros, kur lietājami dažādi ieroči. Savam ienaidniekam mēs nestāvam pretim kaujas laukā un mums nav ieroču, kas sagrauj pilsētas un izlej asinis. Toties ļoti daudz savu pūļu esam ieguldījuši diplomātiskās cīņas sektorā un pretpadomju propagandā. Man liekas, šeit mums, diemžēl, samērā maz sekmējies. Ne vien tādēļ, ka diplomātiskās metodes un pretpadomju propagandas materiāli šad tad sagatavoti bez rūpīgāka apdoma, bet jo vairāk tādēļ, ka mūsu ādas krāsa nav ne melna, ne dzeltena, — tā ir tikai balta, un tādai šais laikos pavisam zema cena.

Ir vēl kāds īpašs cīņas lauks, ko zina visa pasaule un kas katru mīļu brīdi būtu paturams prātā arī mums. Tā ir asa, nežēlīga cīņa kultūras frontē. Tajā tiek ieguldīta liela daļa no enerģijas un līdzekļiem, ko prasa tā saucamais aukstais karš, kurš sašķēlis pasauli divi daļās. Arī tā saucamā Latvijas padomju republika, par ko laiku pa laikam ar visādiem līgumiem vienojas Austrumi un Rietumi, nav nekas cits kā trieciena vienību aktivitāte cīņā par to, kādas gars, kāda kultūra valdīs pasaulē. Šķietami visapolītiskākais mākslinieks, kas no Rietumiem viesojas komūnistu pasaulē, un otrādi, ir tomēr, pats negribēdams, kļuvis aukstā kaŗa dalībnieks ar daļēji šiem uzdevumiem. Par to nav jāšaubās.

Arī mēs, latvieši, kas atrodamies trimdā, esam iesaistīti kultūras cīņā ar ienaidnieku, kas pie tam jau no paša sākuma pratis šo cīņu pārvērst par brāļu kaŗu. Proti, mums nav jāaizmirst, ka pirmo reizi latviešu tautas vēsturē tagad pastāv divi latviešu kultūras. Viena ir mūsu, brīvo latviešu, nacionālā kultūra, kas turpinājumā valsts un senseno laiku kultūrai ar paaudžu paaudzēm nostiprinātām un attīstītām tradīcijām. Otra — tā ir padomju jūgā esošās tautas sovjetizētā, padomju režīma nežēlīgi uzspiestā kultūra. Ne mirkli nerimstas cīņa par to, kam jābūt pārākai un kas ir visas tautas piederums, un kurai no šīm kultūrām būt tā, kurai tiesības pārstāvēt latviešus tautas priekšā.

Ja Chruščevs un viņa funkcionāri apgalvo, ka koeksistence ideoloģiskā frontē neesot domājama, tad varam tam pievienoties. Tiešām, nekāda samierināšanās starp abām latviešu kultūrām nav iespējama, jo mēs, kas vēlamies palikt Eiropas vai vismaz eiropizētās un kristīgās kultūras lokā, ar riebumu noraidām viņā pusē uzspiesto āziātisko marksistisko kultūru krievu iesaiņojumā. Tikpat noteikti viņas puses režīms noraida mūsu radītās nacionālās kultūras vērtības. Noraida un — noklusē, it kā te nekas nerastos. Taču nav pamata, ka kādu baigu draudu priekšā sastopas abas latviešu kultūras. Ja mums pamats teikt, ka dzimtenes latviešu kultūra, lai nu tā būtu kāda būdama, pakļauta svešām ietekmēm, tad ne vien ienaidniekam, bet arī mums pašiem jāatzīst, ka dzīvojot Rietumos, mūsu nacionālai kultūrai tāpat uzmācas arvien spēcīgāki svešu ietekmju draudi.

Taču bīstamajiem draudiem tur un šeit ir arī svarīgas atšķirības. Mēs te varam izvēlēties, ko no svešajām ietekmēm pieciest, pieļaut, pat labprāt pieņemt kā vērtīgu nacionālās kultūras izkopšanai. Mūsu tautai dzimtenē nekādas izvēles nav, tai jāpieņem viss uzspiestais, lai tas būtu kāds būdams. Otrkārt, ja vien mēs te, Rietumos, paši apņemamies palikt tādi, kādi esam bijuši, un turpināt nacionālo kultūru, tad mums trimdas zemē neviens mums ceļā nestāsies, neviens mūs nevajās. Okupētajā Latvijā saucamā nacionālā kultūra, nacionālās tradicijas ir vienādotas ar buržuāzisko nacionālismu, kas apkaŗojams visiem līdzekļiem. Ja arī tur rodas zinātniski pētījumi, literātūra, gleznas, skulptūras, mūzika, kam autori latvieši, tad viņiem jārīkojas ar svešā režīma priekšrakstiem, kas var nozīmēt visu, tikai ne nacionālās kultūras atbalstu. Kaut gan uz papīra pastāv atsevišķa Latvijas padomju sociālistiskā republika, uz āŗieni Padomju Savienībā nav ne latviešu gleznotāju, ne rakstnieku, ne komponistu, ne zinātnieku, bet tikai — labākā gadījumā — padomju, taču visparastāk — krievu gleznotāji, rakstnieki, komponisti, zinātnieki. Par to varēja pārliecināties arī padomju mākslas izstādē, kas pag. gada beigās notika Stokholmā. Kaut gan šai izstādē bija arī piecu latviešu mākslinieku darbi, neviens no viņiem nebija minēts kā latvietis. Padomju politikas gala mērķis ir Latvijas un latviešu tautas pārkrievināšana, lai uz papīra būtu nezkas rakstīts.

Ja tas tā, tad mums te, Rietumos, jāapzinās sava brīvība palikt tiem, kas esam. Mums tā pienācīgi jānovērtē un jāizmanto. Mēs to varam, ja vien gribam. Viņi, mūsu brāļi un māsas dzimtenē, to nevar, pat gribēdami. Labākajā gadījumā kaut ko var tikai ļoti šauros un maskētos apmēros. Ja mēs te atsakāmies no tā, ko varam, ko neviens te ne ar kādiem spaidiem netraucē, tad pašiem mēs veicinām okupantu mērķus un noziedzamies pret tautu dzimtenē. Gluži tāpat mums pienācīgi jānovērtē brīvība ļauties kādām nenovēršamām Rietumu kultūras ietekmēm. Nekur jau pasaulē nav tikai nacionāla kultūra. Ir diezgan daudz sēnalu arī te, un visādi vēji brāžas mums garām. Neliksimies līdz katram vējam, mēģināsim izvērtēt, kas uzmācīgajās Rietumu ietekmēs der un pret ko jāstājas pretim ar visstingrāko apņemšanos.

Cīņa par vienas vai citas kultūras uzvaru nav tikai cīņa par kultūru kultūras dēļ. Kultūras vērtības ir asi, iedarbīgi ieroči politiskajā cīņā. Jau tas vien, ko pagājušajos gados esam veikuši nacionālās kultūras darbā, mūsu ienaidniekiem ir kā dadzis acīs. Viņi dara visu, lai mūsu veikumu vismaz noklusētu vai ar izsmieklu noniecinātu. Viņi būtu ar mieru darīt nezinko, likt lietā vislielākos līdzekļus, lai latviešu nacionālās kultūras turpināšanos Rietumos iznīcinātu. Viņi zina, ka brīvs gars un tā radītās vērtības ir pastāvīgs, ļoti nepatīkams drauds okupācijas politikai. Bet nu iedomāsimies, ja mēs, kas esam trimdā, vienprātīgā apņēmībā būtum veikuši vēl vairāk, ja būtum svētā ziedošanās gribā saslēgušies kopā ap savu liesmojošo nacionālās kultūras ugunskuru, ja mums te būtu radušās tikai lielas, cildenas vērtības, kas atsijātas no visiem niekiem, jā — kas tas būtu par spēku mūsu rokās, kādas bailes tas sagādātu ienaidniekam, kādu cieņu mūsu Rietumu draugu un labvēļu vidū! Tālab, ja arī visi nespējam būt kultūras vērtību radītāji, mums arvien plašākos apmēros nāktos domāt par kultūras lietām, risināt problēmas un apsvērt vajadzības, kas darāms, lai kultūras darbu veicinātu.

(Turpinājums 6. lpp.)

LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS

1. sēj. ZVĒRU UN PUTNU PASAKAS, 480 lapp. $ 7.80
2. sēj. ĪSTĀS PASAKAS, I daļa, 540 lapp. 7.80
3. sēj. ĪSTĀS PASAKAS, II daļa, 520 lapp. 7.80

Aplūkojiet šo izdevumu, tas ir visās grāmatnīcās.

LATVJU GRĀMATA

Ģirta Tiltiņa viņete.

TEODORS ZELTIŅŠ

Antiņš modina Ameriku

(32. turpinājums)

Abas nākamās rakstītājas šķita priecīgas meitenes, kas labprāt vēlējās iepazīties ar jautras dabas puisieti. Viena interesējās, vai viņš esot labs dejotājs, un otra gribēja zināt, vai viņam esot auto un kāda gada modelis. Antiņam nebija ne auto, ne veiklu dancotāju kāju. Abas vēstules vienaldzīgs ielidināja papīra kurvī, lai ķertos pie pēdējās, visbiezākās.

Tā bija tik bieza, ka Jērs, lai to ar pienācīgu iedziļināšanos izlasītu, atsēdās savā visiemīļotākajā vietā gultā. (Visām pārējām vēstulēm viņš steidzīgs bija pārlaidis acis, turpat pie galdiņa kājās stāvot.)

Svešās sievietes rokraksta burti likās tādi kā satraukti, atgādinādami trauksmainus skrējējus, kas grūdās viens otram virsū. Šur un tur daži vārdi bija pārsvītroti (vairākām svītrām un tik pamatīgi, lai lasītājs tos nevarētu atburtot). Acīm redzot, vēstule bija rakstīta vai nu lielā steigā vai stiprā jūtu saviļņojumā.

„Mīļais . . . Nē, tā taču nedrīkst uzrunāt pilnīgi svešu cilvēku, kaut gan esam paraduši ar šo vārdu iesākt katru vēstuli, arī tādiem cilvēkiem, pret kuŗiem mums nav ne kripatiņas mīlestības vai īstas cieņas.

Ak, cik daudzi vārdi kļuvuši par sausām un nedzīvām etiķetes formulām, kuŗās kā galīgi novalkātās drānās mēs bieži vien vienaldzīgā liekulībā ieģērbjam savas domas, lai citiem it kā vēstītu par mūsu siltajām jūtām, kas īstenībā dažkārt ir auksti miruši ķermeņi. Mēs barojam paši sevi un citus ar rutinētas liekulības reveransiem. Tāpēc man Jūsu sludinājums patika, tāpēc tam atsaucos, ka esat lūkojis izvairīties no gauži novalkātiem vārdiem, lai pateiktu to, ko parasti mēdz izdvest ar nepanesami banālām klišejām.

Tā. Tas tad nu būtu pateikts, tā sakot, ievada vietā, un nu mēs varētu sākt iepazīties, jo vaļsirdīgā (kāda es gribu būt) sarunā palikt svešiem būtu tas pats, kas maldīties miglā — mēs staigātu abi viens otram gaŗām, būdami varbūt daudz tuvāki nekā paši domājam. Nu — ja tādi mēs neesam, tad labāk zināt to tūliņ.

Un tagad es sākšu — pastāstīt Jums kaut ko par sevi, cerībā saņemt no Jums līdzīgi vaļsirdīgu „pašportretu". Šī vaļsirdības apmaiņa vēlāk mums varētu aiztaupīt stipri nepatīkamākas vilšanās, kādas jau esmu piedzīvojusi pietiekami daudz un tik smagas, ka turpmāk no tām noteikti gribētu izvairīties. Katra cilvēka iecietībai, pacietībai un izturībai ir robežas. Jā — arī mīlestībai! Par to es tagad stāstīšu.

Es biju jauna (neesmu diezko veca arī tagad — vēl nav trīsdesmit) un ļaudis mani sauca par skaistu, ko gan nevajadzētu pašai tagad pieminēt, respektējot biklības tikumu, bet tā kā esmu nolēmusi būt vaļsirdīga, tad atzīšos, ka es tam labprāt noticēju un tas man patika. Ka ļaudīm varētu būt taisnība, lika domāt vēl tas, ka tā saukto pielūdzēju man netrūka. Nopietni, pusnopietni, nenopietni, paveci un pajauni jaunekļi tinās apkārt, lai kur es gāju. Vecāki, radi un draugi, visi, kas teicās norūpējušies par manu nākotnes labklājību un laimi (sevišķi radiem tas allažiņ bija iemīļots temats), ieteica man izšķirties par kādu prātīgu un visādi nosvērtu puisi, kas solījās apprecējis nēsāt mani uz rokām un gādāt, lai man nekad nekā netrūktu. Bet viņam pašam trūka (tā toreiz man šķita) skaistu vārdu un sapņu. To vietā viņš runāja par tiltiem, ceļu būvēm un citām tik ļoti neromantiskām lietām, ka bieži, sēdēdama viņam blakus, nedzirdēju ne nieka no tā, ko viņš man stāsta, sekoju ar acīm zilajās debesīs augstu peldošajiem mākoņiem un domāju par kādu citu, kas dzīvoja tik debesīgi augstam skaistumam kā mūzika. Ne tikai klavieres viņš spēlēja skaisti, bet prata ne mazāk skaisti arī runāt — par mākslām un garīgi pilnvērtīgāku, viscēlākās dvēseles ilgas piepildītāju dzīvi. Kā apskurbuši mēs staigājām pa teātŗiem, jūsmojām par slavenu dziedoņu dvēseli tirpinātājām balsīm, un es neiztrūku nevienā orķestŗa koncertā, kuŗā viņš spēlēja līdz. Mēs nolēmām dzīvot skaistumam — abi kopā, par spīti mūs neizpratēju vecāku un radu iebildumiem, jo Aivars mīlēja iedzert. Es biju noteikti pārliecināta, ka patīkama noreibuma glāzes pieder pie skaistuma un mākslinieku dzīves. Bet pamazām tur noslīka — mūsu pašu dzīve. Arvien biežāk alkohola izķēmotajā Aivara vaigā es skatījos kā pilnīgi svešā cilvēkā. Likās, tas nebūtu vairs viņš, kas trakoja sarkanām acīm, un, ja es ko iebildu, apbēra mani ar neglītu vārdu lēveņiem. Tas bija kāds cits, velnišķīgi negants Aivars, kas dzērumā ālējās viņā un dzina mani no sevis projām.

Es tomēr nevarēju aiziet, paliku noticēdama viņa iķreizējiem zvērestiem, ar kuŗiem pēc skurbuma izgulētājām naktīm viņš allaž man tuvojās pazemīgs, nožēlojams un nelaimīgs. Un viņam tad atkal netrūka skaistu vārdu, laipnības un mīļas uzmanības pret mani. Šķita, ka pasaulē nav jaukāka un cēlsirdīgāka cilvēka. Bet — tikai līdz katrai nākamai reizei, kas sāka atkārtoties biežāk un biežāk, beidzot tik bieži, ka viņa visskaistākie, atskurbuma brīžos man teiktie vārdi sāka skanēt tik neciešami kā aplam nodeldēta skaņu plate. Tiem nepiemita vairs ne mazākās pievilcības, un tikpat nožēlojami bija sākušas skanēt viņa klavieres, ka bija jāsāk staigāt no vietas uz vietu, kur pulcējas mazāk prasīga publika . . . Kaut kā lai dzīvotu, es pati biju sākusi strādāt. Un tad, kad nejauši vēl uzzināju, ka neesmu viņam vienīgā sieviete, jo dzērājiem bieži ir gluži vienalga, kam skurbumā krīt ap kaklu, es kādu nakti Aivaram durvis vairs neatvēru. Un kopš tās nakts viņš vairs pie tām nav nācis klauvēt...

Lūk, tāpēc es tagad neticu pagalam nodeldētiem skaistiem vārdiem un laikam nekad vairs nespēšu īsti ticēt. Dzirdēdama vairāk vai mazāk priecīgi saskandinātas vīna glāzes, es tagad katru reizi saraujos, it kā tās būtu baigi kapa zvani. Kādai dzīvei par tādiem tās kļuva. Vai vienai vienīgai? Par to es, viena būdama, bieži domāju un nolādu visus apskurbuma dziras darinātājus. Tāpēc nebrīnaties, ka esmu Jums rakstījusi. No manis šāda izdarība nebūtu sagaidāma un, par to izzinājuši, mani paziņas smietos kā par dīvainu acumirkļa untumu. Bet — mani Jūsu rakstītajās rindās savaldzināja kāda — ja varētu tā teikt — primitīva naīvitāte. To varētu gandrīz vai dēvēt par varonību — atklātu atzīšanos, ka esat un gribat palikt netikumu neaptraipīts. Mūsdienu cilvēkiem daudz labprātāk patīk dižoties, ka viņi — nedod Dievs! — tādi nav, lai tikai viņus tāpēc kāds nesāktu uzskatīt par vientiesīgiem antiņiem. Viens no mūsu civīlizācijas paradoksiem: teorētiski skaistiem vārdiem mīlam cildināt šķīstsiržus, bet paši it kā kaunāmies citiem par tādiem atklāties. Lūk, Jūs nu pēkšņi esat parādījies tāds kā gluži anachronisks izņēmums, ar kuŗu man uzradusies vēlēšanās iepazīties. Atklāti sakot, kārojas arī zināt, kāds Jūs īsti izskatāties. Ar lielu ziņkāri ieskatītos Jūsu ģīmetnē, ja tāda atbildes vēstulei būtu pievienota. Tas ir, ja vispār gribēsit man rakstīt.

Jūsu Lelde.

P. S. Ja tomēr Jūs man rakstāt un paliekat atbildes nesaņēmis, lūdzu neapvainoties. Varbūt, ka tā tas ir, kā cilvēki par mani runā. Kopš dzīvoju no Aivara šķirta, esmu kļuvusi garīgi un fiziski nestabila. Dažreiz, it kā spītēdama visai pasaulei un sev, izdaru lietas, ko vēlāk nožēloju un pati nespēju saprast. Tas tā var notikt arī ar šo manu vaļsirdīgo vēstuli, ka rīt es to vairs negribēšu atcerēties."

(Turpinājums sekos)

Latvieši Kanādā

DV TORONTO NODAĻA RĪKO

MAIJA BALLI

11. maijā, plkst. 8 vakarā Columbus zālē (Linden / Sherbourne), Toronto.

MAIJA KARALIENES KRONĒŠANA. EIROPIEŠU DEJU MŪZIKA. ATSPIRDZINĀJUMI. PĀRSTEIGUMI. ROZES. LAIMESTI. ★ ★

VISI LAIPNI IELŪGTI.

Ieeja, ieskaitot galdiņu, $ 2,-.

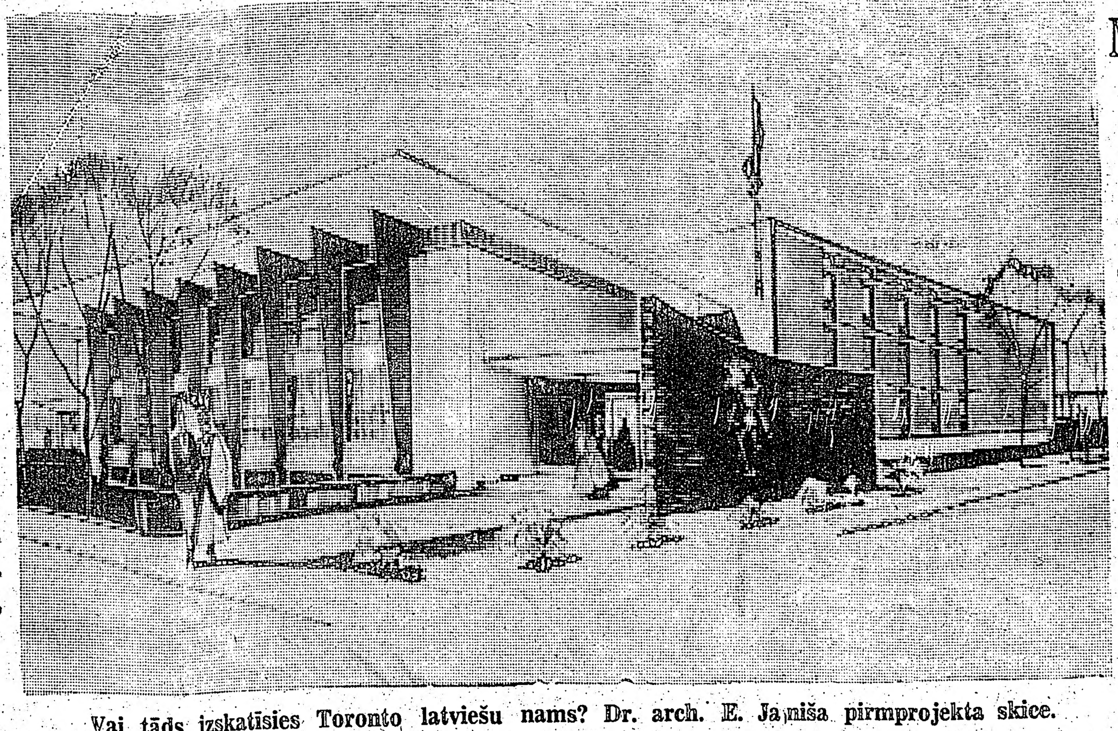

Vai tāds izskatīsies Toronto latviešu nams? Dr. arch. E. Jaņiša pirmprojekta skice.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 465-1169,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0268

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

MĀRTIŅA DRAUDZEI VINIPEGĀ 10 GADI

Saulainā svētdienas pēcpusdienā, 14. aprīlī, vinipegieši pulcējās Sv. Emanuela baznīcā draudzes 10 g. dibināšanas atceres dievkalpojumā, ko vadīja pastāvīgais šīs draudzes mācītājs no Red Dīras (Alberta) Evalds Bērziņš. Draudzes gans runāja par Lieldienas temu — Ko jūs meklējat dzīvos pie mirušiem?

Bez parastiem dievlūdzējiem bija ieradušies lūgti vietējo organizāciju pārstāvji un viesi.

Sekojošā mielastā apakšējā zālē atceres vakaru vadīja ilggadīgais draudzes kasieris A. Štauvers. Kopš draudzes dibināšanas tās priekšnieks ir inž. - mežk. Ādolfs Kēlers, kurš visu šo laiku nenogurstoši veicis ne tikai pr-ka, bet arī sekretāra pienākumus. No viņa ziņojuma dzirdējām, ka draudze dibinājusies kā Latvijas ev. - lut. baznīcas sastāvdaļa, neiekļaujoties ne Misūrī, ne kādā citā sinodē, tā ejot savrupceļu.

Draudzes mācītājs E. Bērziņš, kas pašaizliedzīgi mērojis visus šos gadus samērā tālo ceļu, lai dotu garīgu aprūpi draudzei, izteicās, ka viņu stiprinājusi apziņa ar draudzes locekļiem mātes valodā, pēc Latvijā pieņemtām baznīcas tradicijām, kopīgi lūgt Dievu, lai tas pašķir ceļu kādreiz uz atbrīvoto dzimteni.

Šīs draudzes labvēlis, Sv. Emanuela draudzes mācītājs L. W. Kēlers (Koehler) apsolīja arī uz priekšu ticīgiem brāļiem savas baznīcas telpas bez atlīdzības, kā arī nedalītu morālo atbalstu.

Sekoja apsveikumi. Kavēts ierasties, draudzi sirsnīgiem vārdiem ar rakstu sveicināja Latvijas ev. lut. baznīcas archibīskaps K. Kundziņš.

Personīgi sveica ar šim gadījumam piemērotiem apustuļa Pāvila vārdiem Sv. Krusta draudzes pr-ks J. Ansklāviņš un tās pašas draudzes svētdienas skolas pārzinis M. Štauvers, kas nolasīja arī Latviešu biedrības priekšnieka T. Sniķera apsveikumu.

Personīgi draudzi sveicināja un visa laba vēlējumus izteica DV Manitobas nodaļas priekšnieks J. Štaudžs, jaunatnes pulciņa Auseklis priekšniece G. Ansklāviņa. Vakara vadītājs nolasīja draudzes gana dzīvesbiedres Annas Bērziņas novēlējumus, Akadēmiskās saimes pr-ka I. Štrausa apsveikumu un draudzes locekļa, kurš atrodas slimnīcā, O. Baroniņa novēlējumu draudzei.

Vakara vadītājs A. Štauvers beigās pastāstīja, ka pie draudzes dāmu komitejas nav, tāpēc visas pūles draudzes sarīkojumos, tāpat šī mielasta sarīkošanā uzņēmusies pr-ka dzīvesbiedre Marija Kēlere kopā ar Jandavu, Treiguti, L. Kēleri, Ozoliņu, piepalīdzot draudzes loceklēm.

Mielasta laikā Marija Kēlere sirsnīgiem vārdiem vācu valodā pateicās draudzes labvēlim māc. L. W. Kēleram un kundzei, pasniedzot rozes.

O. Š.

JĀŅA JAUNSUDRABIŅA BALVAS FONDAM

laikā no 1963. g. 1. janvāra līdz 1. aprīlim ziedojuši:

Montreālas Latviešu biedrība $ 5,-; T. Mauriņš $ 10,-; E. Orbitis $ 5,-; J. Bickis $ 5,-; N. N. 10,-; K. Lazdiņš $ 5,-; A. Valdmaņa ģimene $ 20,-; V. Steinerts $ 2,-; M. Bērtiņa $ 2,-; A. Krievs $ 5,-; N. N. $ 2,-; A. Ozars $ 10,-; M. Ozola $ 2,-; J. Beldavs $ 5,-; A. un L. Kalniņi $ 5,-; N. N. $ 5,-; K. Lāčgalvis $ 5,-; V. un Ž. Miķelsoni $ 20,-; A. Kazaks $ 10,-; A. Spurmanis $ 5,-; N. N. $ 5,-; P. Agrums $ 5,-; V. Auns $ 25,-; L. un R. Karlsoni $ 5,-; J. Dindzāns $ 5,-; N. N. $ 2,-; N. N. $ 5,-, N. Veinbergs $ 5,-; E. Skapsts $ 5,-; J. Asaris $ 10,-; V. Vindedzis $ 2,-; G. un E. Gemsti $ 10,-; M. Kalējs $ 5,-; N. N. $ 10,-; N. N. $ 1,-; Romans $ 5,-; Ikvilds $ 5,-; V. Slaņķu ģimene $ 25,-; B. Taube $ 1,-; E. Tūteris $ 2,-; L.A.K. kopa Mineapolē $ 57,27; J. Daugavietis $ 5,-.

Kopā saziedots $ 338,27.

LATVIEŠU VIENĪBAS NAMAM

Akcijas $100 apm. iegādājušies sekojoši tautieši: H. Višņevska, Art. Bērziņš, A. Korsaks, E. Belte, C. Dowd, J. Atmata, Art. Ozoliņš, J. Greizis, A. Āboliņš, P. Āboliņš, Ž. Bērziņš, E. Veiss, Ed. Bakis, J. Riekstiņš un Art. Siksna.

Pieminot Kurzemes cietokšņa krišanu, latviešu organizācijas 7. maijā plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā rīko Kurzemes aizstāvjiem veltītu sarīkojumu.

Par Kurzemes cietoksni un latviešu karavīriem liktenīgajās kaujās runās Kurzemes cīņu dalībnieks vltn. E. Škobe.

Kurzemei un karavīriem veltītu dzeju lasīs Ingrida Vīksna. Sarīkojums nobeigsies ar koncertu.

LASĪTĀJU vēstules

KOOPERĀCIJAS VEICINĀŠANAI

Sav. Valstīs nodibinātā Latviešu kooperācijas savienība, ar pagaidu valdi tautsaimniecības zinātņu maģistra J. Platā vadībā, kā idejiska, bezpeļņas organizācija jāapsveic un jāatbalsta, jo ASV latviešu labklājības vispārējā līmeņa celšanā pasākumiem, kas darbotos pēc kooperācijas principiem, var piekrist ļoti liela loma.

Savienība izdos arī biļetenu informācijai, pieredzes un domu apmaiņai, jaunāko atziņu paušanai dažādās nozarēs, apskatīs arī tiesiskos jautājumus, ar ko jārēķinās pasākumiem, kas darbojas pēc kooperācijas principiem.

Mag. iur. E. Lapiņš

T O R O N T O
L A T V I E Š U
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED

maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā jaunās telpās —
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā un sestdienās no plkst. 12—5 p. p.

PATEICĪBA

Izsakām sirsnīgu pateicību DV organizācijai, draugiem un paziņām, kas piedalījušies Augusta Kūlaiņa izvadīšanā uz pēdējo dusu.

PIEDERĪGIE.

TORONTO

⊕ TLB inženieru un techniķu kopas nākošā sanāksme notiks piektdien, 26. aprīlī, plkst. 8 vakarā DV namā. Programmā inž. J. Šmita referāts par spriegbetona pamatprincipiem un pielietošanu.

⊕ Ziedonim iestājoties, mums, latviešiem, no seniem laikiem bijis paradums sarīkot svētkus par godu maijam un jaunībai. Trimdā šo paražu turpina DV Toronto nodaļa, ik pavasari vikšot Maija balli, savu sezonas beidzamo sarīkojumu.

Tā šoreiz notiks 11. maijā, pl. 8 vakarā Kolumbus zālē. Maija karalienes izraudzīšana piešķirs vakaram jauku satraukumu, eiropiešu mūzika un rozes veicinās līksmi, ziedoņa gariņi mulsinās prātu, un rīkotāji gādājuši arī par laimestiem. Sarīkojumu vadīs Edm. Ozols.

Dejotāji un vērotāji — visus 11. maijā Kolumbus zālē gaida deju prieki un omulība! Uz redzēšanos!

⊕ Kanadas latviešu skautu un gaidu Sv. Jura dienas dievkalpojums notiks svētdien, 21. aprīlī, plkst. 3 p. p. Sv. Andreja baznīcā, māc. A. Brieža vadībā. Pēc tam sekos parāde un skautu - gaidu nodarbības pa darbības nozarēm un kopīgs azaids. Svinību noslēgums plkst. 7 vak.

⊕ Toronto pilsētas skautu Ābolu dienā, tāpat kā iepriešējos gados aktīvu līdzdalību ņems arī latviešu Rīgas un Tērvetes skautu vienības. Šogad Ābolu diena izraudzīta sestdien, 27. aprīlī.

⊕ Sv. Jāņa ev. - lut. latviešu draudzes lauku īpašuma Saulainenes pārvaldei uz diviem mēnešiem, sākot ar 30. jūniju, vajadzīgi šādi sezonas darbinieki: jaunatnes nometnes galvenais vadītājs - vīrietis, meiteņu vadītājas palīdze jauniešu nometnē; trīs grupas vecākie - zēni; četras grupas vecākās - meitenes. Grupu vecākiem jābūt ne jaunākiem par piecpadsmit gadiem, un, vēlams, ar pieredzi jeb arī skautu organizācijas piederīgiem.

Sīkāka informācija saņemama un pieteikumi sūtāmi Saulaines pārvaldes priekšniekam E. Bukam, 86 Pine Crest Rd., Toronto 9. Zvanīt vakaros RO 9-8923.

Saulaines pārvalde

⊕ Montreālā notikušajā Kanadas lietiskās mākslas izstādē Arts and Crafts of Canada latviešus pārstāvēja keramiķis Z. Jurševskis. Viens no Z. Jurševska darbiem izpelnījās augstāko atzinību un tas ietilpināts ceļojošā Kanadas lietiskās mākslas reprezentācijas skatē, kas pēc izstādēm lielākos Kanadas centros ceļos uz Eiropu.

⊕ Sv. Jāņa draudze rīko sestdien, 4. maijā Spodrības dienu Saulainē. Visi Saulaines draugi aicināti piedalīties šinī talkā.

Telpu pieprasījumi Saulainē iesniedzami Saulaines pārvaldei — E. Bukam 86 Pinecrest Rd. Toronto 9, līdz 1. jūnijam.

⊕ Toronto universitātes Victoria College vācu valodas studentu grupa un daži profesori uzturēsies Saulainē no 4. līdz 11. maijam, lai praktiskā seminārā papildinātu savas zināšanas.

⊕ Māc. A. Lūsis 20. un 21. aprīlī piedalīsies Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības mācītāju un draudžu pārstāvju ģenerālsinodē Sav. Valstīs. Sakarā ar to Sv. Jāņa draudzē svētdien, 21. aprīlī dievkalpojuma nebūs.

⊕ Toronto latviešu baptistu draudzes māc. R. Ekšteins Lieldienās kristījis Ilzi Ābeli un Intu Sproģi.

Aizvadītajos gados draudzes locekļu skaits nepārtraukti audzis.

⊕ LPB Kanadas kopa rīko slēgtu vakaru kopas biedriem un ievestiem viesiem svētdien, 11. maijā.

⊕ Kanadas „Junior Ballet" 4. gadskārtējais baleta uzvedums notiks piektdien, 19. aprīlī 8,15 vakarā un sestdien, 20. aprīlī 2 p.p. Hart House teātrī. Programmā divi viencēliena baleti un divertisments Hildas Strombergas un Dianas Vorpas choreografijā. Kostīmus zīmējis un skatuves iekārtojumu gatavojis Ēriks Dzenis. Mūzikas ansamblis spēlēs Alfrēda Stromberga vadībā.

⊕ Lai dotu iespēju vecākiem strādniekiem iegūt darbu, Toronto skārdnieku arodbiedrība noslēgusi līgumu ar skārdnieku darba devēju apvienību, ar ko pēdējā apņemas pieņemt darbā strādniekus vecākus par 60 gadiem. Firmām līdz 6 nodarbinātiem strādniekiem jāpieņem vismaz 1 šāda vecuma strādnieks un lielām firmām uz katriem 20 strādniekiem viens.

Tāpat firmas maksā bezdarba fondā 3 centi par darba stundu, lai strādnieki saņemtu $24,- nedēļā papildus bezdarba pabalstu 15 nedēļas. Algas strādniekiem patlaban ir $3,60 stundā, kuras ar jauno līgumu palielinās līdz $3,77.

⊕ LNAK otrdienas valdes sēdē apsprieda Kanadas latviešu ieteikumus un vēlmes Ziemeļamerikas Kultūras fonda darbības noteikumu papildināšanā.

ZKF sēde notiks 21. aprīlī Ņujorkā. Kanadas latviešus tajā pārstāvēs LNAK valdes pr-dis J. Niedra, Kultūras nozares vad. vietniece V. Toma, tēlojošās mākslas ref. V. Mērniece un lietiskās mākslas ref. H. Mercs.

ALA's 20. kongresā 26. un 27. aprīlī piedalīsies arī LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra.

Baltijas tautu federācija Kanadā paredzējusi izdot grāmatu angļu valodā par Latvijas, Igaunijas un Lietuvas likteņiem. Izdevuma redakcijas kolleģijā latviešus pārstāvēs rakstniece I. Vīksna.

⊕ Trešdienas naktī pēc sirds operācijas Bostonas slimnīcā miris inženieris Aleksandrs Rengarts.

Nelaiķa mirstīgās atliekas pārvestas uz Toronto. Viņu pēdējā gaitā sestdien, 20. aprīlī, pl. 9,30 no rīta izvadīs māc. A. Lūsis no Cook's Funeral Home (Bloor un Christie St.).

LĪDZDALĪBNIEKS

vajadzīgs vairumu tirdzniecības pasākumam apkures un ūdensvadu nozarē. Interesentus lūdzu rakstīt

A. Zemītim, P. O. Box 424, Hamilton, Ont.

ALDIM GRĪNBERGAM 2. GODALGA HAMILTONAS UN APKĀRTNES „SCIENCE FAIR"

Pirms apmēram pieciem gadiem Hamiltonas Aiviekstes skautu vienības gada svētkos kanadiešu skautu mītnē, James St. S., bija daudzi un dažādi skautu priekšnesumi. Tad kāds skauts skatītājiem rādīja arī visādus brīnumus. Likās, ka mūsu priekšā ir kāds burvju mākslinieks, kur mistiski mainījās dažādu šķidrumu krāsas, un neliela skārda kārbiņa pēkšņi pati no sevis saspiedās plakana; bija arī citi numuri. Izrādījās, tie visi bija tikai sīki fizikas eksperimenti.

Pagājušajā nedēļā šis pats bijušais skauts Aldis Grīnbergs Hamiltonas un apkārtnes zinātnisko darbu izstādē „Science Fair" Hamiltonas Armurijā izpelnījās 2. godalgu un $ 50.00.

Šo izstādi rīko katru gadu Hamiltonas saimniecības kamera kopā ar Hamiltonas laikrakstu Spectator. Izstāde domāta zinātnisko darbu veicināšanai, projektiem, eksperimentiem un kollekcijām. Izstādē ar saviem darbiem var piedalīties vidusskolēni no 9. līdz 13. klasei.

Šogad izstādē bija 91 dalībnieks no Hamiltonas un apkārtnes vidusskolām. To vidū Anna Vāle no Burlingtonas — Nelson vidusskolas ar darbu „Augu novīšanas teorijas" un Aldis Grīnbergs no Hamiltonas Hill Park vidusskolas ar zinātnisku apskatu „Elektrības vadīšana gaisā".

Savā darbā un ar praktiskiem demonstrējumiem un tabelēm Aldis rāda, kā elektrība darbojas gaisā, ja to vada caur metināmo mašīnu, neona gaismās, dažādās citās gāzēs, auto mašīnas cilindrī un citur.

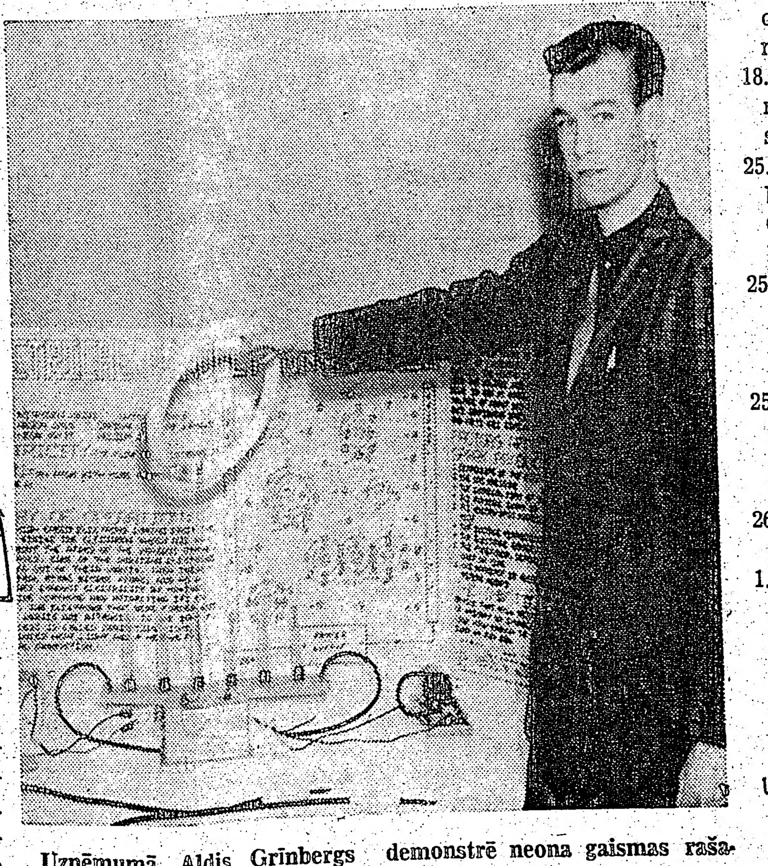

Uzņēmumā Aldis Grinbergs demonstrē neona gaismas rašanos.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

20. aprīlī, plkst. 7 vakarā — LPB Kanadas kopas un Daugavas Vanagu TLBS skolai dāvātais R. Blaumaņa vakars Sv. Andreja baznīcas telpās.
27. aprīlī — Sv. Andreja baznīcā I ev. - lut. draudzes koŗa koncerts.
27. aprīlī — TL Katoļu vienības sarīkojums ar priekšnesumiem plkst. 7.30 vakarā Lansdowne Assembly Hall.
28. aprīlī — plkst. 4 p. p. „Kanadas DV jaunatnes nozares diskusiju panelis" DV Toronto nodaļas namā.
3. maijā — Diždanča deju vakars Slovāku zālē.
4. maijā — TLB rīko Montreālas teātŗa izrādi — B. Thomasa kom. „Čarlija krustmāte" Mūzeja zālē, plkst. 7,30 vakarā.
5. maijā — plkst. 6 vak. Ģimenes diena Sv. Andreja sarīkojumu zālē.
11. maijā — Maija balle. DV sarīkojums.
12. maijā — Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes koŗa koncerts plkst. 2 p. p. Jāņa baznīcā.
18. maijā — plkst. 7 vak. Saulainē Kurzemes krišanas atceres salidojums.
25. maijā — E. Ošiņas - Bērziņas baleta studijas vakars, Bloor Collegiate auditorijā, 1141 Bloor St. W. Sākums pl. 8 v.
25. maijā — TLTA Sestdienas ģimnazijas 7. izlaiduma akts plkst. 7 vak. Sv. Andreja b-cas telpās.
25. maijā, — plkst. 8 vak. prof. J. Vītola 100-tās dzimšanas dienas atceres koncerts Parkdale Collegiate auditorijā.
26. maijā — Pavasaŗa svētki Sidrabenē.
1. jūnijā — TLB Sestdienas skolas izlaiduma akts Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
1. jūnijā — plkst. 11 rītā Sestdienas skolas izlaiduma akts Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
1. jūnijā — TLB Drāmatiskā ansambļa teātŗa izrāde — R. Blaumaņa „Uguni", Mūzeja zālē, plkst. 7,30 vakarā.
22. jūnijā — Jāņu sarīkojums Sidrabenē.
29./30. jūnijā — 10. Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā.
21. septembrī — plkst. 7,30 vak., DVT Kanadā izrādīs T. Zeltiņa Vīna raugs Karaliskā Ontario mūzeja zālē.
10. oktobrī — First Unitarian baznīcas zālē Antonina Vaivode (kontralts) T. L. Koncertapvienības koncerts.
12. oktobrī — ALT Bostonas ansambļa viesizrāde Eaton auditorija.
2. novembrī — Mārtiņu balle Kolumbus zālē. DVT nod. sarīkojums.
9. novembrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Eaton Auditorium.
14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrida un Karina Gutbergs (divas klavieres) T. L. Koncertapvienības koncerts.

HAMILTONĀ

21. aprīlī, plkst. 4.00 p. p. Daugavas Vanadžu kopas pavasaŗa sarīkojums - bazārs Rainbow zālē.
28. aprīlī — plkst. 5.00 p. p. Toronto I ev. - lut. draudzes koŗa koncerts Hamiltonas ev. - lut. Kristus draudzes baznīcā.
4. maijā, plkst. 7,30 vak HLB Maija Balle Rainbow zālē ar Maija karalienes vēlēšanām.

SV. KATARĪNES

27. aprīlī — plkst. 7 vak., DV nodaļa Maywood Haig skolas telpās rīko Toronto DV teātŗa viesizrādi T. Zeltiņa Lielā ilūzija.
14. septembrī — Sv. Katarīnes Mednieku un makšķernieku kluba balle Atlanta kluba telpās.

NIAGARĀ

18. maijā — Jaunatnes basketbola turnīrs, ceļojošā vairoga izcīņa. Sākums plkst. 10.00. Ziedu balle ar ziedu karalienes vēlēšanām Stamford Legion Hall, North St. Sākums plkst. 19,30.

Dzīve Savienotās Valstīs

DV darbība ASV

Bostonā 20. un 21. aprīlī sanāk 13. Daugavas Vanagu ASV delegātu pilnsapulce, kur paredzēti ziņojumi, debates, lēmumi un turpmākā darbība. Publicētie pārskati par 1962. gadu rāda, ka DV organizācijas darbs šinī gadā krietni audzis.

ASV Daugavas Vanagiem ir 20 apvienību un 5 kopas ar kopīgo biedru skaitu 2043. Pēdējā laikā likvidētas divas kopas: Rokfordā un Kvēkertaunā. Biedru skaits pieaudzis par 162, pie kam pieaugums ir visās apvienībās, tikai Sirakūzu kopā tas samazinājies par 3. No kopīgā biedru skaita 435 ir vanadzes un 188 biedri - veicinātāji. Pašreiz lielākā apvienība ir Ņujorkā ar 213 biedriem, bet cieši seko Čikāga un Milvoki ar 210 biedriem katra un Minesota ar 183. Visvairāk biedru - veicinātāju ir Bostonā — 51, Milvokos — 30 un Detroitā — 24. Vanadžu visvairāk Minesotā 52, seko Milvoki ar 51 un Ņujorka ar 43. Aprūpējamo visvairāk ir Čikāgā — 54 un Bostonā — 30, lielākais biedru pieaugums Minesotā — 32 un Klīvlendā — 28.

Daugavas Vanagu Mēnešrakstā ir raksti ne vien par organizācijas darbību, bet arī literāri darbi. Abonentu skaits ASV Mēnešrakstam 1043. Visvairāk to lasa Čikāgā — 150 abonentu, Ņujorkā — 133, Milvokos — 104 un Minesotā — 100.

DV biedru skaitā ir jaunatne zem 30 gadiem, visu ASV apmērā kopīgais jaunatnes biedru skaits ir 140, par 29 lielāks nekā iepriekšējā gadā. DV atbalsta jaunatnes sekciju un nodarbību grupas, visvairāk sporta nozarē, piešķirot 43 proc. no visiem jaunatnei veltītiem līdzekļiem 836 dolaru apmērā, bet skolas atbalstītas ar 565 dolariem.

Kā jaunatnei veltīts atbalsts daļēji ieskatāms DV stipendiju fonds, no kura paredzēts piešķirt vienreizēju neatmaksājamu stipendiju 1000 dolaru apmērā kādam latviešu zinātniekam. Piešķīrumus izdarītu ASV, Austrālijas un Kanadas zemes valdes kopīgi par kādu doktora vai maģistra darbu, kas veltīts problēmu pētīšanai par Padomju Savienības metodēm kāpināt komūnisma ietekmi Rietumos, iznīcinot vai pakļaujot citas valstis. Iztirzājumā ievērojama vieta ierādāma notikumiem par Latvijas brīvvalsts iznīcināšanu. Kandidātam jābūt latviešu izcelsmes, kādas augstākās mācības iestādes ASV, Austrālijā vai Kanadā reģistrētam un akceptētam graduētam studentam, bet kandidāta doktora vai maģistra disertācijai jābūt attiecīgās augstākās mācību iestādes pieņemtai.

Ar darbu un panākumiem DV ir izvirzījusies latviešu organizāciju priekšgalā. Galvenais DV mērķis ir aprūpe, tomēr tās darbība aptvērusi visas kultūrāli sabiedriskas nozares. Pieaug un rodas jaunas teātra trupas, jaunatnes pulciņi, koru vienības un vanadzēni. Vairāk kā piektā daļa no visiem biedriem ir vanadzes, tā rādot, ka karavīram blakus ar savu darbu stāv arī latviešu sieviete.

DV apvienības Sav. Valstīs ir visur, kur dzīvo latvieši: no Bostonas un Ņujorkas līdz Kalifornijai un Longvjū, no Ročestras, netāl no Kanadas, no Minesotas līdz Demoinai, Linkolnai vai Indianapolei. Nav tādas apvienības, kur 1962. gadā nekas nebūtu darīts, Bostonā gada laikā notikuši 32 sarīkojumi, tātad biežāk kā katru otro nedēļu, Milvokos 22, Minesotā 20 un Ņujorkā 18. Tie ir skaitļi, kas rāda, ka bez DV organizācijas latviešu sabiedriskā dzīve nebūtu iedomājama. Šie skaitļi arī rāda, ka sabiedriskās un nacionālās darbības pūles nav veltas un bezcerīgas, kaut arī dažkārt darītājiem nav bijis viegli. Biedru skaita palielināšanās, darbības paplašināšanās un līdzekļu pieaugums ir labākais pierādījums, ka darbība iet pareizā virzienā, ka tautiešu vairākums šādu darbību atbalsta.

LATVIJAS BRĪVĪBAI

SARUNA AR VILI HĀZNERU.

Modernā daudzstāvu namā vienā no Ņujorkas lepnākajiem rajoniem atrodas Komitejas Latvijas brīvībai birojs, kurā sastopu vienu no dižākiem cīnītājiem par latviešu tautas brīvību — maj. Vili Hāzneru. Birojā rit rosīgs darbs, klab rakstāmmašīnas, rakstāmgaldi apkrauti laikrakstiem, plauktos redz dažādu informācijas izdevumu kaudzes.

„Kas pēc jūsu domām ir lielākais komitejas panākums?" jautāju majoram pēc tam, kad tas man izrādījis rūpīgi savākto informācijas materiālu krājumus.

„Tas, ka ap 40 valstu delegācijas Apvienotās Nācijās ir noskaņotas par Baltijas valstu atbrīvošanas jautājuma uzņemšanu AN dienas kārtībā. Lai uzņemšanu panāktu, vēl vajadzīga dažu delegāciju atbalsts. Šinī virzienā komiteja rosīgi darbojas. Dažkārt grūtības ir jauno delegāciju biežo pārstāvju maiņu, jo ikreiz jaunais delegāts jāinformē no jauna. Pagājušā gadā ne mazāk kā 55 valstīm mainījušies delegāciju vadītāji. Delegācijās ietekmē arī iekšējie notikumi valstīs — revolūcijas un dumpji. Turpinot informācijas darbu, panākumi neizpaliks."

„Vai bez personīga kontakta lietojat vēl kādas informācijas iespējas?"

V. Hāzners norāda uz „The Baltic Review" eksemplāriem, tāpat uz daudzām brošūrām, grāmatām un citiem informācijas materiāliem. Tie iespiesti ne tikai angļu, bet arī vācu, franču, spāņu, itāliešu, pat arābu valodās. „Baltic Review" kopīgi izdod visas trīs Baltijas valstu delegācijas, un tanī sniegta objektīva informācija par šīm tautām brīvībā un zem okupantu pēdža. Statistiskie dati parasti ņemti no padomju avotiem, un rāda, cik nežēlīgā veidā okupanti apspiež un izmanto igauņus, latviešus un lietuviešus. Kontaktu uzturēšanā ar citām tautām rosīgi darbojas ārlietu vadītājs Dr. V. Māsēns, kamēr A. Klīve kārto politiskos jautājumus. Bij. ministrs A. Bērziņš strādā gar grāmatu „The Unpunished Crime", kura drīzumā iznāks un sniegs plašu, autentisku informāciju par padomju noziedzībām. Plašā mērogā vāc arī informācijas par notikumiem Latvijā. Komitejai ir plīngi saraksti par pašreizējā režīma sastāvu un rīcību. Okupanti cenšas izsūkt un izmantot Latvijas dabas bagātības, atstājot latviešiem tikai trūkumu un postu. Brocēnu fabrikā ražotais cements aiziet uz Krieviju, Latvijas spēkstacijās ražotā elektrība apgaismo krievu ciematus."

„Ko trimdas latvieši varētu darīt, lai komitejai palīdzētu?"

„Galvenais trimdas latviešu uzdevums ir — informēt amerikāņu un kanadiešu sabiedrību par notikumiem Baltijas valstīs. Netrūkst cītīgu darbinieku, kā T. Zieriņš un citi, kuri rāda filmas par okupēto Latviju. Tādu darbinieku varētu būt vairāk, bet arī katrs latvietis var veikt savu tiesu, darba vietās informējot par savas tautas likteni."

„Ko varam gaidīt nākotnē?"

„Latviju apsaimnieko okupanti un viņu ielikteņi. Tauta cieš, bet arī zina, ka tā nav viena. Varbūtējās pārmaiņas Latvijā atkarīgas no pārmaiņām citās apspiestās valstīs, tāpēc mums cieši jāsadarbojas ar visu apspiesto tautu darbiniekiem. Mums visiem viens liktenis."

Atstājot Brīvības namu, paliek iespaids, ka darba vietas organizācija, kura nodarbinātu skaita nav liela, bet veic dižu un ievērojamu darbu mūsu tautas labā.

Elmārs Sloka

PĒTERIS GREIZIS — SEŠDESMITGADNIEKS

P. Greizis dzimis 1903. g. Katvaru pagastā. 1923. g. beidzis Valmieras vidusskolu un 1926. g. Latvijas kara skolu. Pēc kara skolas beigšanas P. Greizis bija Latvijas armijā aviācijas virsnieks, bet pēc aviācijas skolas beigšanas kļuvis par Latvijas kara aviācijas speciālistu un jaunu lidotāju apmācītāju. Kad boļševiki okupēja Latviju, jubilārs bija kapteiņa dienesta pakāpē. Par nopelniem Latvijas laikā jubilārs apbalvots ar Viestura ordeni un Atzinības krustu.

Okupācijas laikā P. Greizis bijis aktīvs pretestības kustības cīnītājs, bet kad cīņā pret boļševikiem nodibinājās pirmās latviešu brīvprātīgo vienības, kapteinis P. Greizis līdz ar tām devās uz fronti un piedalījās smagās kaujās pie Ļeņingradas, Ilmeņa ezera, Volchovas u. c. Otrā pasaules kara turpinājumā, nodibinoties latviešu aviācijas vienībai, arī P. Greizi pārcēla uz to, kur jubilārs vadījis latviešu nakts bumbvedēju uzlidojumus boļševikiem. Par varonību kaujās jubilārs apbalvots ar Dzelzs krustu.

Vācijas trimdas laikā P. Greizis aktīvi piedalījies latviešu sabiedriskā un politiskā dzīvē. Centrālās komitejas uzdevumā P. Greizis kārtojis arī latviešu karavīru izceļošanas jautājumus.

Tālākās trimdas gaitas P. Greizi ar ģimeni novedušas Detroitā, kur jubilārs savu darbu veltījis galvenokārt Sv. Pāvila draudzei. Nepārtraukti P. Greizis ir bijis draudzes padomes loceklis, būdams no 1950. g. līdz 1952. g. arī tās priekšsēdis un kopš 1961. g. draudzes revīzijas komisijas priekšsēdis. Jubilārs ir arī Detroitas latviešu informācijas biļetena Vēstis ierosinātājs un izveidotājs.

Sabiedriskā darbā jubilārs pazīstams kā kluss, lietišķs, godprātīgs un lojāls, bet arī noteikts darba darītājs, kam sveši lieki asumi un personiskas intereses.

Draugiem jubilārs un viņa ģimene ir siltas latviskas viesmīlības paraugs.

Dieva svētību, veselību un raženu gaitu jubilāram septītā gadu desmitā ieejot!

A. N.

GRAMERCY SHIPPING COMPANY

Nodibināts 1947. gadā.

- Licencēts Pad. Savienībā.
- Mēs esam licencēti banku un apdrošināšanas departamentā un nodrošināti (bonded) ar $ 20.000.00.

SŪTĪJUMS 122 .... $ 33.20
10 mārc. cukurs
10 mārc. milti
10 mārc. rīsi
10 mārc. tauki

APSVEIKUMS „R" .... $ 34.00
1 mārc. kafijas
1 " kakao
1 " šokolāde
2,5 " cepjamā eļļa
2,5 " cukurs
2,5 " rīsi
1 " siers
2,5 " žāvēts bekons
2,5 " žāvēts šķiņķis
2,5 " žāvētu augļu

Mēs varam piegādāt jūsu radiem un draugiem Pad. Savienībā augstas kvalitātes dāvanas, kā automobiļus, divriteņus, ledusskapjus, mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, putekļu sūcējus un citas mantas par vispieņemamākām cenām. Šīs dāvanas piegādājam ar iepriekš samaksātu muitu. Lūdzu pieprasiet pilnīgu preču sarakstu.

Sūtiet naudu uz U. S. S. R.

Vienīgi GRAMERCY dod Jums pilnu garantiju.

- Mēs esam licencēti banku un apdrošināšanas departamentā un nodrošināti (bonded) ar $ 20.000.00.
- Ātrākā piegāde — apmēram 10—14 dienās.
- Pilna samaksa — nekādi atvilkumi.
- Parakstītas kvītis.

Vienīgi mēs dodam parakstītas kvītis uz visiem pārvedumiem.

Tarifs: 9 rubļi par $ 10.-. Komisija līdz 35.- — $ 3.50, pāri par 35.- — 10%.

GRAMERCY
118 E. 28th St.
New York 16, N. Y.
N. Y. telef. MU 9-0598.

MŪSU LITERĀTU NĀKOŠAIS DEVUMS

Kad izvērtēta pagājušā gada latviešu literātūras raža, gribas zināt, ko varam sagaidīt šogad. Literātūras apskatā Ņujorkā netika minēti daži 1962. g. iznākušie darbi. Tā aizmirsts Elgas Kores Jāņu vainags, stāsti un noveles, un Haralda Eldgasta romāns Zvaigžņotās naktis.

No šī gada drīz būs pagājusi trešā daļa, un latviešu literātūrā ir jau krietna raža. Parādījušies divi jauni rakstnieki: Aivars Ruņģis ar romānu Vai, bāliņi, tālu jāsi un Gunars Janovskis ar romānu Sola; par pēdējo darbu jau pirms iznākšanas bija labas atsauksmes.

Mūsu pazīstamie raktnieki arī jau izdevuši dažus darbus. Irma Grebzde romānā Ielejā sagriezās putenis tēlo Kanadas mazpilsētu, bet Aīda Niedra romānā Līgava un sieva tēlo latviešu emigrantu dzīvi Amerikā. Sandra Lazdiņa romānā Ceļa galā arī tēlo latviešu emigrantu likteni no Brēmerhafenas līdz Teksasai, sevišķi uzsverot jaunatnes problēmas. Margarita Kovaļevska publicējusi sava cikla otru romānu Gauru gailī, Posta puķes turpinājumu. Par Jāņa Sarmas noveļu un stāstu krājumu Atskatoties jāpasmaida sk. recenziju LA 31. n-rā. Parādījušās jaunā izdevumā Latviešu tautas teikas un pasakas; kaut gan sludina, ka iznākušas trīs daļas, redzēta ir tikai pirmā daļa. Mazliet ar steigu rakstīts šķiet Gunša Zariņa romāns Dvēseļu bojā eja. Pēterim Aigaram dzeju krājums Gājiens uz tautieša namu. Bērnu literātūrā pieminama Jāņa Širmaņa illustrētā pasaka Lielās pasaules sākums. Nepilnos četros mēnešos tā ir krietna raža.

Drīzā laikā parādīsies divi žurnāli: uz ALA's kongresu Ņujorkā 26. aprīlī solīts ALA's Kultūras biroja biļetens. Nosaukums vēl vienmēr nav mainīts, bet saturā tas pārspēj biļetena nosaukumu, jo tanī ir nopietni apcerējumi par latviešu kultūras dzīvi. Solīts arī Rājuma 3. numurs.

Pēc vairāku gadu pārtraukuma atkal parādīsies Latviešu humānitāro zinātņu rakstu krājums, iespējams aprīļa beigās vai maija sākumā. Abonentiem maksās 2 dolari, pārējiem 3 dol., bet šoreiz varēs dabūt arī iesietus eksemplārus, ar 50 centu piemaksu. Pasūtināms pie A. Homiča, 2787 Webb Ave., Bronx 68, N. Y., kur arī pieteicamas adresu maiņas.

Teodors Zeltiņš paredzējis laist klajā otrā izdevumā savu Kultūras fonda godalgoto stāstu un noveļu krājumu Dvēseļu glābēji, šoreiz ar Annas Auzeres illustrācijām. Solīts jūnijā. Jonasam Miesniekam radušās grūtības ar jaunākā darba iespiešanu, tādēļ iznākšana aizkavējusies. Kārļa Ķezbera godalgoto jauniešu romānu Nordeķieši izdos Goppera fonds.

No lielākiem darbiem varētu paredzēt T. Zeltiņa kārtoto latviešu prozas rakstnieku izlasi, līdzīgi pagājušā gadā izdotai dzejoļu izlasei. Ir padomā arī Dziesmu svētku vēsture trijās daļās: manuskripts ir daļēji gatavs, un Kultūras birojs ar vairākiem apgādiem pārspriež iespiešanas jautājumu.

Nav zināmi atsevišķo apgādu plāni šī gada izdevumiem, bet katrā ziņā bez minētiem paredzamiem izdevumiem vēl būs vismaz divreiz vairāk.

V. I.

O. KROLLA
JAUNĀ ADRESE:
12 Harrison St., Oak Park, Illinois, USA.
Tel.: 3386978.

ASV KONGRESS SPRIEŽ PAR APSPIESTĀM TAUTĀM

Kā no ASV Kongresa protokoliem redzams, 28. marta sēde Tautas vietnieku namā bija veltīta apspiesto tautu jautājumam. Debates ievadīja deputāts J. Flads (Flood, dem., Pa.), kas stundu ilgā runā kritizēja Valsts departamentu, kurš pretojas Apspiesto tautu komisijas dibināšanai pie Kongresa. Flads prasīja, lai šo komisiju nodibina līdz 14. jūlijam, kad jau piekto gadu pēc kārtas atzīmēs Apspiesto tautu nedēļu.

Par Apspiesto tautu komisijas dibināšanu vēl iestājās F. J. Hortons (rep., N. Y.), G. Kaninghems (Cunningham, rep., Nebr.), H. C. Šadebergs (Schadeberg, rep. Wisc.), M. A. Fīans (Feighan, dem., Ohio), J. H. Gilberts (dem., N. Y.), R. C. Pucinskis (dem., Ill.), D. L. Šorts (Short, rep., N. D.), E. Dervinskis (rep., Ill.), S. Halperns (rep., N. Y.), J. S. Monagans (dem., Conn.) un D. G. Halls (rep., Wisc.).

Miris mazinieku vadonis

Krievu sociāldemokratu partijas (mazinieku) līderis R. Abramovičs miris 11. aprīlī Ņujorkā. Viņš dzimis 1880. g. Daugavpilī, Latvijā. Abramovičs bija viens no aktīvākiem cīnītājiem pret komūnismu. Viņa dēlu Marku komūnisti nolaupīja, kad tas bija iestājies Starptautiskā brigādē Spānijā, lai cīnītos pret Franko.

ŅUJORKA

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Frīportas rajona dāmu komitejai būs 4. maijā, pl. 8 vak. Sunrise Lodge, 286 W. Merick Rd., Frīportā pavasara sarīkojums ar aktrises Adrijennas Apsītes - Maļinovskas un baritona Ārija Kellija piedalīšanos. Pie klavierēm Bela Szelagi. Spēlēs deju kapella, būs loterija un atspirdzinājumu galds. Ieeja, ieskaitot galdiņu, $2,50.

- Profesora Paula Saksa Trimdas tautas balvas rīc. komitejas sekretāre E. Druva sākusi izsūtīt ziedojumu listes. Balvu vāks prof. P. Saksam 85 gadu mūža atcerei. Ziedojumi iesūtāmi līdz 15. septembrim.

- ALA's kongresam veltītais dievkalpojums 28. aprīlī Gustava Adolfa luterāņu baznīcā, 155 East 22. ielā Manhetenā, notiks jau plkst. 2, agrāk tas bija izsludināts citā laikā. Piedalīsies visi trīs Ņujorkas mācītāji.

- Ņujorkas luterāņu draudzes bērnu vasaras nometnē arī šogad būs četri periodi. Pirmais periods no 8. jūlija līdz 22. jūlijam, otrs no 22. jūlija līdz 5. augustam, trešais no 5. līdz 19. augustam, bet pēdējais no 19. augusta līdz 2. septembrim. Piedalīšanās maksa šogad ir mazliet paaugstināta: draudzes locekļu bērniem 45 dolari par periodu, citu draudžu bērniem 55, bet ārpus draudzēm 60 dolaru, pie kam pēdējos uzņems tikai tādā gadījumā, ja atliks brīvas vietas. Pagājušo vasaru dažos periodos bērnus bija grūti novietot, jo pieteikumu skaits trijos periodos pārsniedza 100. Pieteikšanās pie Ņujorkas draudzes mācītājiem. Vasaras nometni šogad vadīs māc. A. Ozols. Vasarā viesu mājā būs iespējams pavadīt atvaļinājumu pret atlīdzību.

- Draudzes dāmu komiteja sākusi loterijas biļešu izsūtīšanu draudzes locekļiem. Ģimenēm piesūta grāmatiņas ar 5 lozēm, bet dažas aktīvākas ģimenes saņem 10, 20 un vairāk ložu. Izloze 25. maijā.

I.

GRAND RAPIDI (MIČ.)

- Kā nokļūt uz Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes lauku īpašumu? Uz šo jautājumu atbild draudzes padomes sekretārs inž. L. Rozentāls. Lai turp nokļūtu, no Grand Rapidie'n jābrauc pa jauno 131. lielceļu Kalamazū pilsētas virzienā apm. 15 jūdžu, līdz nobrauktuvei pie 142. avēnijas un tieši pie Dorr jānogriežas pa labi. Pa šo avēniju jābrauc miestiņam cauri uz rietumiem un pāri upītei līdz Stop zīmei apm. 8 ar pus jūdzes līdz 30. ielai, kur jānogriežas pa kreisi uz šo ielu. Tālāk jābrauc taisni 5 jūdzes uz dienvidiem līdz 132. avēnijai un pa grantēto ceļu jākrusto 31. iela līdz 32. ielai, kas saukta arī par Miller Creek Road; uzraksts ceļa labajā pusē. Iegriežoties šinī ceļā un virzoties apm. pus jūdzi, ir Stop zīme un arī ceļa mērķis — draudzes lauku īpašums. Pēc apraksta spriežot, atrašana liekas sarežģīta, bet tas tā varētu likties tikai pirmoreiz braucot. Turpmākās reizes grūtības vairs neradīs.

- „Tautieši, apsaimniekosim savu naudu paši!" ar tādu aicinājumu iniciātoru grupa izlaidusi uzsaukumu Grand Rapidos, lai panāktu latviešu kreditsabiedrības nodibināšanu šinī pilsētā. Aicinājumā īsumā aprādīta šāda kreditsabiedrības nozīme, tās uzraudzība, iestāšanās kārtība, amatpersonu pienākumi u. t. t. Grand Rapidu latviešu kreditsabiedrības dibināšanas sapulce 27. aprīlī, plkst. 4 p. p. latviešu katoļu draudzes sabiedriskās telpās, 507 Broadway N. W. Darba kārtībā ziņojums par veiktiem priekšdarbiem, kreditsabiedrību apvienības pārstāvja R. Hubella informācija par šādu sabiedrību darbību, informācija par latviešu kreditsabiedrību darbību Sav. Valstīs un Kanadā; to sniegs kooperāciju savienības priekšsēdis mag. oec. J. Platais. Tālāk lēmuma pieņemšana par kreditsabiedrības dibināšanu Grand Rapidos, latviešu kreditsabiedrības inkorporācijas komisijas izraudzīšanu un dažādi jautājumi. Latviešu kreditsabiedrības dibinātāju - iniciātoru grupā, kurai bijušas jau vairākas sanāksmes, piedalās: A. Judovics, O. Leimanis, A. Meiers, V. Ostrovs, P. Ošenieks, E. Pētersons, J. Ronis, J. Sproģis, J. Veinbergs, Dr. Z. Zadvinskis un T. Zeltiņš.

- Latviskos koka izstrādājumus — kārbas, svečturus, alus kausus, šķīvjus u. t. t. var iegādāties un pasūtināt pie E. Kārkliņa, 1325 Underwood S. E. Grand Rapids 6, tālr. GL 26515.

KALAMAZŪ

- Lieldienu svētku pēcpusdienā Kalamazū ev. - lut. latviešu draudzes dāmu komitejas rīkotā garīgā koncertā vecajā Ciānas baznīcā bija vairāk kā 200 apmeklētāju, kas kontralta Antoninas Vaivodes sniegtās garīgās dziesmas latviešu, vācu un angļu valodās klausījās dziļā pārdzīvojumā. Ērģeļu pavadījumu spēlēja prof. A. Ābele. Pēc notikušā koncerta par mākslinieces sniegumu bija dzirdamas vienīgi cildinošas atsauksmes.

- Uz DV organizācijas konferenci Bostonā kā delegāts izraudzīts apvienības pr-ks Alf. Minka.

- DV teātra kopa 4. maijā gatavojas nākošai viesizrādei Grand Rapidos. Izrādīs Blaumaņa lugu No saldenās pudeles.

ELIZABETE, N. J.

- Elizabetes - Ņuarkas latviešu ev. - lut. draudzes Lieldienu dievkalpojums notika Sv. Marka baznīcā, to vadīja draudzes mācītājs A. Kiršfelds, bet sprediķoja viesis mācītājs prof. V. Klīve. Dievkalpojums sākās ar jaunās valdes, padomes, revīzijas kom. un dāmu komitejas svinīgu amatā ievešanu un svētīšanu.

Dievkalpojumā piedalījās 135 dievlūdzēji, puse no tiem saņēma svēto vakarēdienu, altāri ar lilijām un rozēm bija greznojusi M. Kaupeļa kundze savas mirušās mātes piemiņai.

Aizlūgumu daļā pieminēja mūsu archibiskapu, prof. K. Kundziņu sakarā ar viņa 80 gadu dzimšanas dienu.

- Draudzes vakars notiks 27. aprīlī Sv. Marka sarīkojumu zālē; par temu „Ko mēs varam mācīties no amerikāņu draudzēm" referēs māc. A. Kiršfelds, sekos diskusijas, filma un kafija. Ieeja brīva, visi mīļi aicināti ierasties; sākums plkst. 7,30 vakarā.

- Draudzes Ģimenes dienas dievkalpojums notiks 5. maijā Sv. Marka baznīcā, Elizabetē, tajā kā viesis piedalīsies Austrumu piekrastes apgabala latviešu draudžu garīgais vadītājs prāv. K. Birznieks, sekos veco tēvu un māšu godināšana un pacienāšana.

V. N.

LATVIEŠU STUDENTU CENTRĀLĀS SAVIENĪBAS STIPENDIJU FONDS

sešpadsmit gados ir palīdzējis 180 studentiem, pateicoties latviešu sabiedrības atsaucībai.

Stipendiju fonds nodibinājās pie Latviešu Studentu Centrālās Savienības, lielākās latviešu studentu organizācijas brīvajā pasaulē, tūlīt pēc Otrā pasaules kara beigām.

Kara un bēgļu laikos nebija zudusi vēlēšanās gūt izglītību, bet, protams, nebija financiālo līdzekļu šim mērķim. Latviešu studenti nolēma palīdzēt paši sev, nodibinot fondu atmaksājamiem studiju aizdevumiem. Sešpadsmit gados aizdevumiem izmaksāti $9400,-. Šajā summā dalījušies daudzi šodien jau ievērojami jaunie latviešu zinātnieki, ārsti, advokāti, inženieri un skolotāji.

Stipendiju fonda mērķis ir bijis un ir fonda iespēju robežās palīdzēt katram studentam, kam palīdzība nepieciešama, kas ir latvietis un kas ir sekmīgs savā akadēmiskajā darbā.

Ziedojot LSCS stipendiju fondam, ziedotā nauda netop izlietota, bet aizdevumu atmaksājot, atgriežas sabiedrības īpašumā.

Mūsu mērķis ir liels, darba lauks ir plašs, jo latviešu studējošo skaits ir liels. Mēs lūdzam latviešu sabiedrības palīdzību un atbalstu šajā darbā, radot iespējas studēt latviešu jaunajai paaudzei.'

Lūdzam ziedojumus nosūtīt LSCS Stipendiju fonda kasierim U. Klausam 5 Penataquit Ave., Bay Shore, L. I., N. Y. Čeki un naudas pārvedumi rakstāmi uz „Latvian Student World Association Scholarship Fund" vārdā.

ASV BAZNĪCĀS

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

21. aprīlī, pl. 10 bērnu dievvārdi un svētdienas skola, pl. 11 dievkalpojums ar dievgaldu un draudzes darbinieku ievešanu amatos. Māc. A. Rautenšilds.

AURORA (ILL.)

Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Downers Place.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un kora [illegible] plkst. 9.30. Visi laipni aicināti.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Līventāls.

Katra mēneša beidzamā svētdienā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd., Ann Arborā.

BURLINGAME (Kal.)

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Draudzes jauniešu iesvēte paredzēta 9. jūnijā Oklandes Centrālā baznīcā.

Jauniešus, kas vēl nebūtu pieteikušies, bet vēlētos saņemt svētību, lūdz pieteikties pie draudzes mācītāja līdz š. g. 1. aprīlim.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Dienvidkalifornijas draudzē, 2450 Griffin Ave., L. A. 31.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. - lut. baznīcā, 45 un H ielā.

SANTA - ROSA

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

OKLANDE

Oklandē, Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway avenijā.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 465-1169,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā jaunās telpās —
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā un sestdienās no plkst. 12—5 p. p.

...u pateicību DV organizācijai, draugiem un ...dalījušies Augusta Kūlaiņa izvadīšanā uz ...

PIEDERĪGIE.

...rīkojumu kalendārs

22. jūnijā — Jāņu sarīkojums Sidrabenē.

29./30. jūnijā — 10. Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā.

21. septembrī — plkst. 7,30 vak., DVT Kanadā izrādīs T. Zeltiņa Vīna raugs Karaliskā Ontario mūzeja zālē.

10. oktobrī — First Unitarian baznīcas zālē Antonina Vaivode (kontralts) T. L. Koncertapvienības koncerts.

12. oktobrī — ALT Bostonas ansambļa viesizrāde Eaton auditorija.

2. novembrī — Mārtiņu balle Kolumbus zālē. DVT nod. sarīkojums.

9. novembrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Eaton Auditorium.

14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrīda un Karlīna Gutbergs (divas klavieres) T. L. Koncertapvienības koncerts.

HAMILTONĀ

21. aprīlī, plkst. 4.00 p. p. Daugavas Vanadžu kopas pavasara sarīkojums - bazārs Rainbow zālē.

28. aprīlī — plkst. 5.00 p. p. Toronto I ev. - lut. draudzes kora koncerts Hamiltonas ev. - lut. Kristus draudzes baznīcā.

4. maijā, plkst. 7,30 vak. HLB Maija Balle Rainbow zālē ar Maija karalienes vēlēšanām.

SV. KATARĪNES

27. aprīlī — plkst. 7 vak., DV nodaļa Maywood Haig skolas telpās rīko Toronto DV teātra viesizrādi T. Zeltiņa Lielā ilūzija.

14. septembrī — Sv. Katarīnes Mednieku un makšķernieku kluba balle Atlanta kluba telpās.

NIAGARĀ

18. maijā — Jaunatnes basketbola turnīrs, ceļojošā vairoga izcīņa. Sākums plkst. 10.00. Ziedu balle ar ziedu karalienes vēlēšanām Stamford Legion Hall, North St. Sākums plkst. 19,30.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Skaistajā Playter raj. atsevišķa divstāvu 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, 2 virtuves, jauna moderna eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 16.900.-.

YONGE - LAWRENCE: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, ūdens - eļļas apkure, pagrabā izbūvēta skaista atpūtas telpa, garāža. Kopīgā cena $ 13.500.-, iemaksa $ 2.500.-. Atlikums uz izdevīgām obligācijām.

EGLINTON - MT. PLEASANT: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, garāžas iespēja. Kopīgā cena $ 11.500.-, iemaksa $ 1.500.-. Atlikums uz jaunām izdevīgām obligācijām.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

CIŅA KULTŪRAS FRONTĒ

(Pārnesums no 3. lpp.)

Reālpolitika un visvienkāršākā stratēģija liek meklēt sabiedrotos. Esam tos meklējuši katrs savā patvēruma zemē. Šis tas šad tad laimējies, bet bieži meklēšana bijusi veltīga. Maz esam meklējuši sabiedrotos — okupētajā dzimtenē. Nenobīstieties, esmu tālu no jebkādām koeksistences domām, man bieži nācies pasmaidīt par dažādām teorijām, kur runa par tā saucamiem „sakariem ar dzimteni". Bet neviens apstākļu vērotājs nevarēs noliegt, ka tieši okupētās Latvijas kultūras dzīvē atkal un atkal laužas uz augšu pretestība oficiālajai politikai un pavēlētajai svešo ietekmju pieņemšanai. Tie ir mūsu nacionālās kultūras partizāni Latvijas pilsētās, ciematos, kolchozos. Reizēm viņi rūpīgi paslēpušies, bet citreiz, ja citādi nevar, izliekas kalpojam okupācijas kultūras politikai. Tādā gadījumā viņi dzīvo dubultu dzīvi. Skaidri zināms, ka garā viņi ir ar mums. Bet mums tad arī nu jābūt ļoti uzmanīgiem. Mums jāvēro, kuŗi varētu būt šie maskējušies dubultas dzīves īpašnieki Latvijā. Mums arī jāmeklē, vai nav kādi, kas, tā sakot, dienas gaismā nemaz nerādās. Tādus ir iespējams sameklēt. Šie „kultūras meža brāļi" gaida mūsu atbalstu, ja ne citādu, tad morālo, un mums jārod ceļi, kā to piegādāt. Lūdzu ievērot, ka par šīm lietām es nerunātu, ja man šis tas nebūtu zināms. Un tas, ko zinu, ierosina visnopietnākās pārdomas. Derdzīgi ir lasīt un klausīties tādus „trimdas cinītājus", kas uzpūtīgā pašapziņā gandrīz vai visos dzimtenes latviešos saskata tikai iznīcināmus, nīstamus komūnistus. Uzmanīsimies, lai neiznīcinām kādu savu sabiedroto! Reiz jānāk citiem laikiem, kad visa latviešu tauta atkal būs vienota kopīgā nacionālā kultūrā. Nedomāsim, ka to veidos tikai trimdā radies veikums. Sava daļa kopīgā kultūrā būs arī tam, ko radījuši nacionālā gara partizāni. Un nomazgāties šīs tālās dienas rītā nāksies ne vien tiem, kas dzīvojuši okupācijas jūgā, bet arī mums, lepnajiem Rietumu pasaules latviešiem.

Mēs tātad nu esam Rietumos, tais pašos Rietumos, pēc kuŗu iepazīšanas un visādiem studiju ceļojumiem alkām, kad dzīvojām savā valstī. Pie tam izrādījies, ka, atrazdamies trimdā, nemaz tā neesam piesaistīti pie vienas zemes, kā varēja likties. Amerikas, Kanadas, Austrālijas latvieši brauc studēt uz Eiropu. Eiropas latvieši braukā krustām šķērsām pa savu kontinentu, dodas arī ceļojumos uz Ameriku, Kanadu, Austrāliju. Visa Rietumu pasaule ar savām neizmērojamām kultūras bagātībām vieglāk nekā mūsu labajos laikos atvērusi mums savas daudzās durvis. Ko mācīsimies savā ilgstošajā „studiju ceļojumā" pa Rietumu valstīm un kontinentiem? Vispirms būtu apgūstamas patiesās, lielās, kaut varbūt pret mums nežēlīgās, mums neizdevīgās kultūras mērauklas, būtu sakarā ar to jāmācās atšķirt absolūtās vērtības no relatīvajām. Mēs varam ļoti daudz producēt savā nacionālajā kultūrā, un tas, kas mums rodas, ļoti bieži mums pašiem liekas kaut kas neizsakāmi mīļš, tātad arī ļoti vērtīgs. Bet neatteiksimies paraudzīties, kādi mūsu mīļumi un dārgumi tad, ja tiem tuvojas ar Rietumu pasaules mērauklām. Nepaliksim tikai pie pagasta un apriņķa kultūras, pie tās, ko sauc par provinciālo kultūru! Celsimies tai pāri! Kopdami un tālāk attīstīdami savu tīri nacionālo kultūru, uzņemdami Rietumu ietekmes, kas saskaņojamas ar mūsu garu un tradicijām, centīsimies sasniegt līmeni, kur nav jābaidās no absolūto vērtību mēraukliem. Latviskums pats par sevi vēl nav pašvērtība. Par pašvērtību tas kļūst tikai tad, ja latviskajā ietvarā radītas lielas, cildenas vērtības. Tā liekas vienkārša patiesība, bet joprojām tās dēļ ir daudz pārpratumu.

Te tūlīņ var rasties jautājums, kādēļ vajadzīga šī pacelšanās līdz Rietumu kultūras augstā līmeņa mēraukliem? Parastā atbilde būs tāda, ka šī pacelšanās vajadzīga, lai, piemēram, latviešu literātūra, glezniecība, mūzika iekļūtu Rietumu tautās. Protams, ja tas izdodas, būsim priecīgi, un nav jāliek ceļā šķēršļi, ja kāds par to cīnās. Bet, ja neizdodas, nav jākrīt izmisumā. Attiecinot uz kultūru vispār tos vārdus, ko kāds vācu esejists teicis par dzeju, būtu atzīstams, ka kultūra nav nekāds lukss, ar ko greznoties svešu ļaužu priekšā, bet kultūra ir dzīves substance, arī mūsu, latviešu, dzīves substance. Arvien augstāka pacelšanās kultūras vērtību līmenī vispirms vajadzīga mums pašiem. Ja tad kāds svešinieks no mums ko ņem, priecāsimies dubultīgi, bet, ja ne — jāatkārto vēlreiz — neskumsim. Pēdējo divarpus tūkstošgadu laikā pasaulē sakrājies prātam neaptveŗams kultūras vērtību daudzums. Un katru dienu rodas jauna literātūra, jauna mūzika, jaunas gleznas, jauni zinātniski traktāti. Nevienā kultūras nozarē nav vairs neviena, kas gribētu un spētu apgūt visu tautu tūkstošgadīgo devumu. Iegūt starptautisku ievērību šādos apstākļos var tikai laimīgais vai nejaušiem sagadīšanās brīnumiem padotais. Un dabiski, ka laimīgie un brīnumu aplaimotie parasti dzimst lielajās tautās. Mazo tautu kultūras radītājiem šai burzmas pilnajā sacensībā grūti pastāvēt pat tad, ja viņu rokās mirdz zaigojošs zelts. Bet ir gan kāda ļoti svarīga lieta: Ja tomēr rastos tādi, kas vēlētos interesēties par latviešu nacionālo kultūru, tad mums jābūt sagatavotiem vismaz informācijas materiāliem. Okupētā Rīga, lai propagandētu turienes uzspiesto sociālistisko kultūru, par šādu informācijas materiālu iespiešanu domā diezgan daudz. Mēs te varētum domāt vairāk.

Cik tad mēs te, trimdā, esam? Apmēram tik, cik valsts laikā bija iedzīvotāju vienā pašā Liepājas apriņķī. Tātad šī Liepājas apriņķa apjomā nu veicams tas, kas attiektos uz visu valsti, visu tautu. Bet valsts mums nav, nav valsts kases. No mūsu pašu kabatām velkamas laukā mārciņas, dolari, markas, kronas, lai kultūras darbs neapsiktu. Viss, ko te esam veikuši, un tas ir diezgan daudz, gandrīz visnotaļ jāvērtē kā privātās uzņēmības, privātā riska sasniegums. Lieli nopelni arī mūsu kultūras fondiem tur, kur tie darbojas. Man tomēr liekas, ka arvien vairāk kultūras darba atbalstīšanā vajadzētu iesaistīties arī dažādām privātām organizācijām un privātpersonām, sevišķi tādām privātpersonām, kam sekmējies tikt dzīvē uz priekšu. Ar privātās eksistences pamatu nostiprināšanu mums jau vispār veicies daudz labāk, nekā to varēja cerēt. Un tie nav tikai pamati, kas nostiprināti. Itin visās zemēs, kur tagad latvieši dzīvo, radies krietns skaits labi pārtikušu ļaužu, procentuāli varbūt vēl vairāk nekā labajos laikos Latvijā. Nav jāzobojas par biezu naudas maku un pārticību. Pasaulē reiz nu tā ir iekārtots, ka bez naudas nekas nav sasniedzams. Mūsdienu civilizācija dabiska ir arī kāre pēc dažādām ērtībām un technikas brīnumiem. Tass viss labi. Bet lai neviens neaizmirst agrāk teikto: Kultūra ir dzīves substance, labāk sakot — pilnvērtīgas dzīves substance. Tālab jāatbalsta vērtīgi izdevumi grāmatniecībā, jāpērk grāmatas un jāgādā, lai tās varētu sarakstīt; jāatbalsta vērtīga glezniecība un mūzika, nacionālās zinātnes nozares; jāatbalsta viss, kas patiesi vērtīgs rodas mūsu nacionālajā kultūrā. Privātās organizācijas un privātpersonu kopas varētu pamēģināt, piemēram, tā saucamo darba stipendiju sagādi kaut vai ierobežotos apmēros. Kad pagājušās vasaras beigās man laimējās dažas dienas nodzīvot Kastaņolā, Raiņa un Aspazijas trimdas mītnē, tad, raugoties uz Dieva stūrītim līdzīgo apkārtni, iešāvās prātā šādas domas: Tātad te ir tā vieta, te ir tas nams, kas devis ilggadīgu pajumti diviem mūsu lielajiem dzejniekiem piektgadnieku trimdā. Pašreiz tā ir it kā tāda svētceļojuma vieta, ko apmeklē latvieši no dažādām zemēm, nodzīvodami tur dažas dienas vai tikai stundas. Kā tas būtu, ja katru vasaru te varētu rasties kāds vērtīgs darbs mūsu trimdas piemiņai, mūsu nacionālajai kultūrai par godu! Vai nevarētu nodibināt tādam nolūkam darba stipendiju, teiksim, vienu vasaru kādam gleznotājam, otru — kādam komponistam, trešo —

(Nobeigums 8. lpp.)

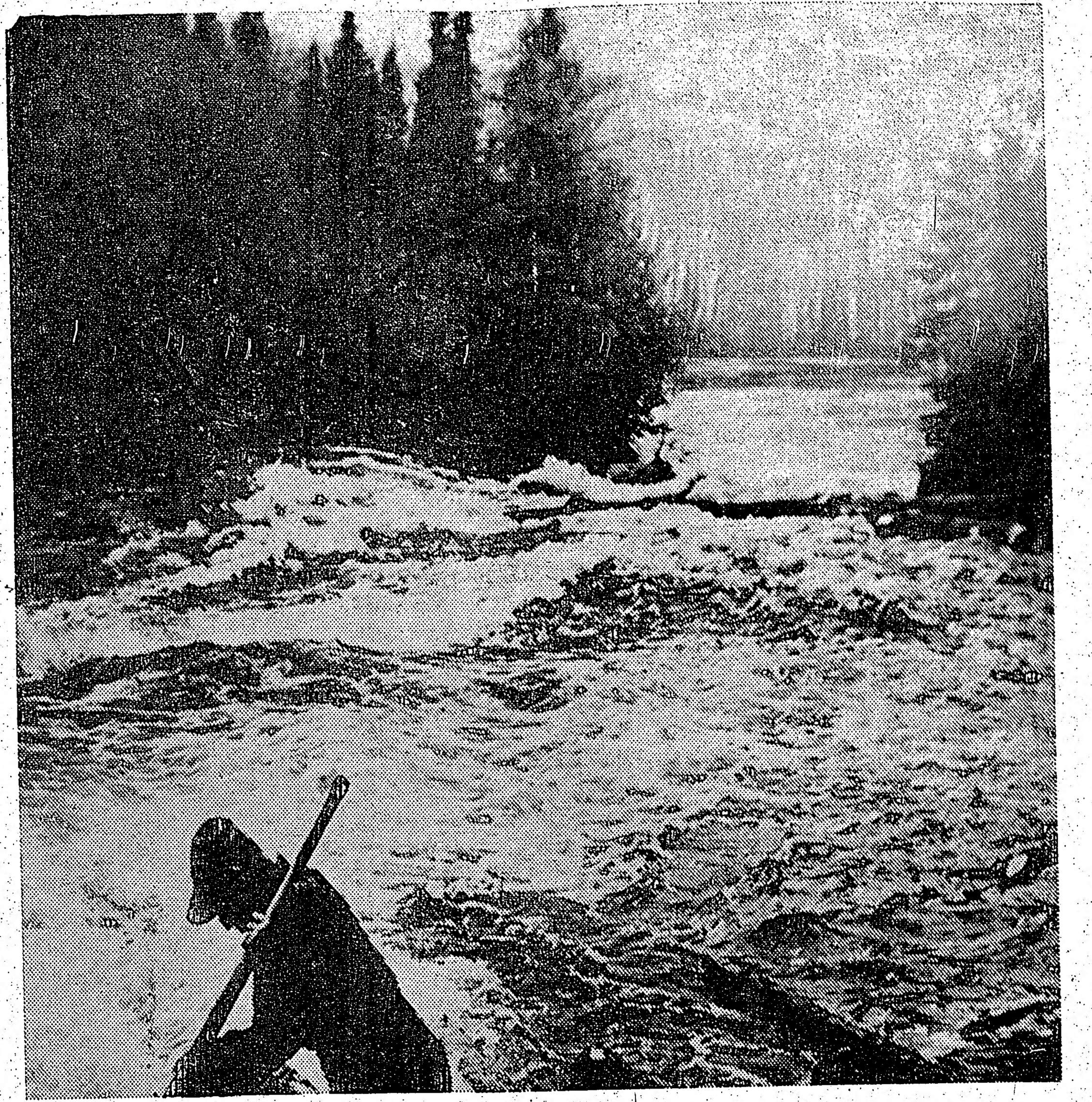

Palu laikā. J. Liģera uzņēmums.

SARKANARMIJA NEVĒLAS . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

Krievu augstākā virsniecība gan nevēlas pēdējā kaŗa uzvaru laurus atdot partijas vīriem, arī Chruščevam ne. Tā kā Staļingradas uzvaras laurus Chruščevs Staļinam noliedza, tad partijai pakalpīgie vēsturnieki un preses ļaudis par Staļingradas varoni izvirzīja Chruščevu. Tas aizkaitināja ģenerālštaba vadību un visu krievu virsniecību, maršalus ieskaitot. Taču diktātora galminieki nevēlas padoties. Šajā sakarā gan var runāt par diferencēm virsniecības un partijas starpā. Par cēloni tam bija maršala Jeremenko sarakstītā grāmata par Staļingradas cīņu norisi, kur Chruščeva „militārajam ģenijam" pierakstīti izcili nopelni uzvaras izcīnīšanā. Ņe bez apziņas, ka izsaka visu krievu virsnieku domas, maršals Maļinovskis Staļingradas uzvaras gada dienā teiktajā runā pasvītroja, ka par šo uzvaru jāpateicas vienīgi sarkanarmijas ģenerālštābam. Maļinovskis pat atļāvās slavēt Chruščeva „iztīrīto" un nolādēto maršalu Žukovu, ar sarkasmu piezīmējot, ka arī civīlisti, kā, piemēram, Chruščevs ar kaŗavīru morāles stiprināšanu ir parādījis savu vajadzību. Tā, protams, ir jāvērtē par drošu valodu, kas parāda, ka militārā valdība nevēlas uzvaru laurus dalīt ar partiju. Bet tas ir tieši pretēji tam, par ko cīnās ideologi Suslovs un Iļjičovs. Šo strikto lielākās daļas maršalu nostāju uzskatīt par dumpošanos tomēr nevar. Arī aizsardzības ministrs maršals Maļinovskis labi saprot, ka vēl nav pienācis laiks militārai diktātūrai.

Protams, ir zināms, ka krievu galmā iekšējas cīņas notiek nepārtraukti, bet tās risinās ap zemākajiem amatiem, starp grupējumiem, kas vienā vai otrā jautājumā vēlas uzspiest savu gribu.

Nav gan noliedzamas režīma sabrukuma pazīmes, bet tās veidotas inteliģencē un zemākajās iedzīvotāju šķirās. Krievu zivs pagaidām, šķiet, pūst no astes un vidus, bet galva vēl pagaidām turas, jo apsālīta ar partijas sāli.

M. Smilšmāls.

Pirmsmedību cepietis

Tā tur, Talsu apkaimē, sacīja: cepietis. Un lepnākie cepieši bija visādi medījumi. Vispopulārākais medījums — zaķis. Vietējie zaķu dzenātāji dažā medību sezonā ar skrotīm noķēra pat pa 50-60 garaušu. Tomēr Talsu apkārtnē to nekad neaptrūka.

Usma, Ugāle, Dundaga bija ieslavētas ar medņiem un meža cūkām. Taču arī citur Talsu novadā šo lepno medījumu pietika. Daudzi vietējie mežziņi, un jo sevišķi sirmie mežsargi, vecumvecie kurši, kā viņi paši sevi atzina, savu apgaitu bagātības prata arī slēpt un glabāt pašu un labu draugu vajadzībai un priekam . . .

Rīgas kungi tad nu brauca medīt uz Usmu, Ugāli, Dundagu. Taču Ārlavā, Nogalē, Vandzenē par Rīgas kungiem pazīstamākie bija Talsu kungi. Tā sacīt: kaimiņu un draugu būšana jeb roka roku mazgā. Talsi tuvu, Rīga tālu.

Vandzenes un tā sauktajos Oktes mežos meža cūku piemita krietni vairāk, nekā tās spēja saskaitīt un zināja uzdot mežziņi. Agrākajā Oktes muižā bija visā Latvijā ļoti pazīstamā Valsts Oktes zirgaudzētava. Savus divdesmit gadus to priekšzīmīgi vadīja un brīnišķīgi nostādīja un uzkopa agronoms Arnolds Ozols. Jaunībā pa cara Krievijas kņazu muižām strādādams, viņš bija apprecējis kazaku atamana meitu. Oktē ienākdama, Ozola kundze latviski prata tikai pa atsevišķam vārdam. Taču arī nerunāja tīru krievu valodu, bet, kā pati sacīja: „Man runāt vislabāk pavedas pa kazacki."

Jauka, patīkama, braši noaugusi bija viņa, Oktes zirgaudzētavas vadītāja Ozola kundze. Apguvusi latviešu valodu, viņa bija priecīga tērzētāja, asprātīgu pateicienu pārbagāta un arī, kā saka, stiķu un niķu pilna.

„Oktes zirgaudzētava," viņa stāsta, „pie tīrsugas Latvijas zirgiem tika, sākdama ar Dānijas ķēvēm, Beļģijas un Oldenburgas ērzeļiem; pavidam šis tas tika paķerts no Zviedrijas, salasīts no cariskās Krievijas pārpalikumiem un no tā, kas un kāds bija Kurzemē palicis pēc kaŗa." To pastāstījusi viņa parunā šo un to citu.

Bet drīz parādās kāds no viņas brašajiem bērniem, un Ozola kundze noprasa: „Kādas tu tautības?"

„Latviešu!" priecīgi atsaucas uzrunātais vai uzrunātā.

„Jā, mans vīrs ir gan, laikam, īsts latvietis. Un mani bērni: dēli Ozoli, — meitām jāparūpējās, lai iegūtu Liepas uzvārdu!... Mana tēva māte bijusi turciete. Kazaks viņu nolaupījis un atvedis uz aulu nepilnus piecpadsmit gadus vecu. Līdz sirmam vecumam viņa saglabāja savu valodu un neaizmirsa dzimteni, tēvu, māti, brāļus, māsas, lai ne redzēja viņus, ne prata sarakstīties. — Viņas dēls, mans tēvs, sev par sievu ieguva ķirgizieti. Es izaugu kazačka. Un tagad palīdzu vīram izaudzināt latviešus! . . .

☆

Oktes muižas veclaicīgajā pilī, to pārveidojot zirgaudzētavas vajadzībām, Ozoliem bija pietiekami plašs dzīvoklis un ērtas blakus telpas. Un paši viņi laipni, jauki, viesmīlīgi cilvēki. Pie Oktes Ozoliem priecīgi iegriezās un vienlīdz laipni tika uzņemti apkārtnes jaun- un vecsaimnieki, Rīgas un Talsu kungi. Jo sevišķi Oktē patika pulcēties medniekiem pirms medībām. Ozola kundzes lieliski pamieloti, Ozola kunga ar vietējo dižalu pacienāti, tad varēja, kā sacīja, „līst kokos turpat aiz pils un sākt jakti."

Reiz tādam iestiprinātam mednieku pulciņam dodoties uz mežu, kas sākās turpat vien aiz zirgaudzētavas tuvākā staļļa, mežmalā pa novāktu kartupeļu lauciņu rakņājušies trīs sivēni; nu tādi — pusbekona lielumā, ne gluži melni, ne īsti raibi, bet apmēram kā apkvēpuši, apsviluši iesārti. Četri mednieki sastinguši kā mēmi. Visiem stobros patronas ar zaķu skrotīm! . . . Savu mauzeri izrāvis, toreiz populārais „Talsu prefekts," atbalstījis roku uz žoga staba, notēmējis un metis virsū. Sivēns apvēlies bez skaņas uz pēdām. Bet atlikušie divi metušies mednieku virzienā! Prefekts metis lodes no mauzera arī uz tiem, bet skrejošiem netrāpījis. Tie uztraukti iespurguši mazā bunkurītī staļļa galā. Tur zirgkopējam bijusi vieta saviem sivēniem.

Runāja, ka šo joku izprojektējusi Ozola kundze jau tad, kad pamanījusi, ka zirgkopējs no tirgus pārvedis tādus „dumjas pakrāsas" sivēnus. Taču zirgkopējs pastāvēja pie sava: sieva jau tā allaž palaidusi sivēnus uz mežmalu parakņāties. Tad labāk augot. Kartupeļu lauciņš bijis novākts. Saulaina diena. Nu, tā, — pats brašākais veprītis bijis.— Septiņdesmit pieci latiņi un pusstopiņš viņam ar sieviņu uz skumjām . . .

Prefekts piekaulējis, lai par to pašu medījumu apstrādā nokauta sivēna paveidā.

Šo joku pieminēja gadiem, par to smējās, bet izvairījās to darīt „prefekta" klātienē. Pēdējais bija no tās pasugas, kam sevis piejokošana tā sāpēja, ka viņš pūlējās un prata piespēlēt kādu protokolu par šo vai to citu.

☆

Oktes Ozola, kā parasti sauca zirgaudzētavas vadītāju, galvā dzima arī cits joks: Ūlu mežsargs zināja meža cūkas migu ar 7 maziem sivēniem. Šo cūku viņš bija diezgan labi jau ieēdinājis. Tā uz mežsarga iesaucienu tuvojās un labprāt paņēma tai pamesto barību; kartupeļus, maizi vai zemē nobērtas auzas.

Ozols to zināja. Piegādāja mežsargam dažus pūrus auzu un šad un tad pa pūram kartupeļu. Tā vairākus gadus no vietas. Taču to turēja slepenībā. Kad nu sabrauca mednieki, kur kādam, tā sakot, par katru cenu vajadzēja sagādāt medījumā „veprīti," tad Ūlu mežsargs prata to tā iekārtot, ka attiecīgajam kungam „veprītis" pieauleksoja taisni pa šāvienam.

Taču joks bija citāds: Ozola ierosmē mežsargs viengad bija „veprīšus" iemānījis sprostā un visus trīs izkastrējis. Tā viņi auga un izauga blakus cūciņām. Nodoms bija, lai kāds no kungiem medībās nošauj ne kuili bet, patiešām vepri! Nelaimīgā kārtā malu mednieki bija apšāvuši taisni visus trīs veprīšus, arī veco cūku un atlikušas bija tikai 3 jaunās cūciņas.

Vainīgos nekad neatklāja. Taču tāda aizgudra meža cūku paslepena piebarošana Vandzenes - Upes grīvas mežsargiem palika un turpinājās. Dzirdēja, ka mežsargi no kungiem par to apkārtceļā saņēma tikpat un vairāk kā par kūtī audzētu bekonu. Vai tiešām tā, neapgalvoju, bet arī pats pāris reizes tiku Liepņas mežsargam aizvedis pa pūram sīko kviešu cūku uzbarošanai, lai pats mednieks nekāds nebiju.

☆

Vandzenē un Oktes apkārtnē ziema iestājās vēlu. Rudens parasti ieilga un turpinājās līdz Ziemsvētkiem. Apkārtnē audzēja pulka kartupeļu. Tie bija naudas augs, ko uzpirka Vandzenes spirta dedzinātava un stērķeles fabrikas, kuŗu Talsu apkaimē pulka. Pa novāktajiem kartupeļu laukiem rakņājās meža cūkas un nobarojās.

Pašam šo atmiņu uzrakstītājam savas mājas kartupeļu laukā 1943. g. rudenī bija gadījums redzēt 17 galvu lielu cūku baru dažādā vecumā. Tās gan rāvās uz lauka tieši tanī rītā, kad saimnieks un darbinieki ieradās uzsākt kartupeļu lasīšanu. Nekāda metamā negadījās pie rokas. Cepieši aizbēga Sārcenes purvā. Nebija nekādas intereses tos nodot vācu zaldātu un Talsu policijas zināšanā.

Un tīri jābrīnās, šos Sārcenes purva iemītniekus no „bruņotiem spēkiem" slēpa visi minētā purva apkaimes iedzīvotāji arī pēc tam vēl, kad vairākiem meža cūkas ziemu uzraka noglabāto kartupeļu stirpas. Taču meža cūkas cepietis ar skābiem kāpostiem pa Ziemsvētkiem un Jaungadu, liekas, smaržoja uz visu mutes turētāju galdiem. Kā to panācām, tagad varētu arī stāstīt. Taču man gribas stāstīt par kādu priekšmedību cepieti Oktē.

Labi vien agrāk, nekā Talsu apgaimē parasts, to ruden uznācis sals. Zeme skan. Uzkritis pat pirmais sniedziņš. „Meža cūkām sākas ciešanu laiks. Tās vairāk nenobarosies. Jāriko medības," uz Okti piezvana viens no Talsu kungiem. Pie tālruņa klausās Ozola kundze.

„Jauki, kur jauki! Īstā reizē: vīram pašreiz norūdzis brangs dižalus, un man arī nekādu grūtību mednieku uzņemt. Vai varat sataisīties un būt jau nupat svētdien?"

„Tieši tā jau projektējam, jaukā Ozola kundze. Taču mums būs līdzi arī daži Saeimas deputāti. Vai varēsit uzņemt, teiksim, kopā 10 vīrus? Mēs esam norunājuši jums atlīdzināt."

„Kas tā par valodu Grunduļa kungs!? — Oktē netrūkst ne kāpostu, ne cepiešu. Kartupeļi, maize, viss mums atliku likām. Izpalīdžu arī pietiekami. — Lūdzu, svētdien gaidīšu jūs kaut divdesmit. Esiet klāt, lūdzu, jau ap pulksten astoņiem. Galds būs klāts."

Ar to pietiek. Svētdienas rītā jau ap septiņiem sāk salasīties mednieki. Blakus Talsu kungiem un viņu līdzatvestajiem Rīgas kungiem, arī vietējie spēki.

„Pa kazacki!" līksmi čalo smaidīgā Ozola kundze: „brokastu vietā tiek klāts pusdienu galds!"

Smaržo cepietis, smaržo sautētie kāposti, smaržo kartupeļi. Kā dekorācijai uz garā galda uzliktas arī sarkanās bietes un vēl šis un tas.

„Lūdzu, lūdzu — pie galda!" aicina namamāte. „Rudens diena ir īsa. Mežsargs nosacījis, ka vēlākais desmitos jābūt uz masta."

„Šito gaļas kalnu!" pārsteigts iesaucas kāds no deputātiem. „Šito vandzeniešu dižalu!" papildina otrs. „Sagatavojums! Šitais sagatavojums!" runā trešais. Un, patiesi, mīkstie. garšīgie cepešgabali ar visām piedevām tiek patērēti sajūsmā. Namamāte staro.

„Piedodiet, kungi," viņa saka. „Ēdiet bez kautrēšanās, lai nenotiek kā Mērnieku laiku goda mielastā: kas uz galda, tas ir viss, ne saldā ēdiena un nekā cita vairāk nebūs. Medniekiem jāēd gaļa."

„Bet es ēdu un domāju un nevaru izdomāt, kas tas par cepeti," runā prefekts. „Stirna tā nav, irsis arī ne. Liellopa gaļa arī nav, meža cūka arī ne. Vai būtu ar pienu nodzirdīts prāvāks bullēns?"

„Zirga gaļa!" saka Ozola kundze. „Oktes zirgaudzētavā pat ciemiņiem dod zirga gaļu!"

Dižalus ciemiņus ietekmējis. Viņi smejas par Ozola kundzes atjautību. „Po kazacki!" nosaka Ozola kungs, un arī smejas.

Pēdīgi ir ēsts un paēsts. Viens pēc otra iet un pateicas namamātei. Slavē un glaimo. Pošas ceļam uz mežu. Ozola kundze un viņas izpalīdzes novācas virtuvē, lai nekrustotu mednieku ceļu, jo tad medībās neesot laimes.

„Un tomēr, jaukā kundze," virtuvē ienācis runā prefekts, kas, blakus minot, izslavēts kā tāds, kas sevi vērtē par nepārspējamu dāmu simpatiju iegūšanā: „un tomēr: es nekad neesmu ēdis tik brīnišķīgu cepeti. Atļaujiet vēlreiz man skūpstīt jūsu dārgo roku un pateikties. Taču pasakiet man, kas tā bija par gaļu ar ko jūs mūs visus pārsteidzāt?"

„Grunduļa kungs, es taču pasacīju!" atbild Ozola kundze. „Bet ja man neticat, lūdzu paverieties!" Un viņa plaši paveŗ pieliekamā durvis. Uz galda tur trekna kumeļa atlikums, tam trūkst abu gurnu!

☆

Tieši tās dienas rītā, kad pa tālruni no Talsiem bija atskanējis mednieku pieteikums, tikko no pienīgas ardeņu ķēves atšķirts, trekns kumeļš, mēģinādams, izlauzties no aizgalda, kaut kā salauzis kāju un bijis jānošauj.

Toreiz šo notikumu aprakstīt man nebija drosmes. Ne jau nu tā notikuma pēc, bet tāpat, tīri dabiskā kārtā, prefekts vēlāk aizgāja no Talsiem un nomira. Do māju, ka neizpelnīšos pārmetumu, ka tagad, medību sezonā, to izstāstīju, kā sacīt: dzimtenes piemiņai.

Sestdien, š. g. 27. aprīlī, pl[…]
un svētdien, 28. aprīlī, plkst.[…]
TORONTO 1. EV. - L[…]
11. G[…]
GARĪGS[…]
Diriģen[…]
Piedalās: PĒTE[…]
EDIT[…]
Programmā: J. Vītols, […]
T. Ķeniņ[…]

TORONTO LATVIEŠU KAT[…]
BALLE[…]
sestdien, 27. aprīlī, pl. 7.30 v. Lansdo[…]
10 Lansdowne Ave., pie Queen […]
Ar priekšnesumiem piedalās „Dižda[…]
un „Lāčiši".
LABS DEJU ORĶESTRIS. […]
Ieeja, ieskaitot galdiņu, $ 1.50. VIS[…]

AIZRĀDĪJUMS
Kaŗavīru biografiju serijas […]
BRIEDI[…]
īss dzīves stāsts ar 12 illustrācijām, pē[…]
skripta sastādījis M.Akmenājs; redakto[…]
ģīmetne — M. Štrovalda griezums li[…]
iznāks MAIJĀ — ZELTA ĀB[…]
BŪS DABŪJAMS DV GR[…]

SŪTIET[…]
PĀRTIKAS SAI[…]
SAVIEM PIEDER[…]
Pārtikas sainiem, kas satur gaļas pr[…]
maksas pievienojam jaunajiem muitas […]
VALSTS VETERINĀRĀS KONTR[…]
Zemāk minētajās cenās ir ieskaitīti vis[…]
un adresātam, saini saņemot, absolūti[…]
Sūtām tikai labākās kvalitāt[…]
SVĒTKU SAIŅI
S-5
450 gr. konfekšu, 900 gr. dažādu šķirņ[…]
biskvītu dāvanu kārbā, 900 gr kafijas,[…]
gr tējas (5 kg) ....
S-2
450 gr konfekšu, 450 gr šokolādes, 45[…]
kakao, 340 gr rozīnu, 1 kg cukura, 2,2[…]
sviesta, 400 gr tauku, 1 kg žāvēta šķi[…]
S-10
450 gr. konfekšu, 900 gr dažādu šķirņ[…]
biskvītu kārbā, 900 gr kafijas, 450 gr […]
930 gr žāvētu augļu, 340 gr rozīnu, 2[…]
gr medus, 960 gr rīsu, 1 kg Šveices sie[…]
S-4
450 gr karameļu, 700 gr dažādu šķirņ[…]
kafijas, 450 gr kakao, 100 gr tējas, 9[…]
340 gr rozīnu, 225 gr mandeļu, 450 […]
kura, 3,6 kg miltu, 960 gr rīsu, 1155 gr[…]
ku, 1,36 kg žāvēta šķiņķa, 800 gr dūm[…]
ces siera (20) ....
TAUKVIELU UN GAĻAS PRODUK[…]
T-1
2 kg eksporta bekona, 1 kg kausētu […]
žāvēta šķiņķa (bruto svars 5 kg) ....
T-6
9 kg žāvēta bekona (10 kg) ....
T-4
5 kg žāvēta bekona, 4 kg kausētu cū[…]
T-8
2 kg žāvēta bekona, 1,5 kg žāvēta šķi[…]
kas fileja, 1 kg kausētu tauku, 2 kg […]
mi desas (10 kg) ....
T-15
5 kg eksporta bekona, 1,5 kg žāvēta […]
cūkas fileja, 1,5 kg kausētu tauku, […]
salami desas (15 kg) ....
T-20
9 kg žāvēta bekona, 9 kg kausētu t[…]
MĀJTURĪBAS SAIŅI
MS-5
1 kg eksporta bekona, 1 kg cukura […]
sviesta, 225 gr kakao, 100 gr tualete[…]
MS-6
1 kg eksporta bekona, 1 kg sviesta, 0[…]
2 kg cukura, 2 kg balto miltu, 1 k[…]
0,5 kg rozīņu, 100 gr tualetes ziepju […]
MS-8
1 kg sviesta, 2 kg cukura, 2 kg rīsu, […]
augļu, 0,5 kg rozīņu, 450 gr. kakao, […]
Šveices siera, 100 gr. tualetes ziepj[…]
MS-15
5 kg žāvēta bekona, 2 kg kausētu […]
4 kg rīsu (15 kg) ....
MS-21
5 kg cukura, 5 kg balto miltu, 3 k[…]
1,5 kg žāv. šķiņķa, 1,5 kg tauku, 450 […]
MS-23
4 kg cukura, 4 kg balto miltu, 2 kg […]
450 gr kakao, 1,5 kg žāvētu jauktu […]
1 kg sviesta, 0,5 kg kausētu tauku, […]
1 kg eksporta bekona, 200 gr tualet[…]
turības ziepju (20 kg) ....
Latviešu dāvanu saiņu firma[…]
galvenais pārstāvis[…]
DAUGAVAS VANAGI Inc.[…]
123 HURON STREET, TORONT[…]

...PERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

...N - MT. PLEASANT: Atsevišķs 5 is-... ...ķeļu bungalows, eļļas apkure, garāžas ...pigā cena $ 11.500.-, iemaksa $ 1.500.- ...jaunām izdevīgām obligācijām.

...VINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ ...IELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

J. Līgera uzņēmums.

...EVĒLAS ...

Sestdien, š. g. 27. aprīlī, plkst. 8 vakarā, Sv. Andreja baznīcā Toronto, un svētdien, 28. aprīlī, plkst. 6 vakarā Hamiltonā, latviešu ev. - lut. Kristus baznīcā

TORONTO 1. EV. - LUT. LATVIEŠU DRAUDZES KOŖA 11. GADSKĀRTĒJAIS

GARĪGS KONCERTS

Diriģents: ARVIDS PURVS.

Piedalās: PĒTERIS GEISTAUTS — baritons, EDITE TIMERMANE — ērģeles.

Programmā: J. Vītols, A. Kalniņš, H. Pavasars, J. Norvilis, T. Ķeniņš, A. Purvs u. c. Ieeja: $ 1.50, skolēniem $ 0.50.

TORONTO LATVIEŠU KATOĻU VIENĪBAS

BALLE

sestdien, 27. aprīlī, pl. 7.30 v. Lansdowne Assembly Hall, 10 Lansdowne Ave., pie Queen ielas, Toronto.

Ar priekšnesumiem piedalās „Diždancis, Ansis Semenovs un „Lāčīši".

LABS DEJU ORĶESTRIS. PILNA BUFETE.

Ieeja, ieskaitot galdiņu, $ 1.50. VISI LAIPNI IELŪGTI.

AIZRĀDIJUMS

Karavīru biografiju serijas burtnīca

BRIEDIS

īss dzīves stāsts ar 12 illustrācijām, pēc A. Plensnera manuskripta sastādījis M.Akmenājs; redaktors plkv. K. Lobe; vāka ģīmetne — M. Štrovalda griezums linolejā, apm. 56 lpp.

iznāks MAIJĀ — ZELTA ĀBELES apgādā, BŪS DABŪJAMS DV GRĀMATNĪCĀ.

SŪTIET

PĀRTIKAS SAIŅUS

SAVIEM PIEDERĪGIEM

Pārtikas saiņiem, kas satur gaļas produktus, tagad bez piemaksas pievienojam jaunajiem muitas noteikumiem atbilstošas

VALSTS VETERINĀRĀS KONTROLES APLIECĪBAS.

Zemāk minētajās cenās ir ieskaitīti visas muitas u. c. nodevas, un adresātam, saiņi saņemot, absolūti nekas nav jāpiemaksā.

Sūtām tikai labākās kvalitātes produktus

Cenas Kanadas dol.

SVETKU SAIŅI

S-5
450 gr. konfekšu, 900 gr. dažādu šķirnu šokolādes, 450 gr biskvītu dāvanu kārbā, 900 gr kafijas, 450 gr kakao, 100 gr tējas (5 kg) 26.25

S-2
450 gr konfekšu, 450 gr šokolādes, 450 gr kafijas, 450 gr kakao, 340 gr rozīnu, 1 kg cukura, 2,28 kg miltu, 770 gr sviesta, 400 gr tauku, 1 kg žāvēta šķiņķa (10 kg) 28.90

S-10
450 gr konfekšu, 900 gr dažādu šķirņu šokolādes, 450 gr biskvītu kārbā, 900 gr kafijas, 450 gr kakao, 100 gr tējas, 930 gr žāvētu augļu, 340 gr rozīnu, 225 gr mandeļu, 450 gr medus, 960 gr rīsu, 1 kg Šveices siera (10 kg) 36.15

S-4
450 gr karameļu, 700 gr dažādu šķirņu šokolādes, 900 gr kafijas, 450 gr kakao, 100 gr tējas, 930 gr žāvētu augļu, 340 gr rozīnu, 225 gr mandeļu, 450 gr medus, 2 kg cukura, 3,6 kg miltu, 960 gr rīsu, 1155 gr sviesta, 400 gr tauku, 1,36 kg žāvēta šķiņķa, 800 gr dūmu desas, 1 kg Šveices siera (20) 52.95

TAUKVIELU UN GAĻAS PRODUKTU SAIŅI

T-1
2 kg eksporta bekona, 1 kg kausētu cūku tauku, 1 kg žāvēta šķiņķa (bruto svars 5 kg) 20.35

T-6
9 kg žāvēta bekona (10 kg) 33.20

T-4
5 kg žāvēta bekona, 4 kg kausētu cūku tauku (10 kg) 31.10

T-8
2 kg žāvēta bekona, 1,5 kg žāvēta šķiņķa, 1 kg žāvēta cūkas fileja, 1 kg kausētu tauku, 2 kg sviesta, 700 gr salami desas (10 kg) 36.40

T-15
5 kg eksporta bekona, 1,5 kg žāvēta šķiņķa, 2 kg žāvēta cūkas fileja, 1,5 kg kausētu tauku, 2 kg sviesta, 700 gr salami desas (15 kg) 52.45

T-20
9 kg žāvēta bekona, 9 kg kausētu tauku (20 kg) 52.45

MAJTURIBAS SAIŅI

MS-5
1 kg eksporta bekona, 1 kg cukura, 1 kg rīsu, 0,5 kg sviesta, 225 gr kakao, 100 gr tualetes ziepju (5 kg) 16.35

MS-6
1 kg eksporta bekona, 1 kg sviesta, 0,5 kg kausētu tauku, 2 kg cukura, 2 kg balto miltu, 1 kg rīsu, 225 gr kakao, 0,5 kg rozīņu, 100 gr tualetes ziepju (10 kg) 23.00

MS-8
1 kg sviesta, 2 kg cukura, 2 kg rīsu, 1 kg žāvētu jauktu augļu, 0,5 kg rozīņu, 450 gr. kakao, 450 gr medus, 1 kg Šveices siera, 100 gr. tualetes ziepju (10 kg) 26.50

MS-15
5 kg žāvēta bekona, 2 kg kausētu tauku, 2 kg sviesta, 4 kg rīsu (15 kg) 39.00

MS-21
5 kg cukura, 5 kg balto miltu, 3 kg rīsu, 1,5 kg sviesta, 1,5 kg žāv. šķiņķa,1,5 kg tauku, 450 gr. mājt. ziepju(20 kg) 36.40

MS-23
4 kg cukura, 4 kg balto miltu, 2 kg rīsu, 450 gr kafijas, 450 gr kakao, 1,5 kg žāvētu jauktu augļu, 0,5 kg rozīnu, 1 kg sviesta, 0,5 kg kausētu tauku, 1,5 kg žāvēta šķiņķa, 1 kg eksporta bekona, 200 gr tualetes ziepju, 450 gr mājturības ziepju (20 kg) 42.30

Latviešu dāvanu saiņu firmas TRANSMARITIM galvenais pārstāvis Kanadā:

DAUGAVAS VANAGI Inc. PARCEL SERVICE
123 HURON STREET, TORONTO 2-B, ONT., CANADA.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Suite 213
4 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.
RO 6-8354 (mājās).

ALFRED STIKUTS
REALTOR
481-0431

Pārdodams
1953. G. CHEVROLET
ļoti labā stāvoklī.
Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā — 225-3075, Toronto.

IZDARA
APMETUMA DARBUS
par ziemas cenām.
Liek arī grīdas plates
Zvanīt 769-8280, Toronto.

A. LAGUNS
APKURU IERĪKOTĀJS
204 Oakwood Ave.,
LE 1-6583, Toronto.

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800.
445 Pape Ave., Toronto.

TAUTIETES
vidēja vecuma lūdzu atsaukties nopietnā precību nolūkā.
Neesmu miljonārs, bet ir savs auto, valsts darbs un karsta sirds.
Vilis Sala, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont., Canada.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANES BIROJS
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.
★
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

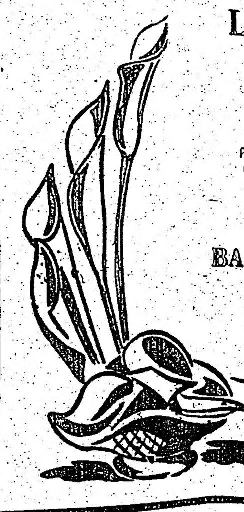

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.
BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.
TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.
PIEGĀDE MĀJĀS.

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdienās līdz pl. 6 v.
⊙ IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ. ⊙
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Skaistākie ziedi un ziedu sakārtojumi visādiem gadījumiem.
SAUNDERS & IRIS
puķu veikalā
588 BLOOR ST., W., TORONTO.
Zvanīt Z. Plēsums, veikalā LE 1-5665, mājās HO 1-5213.
Apmeklējiet mūsu veikalu un skates telpu.

VENUS
PUĶU VEIKALS
⊙ Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
⊙ Latviešu keramika.
⊙ Ādas izstrādājumi.
231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.
A. PUTNIŅŠ

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

VALUPE
Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Angelika Gailīte — CEĻINIECE, pieredze un vērojumi 4.20
P. Aigars — GĀJIENS UZ TAUTIEŠA NAMU, dzejas .... $ 3.20
A. Niedra — LĪGAVA UN SIEVA, romāns 3.80
I. Grebzde — IELEJĀ SAGRIEZĀS PUTENIS, romāns 3.80
G. Janovskis — SŌLA, romāns 3.60
M. Kovaļevska — GAURU GAIĻI, romāns .... $ 4.50
J. Sarma — ATSKATOTIES JĀPASMAIDA, noveles un stāsti 3.80
D. Di Morjē — JAMAIKAS KROGUS, romāns 3.60
S. Lazdiņa — CEĻA GALĀ, romāns 3.80
L. Pērļupe — PUTNS ČAULĀ, stāsti 3.50
Dr. T. Dūlijs — DEGOŠAIS KALNS 4.50
T. Zeltiņš — TILTU ATJAUNOTĀJI, romāns 4.50
E. Kore — JĀŅU VAINAGS, stāsti un noveles 3.80
A. Vilnis — RĀJIENS SIRDIJ, dzejas 3.20
E. Mednis — ZVAIGZNES STĪGO, romāns 4.50
Z. Lazda — STARU VIESULIS, dzejas 4.00
A. P. Mierkalns — JAUNATDZIMŠANA, dzejas 3.50
Z. Avotiņa — MADARAS, dzejoļi 2.50
H. Elgasts — ZVAIGŽŅOTĀS NAKTIS, romāns 5.00
Prof. P. Dāle — GARA PROBLĒMAS 3.60

DV GRĀMATNĪCA,
123 HURON ST., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

BĒRNU AUDZINĀTĀJU
meklē tēvs diviem 4 g. v. zēniem.
Pastāvīgs un viegls darbs 5 dienas nedēļā.
Lūdz zvanīt vakaros 461-5498, Toronto.

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

HIGH PARK RAJONĀ
IZĪRĒJAMS
2-3 istabu dzīvoklis ar virtuvi.
Zvanīt RO 6-4651, Toronto.

BLOOR - OSSINGTON rajonā klusā mājā
IZĪRĒJAMS
jaunremontēts dzīvoklis
— 2 istabas ar virtuvi.
Uz vēlēšanos garāža.
Zvanīt LE 5-3725, Toronto.

BLOOR - RUNNYMEDE rajonā
IZĪRĒJAMA
gaiša, mēbelēta istaba
ar vārīšanas iespējām vieniniecei. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā. RO 9-1291, Toronto.

IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba
vieniniekam / cei, — uz vēlēšanos ar pilnu pansiju un garāžu.
62 LANGLEY AVE.
HO 1-6477, TORONTO.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
Sveiciet AR ZIEDIEM!
LOTUS PUĶU VEIKALĀ
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas,
tel.: LE 3-3884, Toronto.
KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.
LOTUS

KAS? KUR? KO?
TORONTO

PĀRTIKA - DELIKATESES

LITTLE RĪGA — delikatešu veikals LE 4-8974
343 RONCESVALLES AVE.
Viesību galdi, aukstās bufetes.

BROADVIEW
DELIKATESU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. E. un M. MEDNIS.

Adolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS.

VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont). Tālr. LE 2-9068.
DELIKATESES, KŪKAS, TORTES, IMPORTĒTAS ŠOKOLĀDES UN KONSERVI.
EMILIJA un GEORGS DUMPI.

ERIC'S DELICATESSEN
375 BROADVIEW AVE (PIE GERRARD) HO 1-4473
atvērts līdz pl. 9 vak.
ERIKS OZOLIŅŠ.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI

REALTOR
BĒRZIŅŠ Realty Limited
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — OBLIGĀCIJAS
APDROŠINĀŠANA — NOTĀRS
LE 4-8447, TORONTO. 316 Harbord St.

DAŽĀDI

Alder's Esso Service HO 6-0496
1151 QUEEN ST. E.
Atlasa riepas un baterijas Dažādi auto remonti.
„UNDERCOATING" LAIMONIS ALDERS.

Benjamin Film Laboratories Ltd. EM 3-6496
51 DUCHESS ST., TORONTO 2, ONT.
Krāsu un baltī - melno filmu attīstīšana, bildes, palielinājumi un citi foto darbi ar izcilu kvalitāti. Tautiešiem atlaid.e

Crest Florists HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. Latviešu mākslinieku gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS SCARBORO
FLAMINGO FLORISTS
2363 Eglinton Ave. East, Eglinton - Kennedy Plaza.
ZIEDI, ZIEDU SAKĀRTOJUMI. ⊙ PUĶES UN TROPISKI STĀDI.
PL 9-0651, ANNA RONIS, PL 9-1875, mājā AT 2-1235.

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

New Era Home Appliances Ltd. OX 9-7143
2902 DANFORTH AVE. Televīzijas aparāti. Stereo.
Ledusskapji, veļas mašīnas, veļasžāvētāji. Elektriskās plītis.
Lielākā mēbeļu izvēle Toronto. AUSEKLIS JANSONS.

Laimon's Auto Service TEL. 466-0540
603 GERRARD ST E. (pie Broadview Ave.)
DAŽĀDU VEIDU AUTO REMONTI, SMĒRĒŠANA un EĻĻAS MAINĪŠANAS. DARBS GARANTĒTS.
LAIMONS MAROVSKIS.

DCS
Drapery Contract Services 789-4455
IMANTS E. KRŪZE Mājās BA 5-9292
521 OAKWOOD AVE.
Nesaistoša informācija un lietpratēja padomi jūsu mājas iekšienes izdaiļošanai. Aizkari, grīdsegas, drapērijas. u.c.

PĀRSTĀVIS
KONST. KĀRKLIŅŠ -
birojā HO 1-8158, mājās HO 6-5024.

ERIC KRAUS
REAL ESTATE BROKER
MEMBER
OF TORONTO REAL ESTATE BOARD
10 Eastwood Road, Toronto.

N.H.A. jaunās un pārd. obligācijas pērk un pārdod, kā arī izkārto.
NOVĒRTĒŠANA PAR BRĪVU.

BROADVIEW - GERRARD: Labi uzturēta 8 istabu dubultķieģeļu māja ar jaunu apkures iekārtu, 2 modernas virtuves, vannas istaba, plats iebraucamais ceļš un garāža. 10 gadīga obligācija. Iemaksa $ 2.500.-.

DANFORTH - BROADVIEW: 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves un 2 vannas istabas, jauna apkure, dubultgarāža. Cena $ 15.500.-.

PIE SIMCOE EZERA — Apbūves gabals vasarnīcai 58 x 150 pēdas. Pilna cena $ 450.- ar $ 200.- iemaksu.

APBŪVES GABALI. LAUKU ĪPAŠUMI. VASARNĪCAS.
IEGULDĪJUMU ĪPAŠUMI. DZĪVOKĻU MĀJAS.

Elle zemes virsū

Par dzīvi komūnistu valstīs var iegūt ziņas no trim dažādiem avotiem: vai nu no pašiem šo zemju varasvīru sniegtās oficiālās informācijas, vai arī no t. s. acu liecinieku vai tūristu informācijas, vai arī no tiem cilvēkiem, kas paši uz savas ādas ir izbaudījuši strādnieku paradīzes jaukumus un pazīst šo zemju dzīvi visos sīkumos. Pēdējo, kas gan, objektīvi ņemot, ir visdro…ākā informācija, gan šad un tad šinī pasaules daļā mēdz uzlūkot par „subjektīvu" vai „partejisku," neatkarīgi no tam, vai ziņas snieguši bēgļi vai sarkanā režīmā vīlušies komūnisti, kas pārbēguši brīvajā pasaulē.

Kāds pazīstams ASV komūnistu vadonis Džons Santo, kuru ASV 1948. gadā bija izraidījušas no savas territorijas un kurš septiņus gadus savā dzimtā Ungārijā bijis augstos valsts amatos, lūdza atļauju atgriezties atpakaļ Savienotajās Valstīs, ko tam valstu valdība beidzot arī atļāva. Savā laikā Santo bija ASV transportstrādnieku arodbiedrības centrālās valdes loceklis.

Izmantodams Ungārijas 1956. gada revolūciju, Santo bija izkļuvis no turienes un meklējis patvērumu kapitālistiskajā pasaulē. Tagad šo bijušo komūnistu, kas no saviem 55 dzīves gadiem 28 gadus bija veltījis darbam komūnistu partijas labā, noklaušinājusi ASV Tautas vietnieku nama pretamerikāniskās rīcības izmeklēšanas komisija, kurai tas sniedzis plašākus paskaidrojumus par dzīvi „otrā pusē," nodēvējot to par elli zemes virsū.

Saraut visas saites ar komūnismu viņu pamudinājusi personiskā pieredze Ungārijā ar tās valsts varas ietekmētām tiesu prāvām, nostāstiem par spīdzināšanām, valdības slepeno polītisko policiju un „sviedrēšanas darbnīcu" iekārtu rūpnīcās, kas nedzirdētos apmēros censās izmantot strādājošos. Savu novērojumu kvintesenci viņš izteicis sekojoši:

„Ja atbildes būtu jākoncentrē, tad varētu sacīt, ka tās ir pretruna starp spožo komūnistu teorijas skaistumu un to, kas notiek praksē. Tas ir bestiāls, samaitāts, retrograds dzīves veids un viltotas morāles, perversas ētikas, izšķērdīgas saimniecības un strādnieku polītiskās terrorizēšanas un mocīšanas valdības sistēma."

Santo pacietības laušanai pēdējo impulsu devis krievu karaspēks, kad tas apspieda ungāru revolūciju, kad krievu tanki šāva uz sievietēm un bērniem, kas stāvēja rindā pie maiznīcām, gaidot maizi. . . Santo piezīmē: „Tas bija karš pret neapbruņotām Budapeštas sievietēm ar nolūku terrorizēt un pakļaut savai varai iedzīvotājus, piespiežot tos akli un padevīgi paklausīt bez jebkādiem jautājumiem."

Pretamerikānisko akciju izmeklēšanas komisijas protokolos ir iemūžināti ļoti daudzi apsūdzības materiāli, kas visai skaidri rāda komūnistu īsto dabu un komūnistiskās pārvaldes sistēmas aplamību. Ir žēl, ka visus šos materiālus tik mazos apmēros izmanto, lai brīvās pasaules iedzīvotājiem, kas komūnismu nav pieredzējuši un akli tic tā priecas mācībām, varētu drīzāk atvērt acis. Jācer, ka ar laiku radīsies ļaudis, kas oficiālos protokolus, kas publikai, vismaz plašākai publikai nav tik ērti pieejami un saprotami, darīs pieejamus populārā veidā.

A. K.

LATVIEŠI TREJDEVIŅĀS ZEMĒS

● Smags traģisks satiksmes nelaimes gadījums notika 15. marta pēcpusdienā Vācijā uz Varburgas - Kaseles ceļa augstienē pie Dalheimas, kas prasīja 22 g. v. latviešu studentes Vitas Lūses dzīvību.

No Varburgas nākošā kāda vieglā mašīna, neatļauti šķērsojot ceļa balto svītru, apbraucot kādu smago mašīnu, saskrējās ar otru pretī braucošo vieglo mašīnu. Sadursmē mašīna triekta pret smagā vāga piekabi, smagi ievainojot mašīnas vadītāju 28 g. v. vācieti un līdzbraucēju — 22 g. v. latviešu studenti Vitu Lūsi, kura 19. martā slimnīcā no gūtiem ievainojumiem mira.

● Rietumaustrālijas universit. Pertā šogad graduēs 4 latviešus: humanitāro zinātņu fakultātē psīcholoģijas nozarē Kārli Riduzi un vēstures nozarē Birutu Rozentāli, inženierzinātņu mechanikas nodaļā Jāni Rozentālu, kas ieguvis uzslavu, un tieslietās ar 2 uzslavām universitāti beigušo Zigurtu Richteri. Cik zināms, tad Rietumaustrālijas universitātē pašreiz studē šādi latvieši: inženierzinātnēs A. Rožlapa, zinātnēs M. Lapiņa, medicīnā A. Dunse, humānitāro zinātņu fakultātē E. Āboliņa, P. Kovaļevs, M. Pudovska, I. Videnieks, J. Viļums, G. Stīpnieks un I. Richters, bet paidagoģijas fakultātē grada iegūšanai I. Kampe, kas 1961. gadā saņēma diplomu fiziskās audzināšanas nozarē. Nav vēl zināms, cik latviešu studijas Pertā sāks šogad.

● Latviešu katoļu biedrības Austrālijā Pertas nodaļā uzņemti 12 jauni biedri un kopīgais biedru skaits tagad ir 43.

● Melburnas laikraksti Austrālijā snieguši ļoti atzinīgas atsauksmes par mūsu jauno aktrisi Gunu Kaziņu, kura debitējusi izrādē angļu valodā, tēlojot galveno sieviešu lomu A. Millera lugā The Crucible. Luga izrādīta Melburnas universitātes drāmas klubā. G. Kaziņa ir šīs universitātes studente.

● Grafiķis A. Sodums, kas nesen pārcēlās no Dienvidafrikas uz Austrāliju, noorganizējis Austrālijas valsts televīzijā Pertas raidītājā šā gada 14. jūnijā latviešiem veltītu pusstundu.

● Jaundienvidvelsas universitāte Sidnejā iegādājusies gleznotāja Reiņa Zustera liela formāta eļļas gleznu.

EIROPAS RENESANSE

II

ANGLIJA UN EIROPAS KOPĪBA

Kad iztirzāja jautājumu par Eiropas kopības radīšanu, tad Anglija darīja visu iespējamo, lai paralizētu kopības darbību un ietekmi.

Briti organizēja savu „Eriopas koptirgu" — Eiropas brīvā tirgus apvienība (EFTA), kurā bez Anglijas vēl ieiet Zviedrija, Norvēģija, Dānija, Portugale, Austrija un Šveice. Pēdējās 2 valstis būtu pievienojušās Eiropas kopībai, bet tās atturēja neitralitātes princīpi, jo kopība nav tikai „tirgus" vien. Tagad tās izteikušas vēlēšanos pievienoties, jo atomkara laikmetā viņu neitralitāte ir pilnīgi iluzoriska.

Pārējās EFTA valstis, īpaši Dānija un Portugale, ir lielā mērā atkarīgas no Anglijas, kā galvenās viņu ražojumu noņēmējas.

Šī britu radītā apvienība nav nekas vairāk kā „tirgus", bez to lielo kultūrāli sociālo ideju dinamikas, kas vieno kopības valstis.

EFTA attīstības ceļā stāv arī šo valstu ģeopolītiskais stāvoklis un galvenā partnera — Anglijas specifiskā mentalitāte, kas augusi imperiālistiskā, no Eiropas izolētā garā. Apvienība nekādā ziņā nav varējusi uzrādīt ne tuvu tik spēcīgu attīstību kā kopības valstis un izveidoties pēdējai par sāncensi.

De Golls atklāti pateica, ka Anglija nekad nav gribējusi Eiropas kontinenta kopības. Britu pazīstamā „līdzsvara" jeb „skaldi-valdi" polītika vienmēr bijusi pret spēcīgu, vienotu bloku nodibināšanos kontinentā.

Kāpēc tad Anglija tagad tik karsti cenšas pēc līdzdalības kopībā?

Vispirms tāpēc, ka britu radītā Eiropas tirgus apvienība (EFTA) neattaisnoja uz to liktās cerības. To apliecina daži skaitļi. Anglijas eksports uz kopības valstīm no 1954. g. pieaudzis par vairāk nekā 50 proc., kurpretī uz tās pašas radīto EFTA valstīm tikai par nepilnām 20 proc.

Otrkārt tāpēc, ka Anglijas tradicionālie tirgi britu kopvalstī sāk izsīkt un spēlē ar katru gadu mazāku lomu Anglijas saimniecībā.

Rietumeiropa kā tirdznieciskais partners Anglijai tagad ir jau tikpat svarīga kā imperijas zemes: 1960. gadā imperijas tirgi uzņēma 38 proc. no Anglijas eksporta, bet Rietumeiropa 30 proc. Šodien stāvoklis ir grozījies vēl vairāk par labu Eiropai.

Trešo motīvu formulē pats Mekmillens: „Rietumeiropā veidojas saimnieciska un zināmā nozīmē polītiska vienība. Iedzīvotāju skaita, prasmes un resursu nozīme sacenšas ar ASV un Padomju Krieviju. Jau tagad Eiropas saimnieciskā kopība sāk veidot ekonomisko polītiku. Drīz tā darīs to pašu ārējā polītikā. Izolējoties no Eiropas, mēs nevaram cerēt iegūt ietekmi uz šīs polītikas veidošanos. Iesaistoties kopībā, britu ietekme būtu nozīmīga un pat noteicēja..."

Tālāk: Eiropas plaukstošā saimniecība pavērtu ceļu Anglijas rūpniecības ražojumu plašam noietam, kas savukārt dotu iespēju modernizēt rūpniecības technoloģiju, ievest jaunas ražošanas metodes, izlietot automatizācijas prieksroc. u.t.t. Tikai šādā ceļā Anglija var pastāvēt kā rūpniecības lielvalsts un sacensties pasaules tirgos.

Izsekojot Anglijas valstsvīru runām, acīs duras tikai šeit minētie saimnieciskie un polītiskie motīvi. Eiropas kopības dibinātāju kultūrāli sociālie ideāli un to renesanses gars, kas strāvo pāri visiem ekonomiskiem motīviem un mērķiem, nav radis izpratni britu salās. Šajā sakarā gribētos citēt tautsaimnieka prof. Millera-Armaka dziļdomīgos vārdus:

„Saimnieciskās iekārtas pēdējais, augstākais kritērijs nav tikai saimniecisks, bet tikpat lielā mērā arī garīgas dabas."

Šāds uzskats ir svešs daudziem saimniecības polītiķiem, un īpaši to var teikt par angļu pieeju saimniecības mērķiem. Tas te atzīmējams tāpēc, ka šajā plāksnē meklējami pretišķību iemesli De Golla un Anglijas starpā.

Dr. oec. A. Melliņš.

[illegible]

(Pārnesums no 1. lpp.)

noliktavas, raidītāji, spiestuves u.t.t. Bez tam Francija, diplomātiskā ceļā uzlabojot attiecības ar spāņiem, ir panākusi, ka Spānijā nesen slēgtas vismaz trīs slepenās franču antigollistu kaujas skolas un to vadītāji internēti jeb izraidīti uz Dienvidameriku. Pieņem, ka spāņi ar to savukārt panākuši galīgu spāņu terroristu centru slēgšanu Francijā, no kurienes komūnisti kopš pilsoņu kaŗa beigām aizvien vēl turpināja savu darbību viņpus Pireņem, ka antigollistu kustības jiem.

Būtu tomēr ļoti maldīgi piedienas jau būtu skaitītas, jo cik jaušams, tā Francijā bauda ne tikai fanātiķu simpatijas (kuŗi pārmet de Gollam sadarbību ar komūnistiem), bet arī financiālo aprindu materiālo atbalstu. Antigollistu aktīvitāte manāma arī franču armijas garnizonos Vācijā: Tībingenā, Freiburgā, Bāden - Bādenā u. c.

A. Austrums

STUDENTU SAVIENĪBA RĪKO LOTERIJU

1946. g. Vācijā dibinātā Latviešu studentu centrālā savienība (LSCS) cenšas apvienot visus latviešu studentus kopīgam darbam izglītības, kultūras un nacionālo centienu laukā.

Pēdējos gados LSCS amatpersonas ar konkrētiem plāniem un jaunām idejām ir centušās aktivizēt LSCS darbību dažādos virzienos. Kaut arī panākumi ir bijuši, idejas un plāni ne vienmēr varējuši īstenoties, jo pietrūcis nepieciešamo līdzekļu. Lai latviešu studentu pārstāvju balsis varētu atskanēt starptautiskos sudentu forumos, paužot tur Latvijas un latviešu viedokli, ir vajadzīgi ievērojami līdzekļi ne tikai šādu starptautisku kongresu apmeklēšanai vien. Ir nepieciešams arī plašs un regulārs informācijas darbs cittautu studentu vidū, sarakste, publikācijas, ziņu biļetens svešās valodās u.t.t. Tāpat iekšējās organizācijas plāksnē — trimdas studentu apzināšanai, kartotēkas izveidošanā, kārtējo apkārtrakstu u. c. informācijas sagatavošanā un izsūtīšanā latviešu studentiem dažādās pasaules malās prasa visai prāvus līdzekļus, ko studentu šaurā rocība nespēj sagādāt.

Lai gūtu šos līdzekļus iecerēto ideju un plānu īstenošanai, LSCS šī gada vasarā rīko mantu loteriju visas Amerikas mērogā. Prezidijs lūdz atbalstīt LSCS darbu, ziedojot kādu laimestu.

Ziedojumi loterijai sūtāmi — Mrs. Aina Spuris, 5443 W. Thomas Ave., Chicago, Illinois.

R. S.

Pēkšņi no mums šķīries

Aleksandrs Rengarts

miris 1963. g. 16. aprīlī Bostonā.

Un ja kādam smiltīs svešās
rast Tu mieru lēmis, Dievs —
lai pār to Tavs spožums plešas,
citā saulē ceļoties.

Dziļās sērās PIEDERĪGIE.

Karline Laimiņš,

dzim. VĪTOLS,

dzimusi 1876. g. 26. martā Latvijā,
mirusi 1963. g. 12. aprīlī Toronto.

I LATV. EV. - LUT. DRAUDZES
PALĪDZĪBAS FONDS TORONTO.

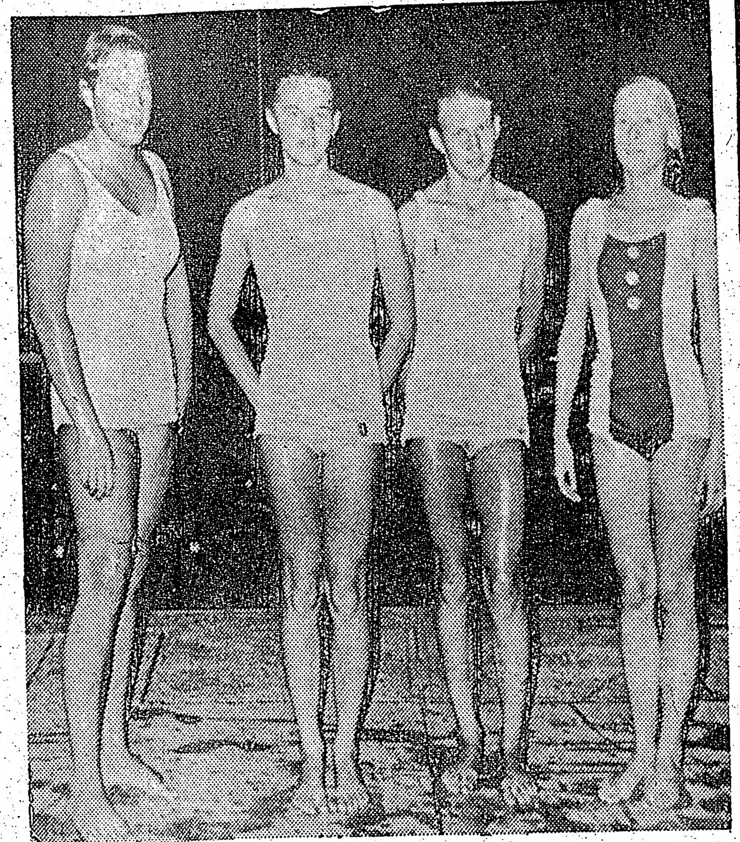

Pasaules rekordiste Ilze Konrade ar jaunajām zvaigznēm — Laimu, Māru un Ievu Libertēm.

CĪŅA KULTŪRAS FRONTĒ

(Pārnesums no 6. lpp.)

kādam dzejniekam, ceturto — kādam humānitāro zinātņu pārstāvim, kas var Kastaņolā strādāt, paņēmis līdz savus materiālus. Lai nodzīvo ar sabiedrības atbalstu kaut vai vienu divi mēnešus Raiņa un Aspazijas trimdas mītnē, lai tur rada jaunas paliekamas vērtības!

Atmiņā patvēries kāds gadījums, kas attiecas uz drūmajām kapitulācijas dienām 1945. g. pavasarī un kam tā saucamais lietišķais pierādījums vēl tagad glabājas manās mājās. Toreiz, lielajās sajukuma dienās, kad uzvarētās vācu armijas kaŗavīri plūda uz priekšu un atpakaļ, gāju pa skābaržu birzi kaut kur Holšteinā, Ziemeļvācijā. Vācu kaŗavīri, pūlēdamies izbēgt no draudīgā gūsta, visapkārt bija sagāzuši mežā savas mantas, savus ieročus, municijas paliekas un mugursomu saturu. Kādā vietā šai izmētājumā acis apstājās pie grāmatas miniatūrformātā. Tā bija ļoti apdriskāta, kā redzams, atkal un atkal pārlasīta un pāršķirstīta. Miniet, kas tā bija par grāmatiņu? Nē, tā nebija ne kaŗavīru ziņgu, ne anekdotu krājums, nekas līdzīgs. Šī apdriskātā grāmatiņa, ko nezināmais kaŗavīrs nesis mugursomā savās kaŗa gaitās — tas bija Platona filozofiskais dialogs Dzīres, taču viens no aizkustinošākajiem dokumentiem Eiropas kultūras vēsturē. Protams, nezināmais kaŗavīrs bija uzvarēts, bet tā nebija viņa vaina, tas bija viņa polītisko vadoņu stulbums, kas pavēra vārtus ienaidnieku uzvarai. Kaut uzvarēts un pazemots, tai brīdī tekulis un bēgulis, šis nezināmais vācu kaŗavīrs ar Platona Dzīrēm mugursomā manās iedomās palicis par ideālo paraugu latviešu cīnītājam savas dzimtenes brīvības karā. Tie, kam būs ne vien fiziska drosme un kaujas ieroči, bet kas būs bruņojušies arī ar augstajām, cildenajām kultūras vērtībām, kas tātad dosies ne vien fiziskajā, bet arī garīgajā cīņā, — tiem pirmajiem vērsies vārti uz jaunās Latvijas sauli, un tos tur arī visskaļāk apsveiks. Kaldināsim tālab bruņas savam garam, asināsim savus kultūras ieročus, palikdami latvieši un kļūdami īsti rietumnieki!

OPOZICIJA „LABKLĀJĪBAS VALSTĪS."

Manfred Friedrich: „Opposition ohne Alternative?," izdev. Verlag „Wissenschaft und Politik," 110 lpp. cena — D.M.9,80.

Liekas, ka rietumu demokratiju izveidošanās par „labklājības valstīm" nav novēršama, jo neviena polītiskā partija neizrāda nekādu nopietnu vēlēšanos tam pretoties. Šādu attīstību nebūt visi neapsveic bez iebildumiem, un dažreiz var pat novērot, ka tas dažiem rāda nopietnas bažas, jo īstu polītisko partiju sacensību paralizē „labklājības valsts", kas pavedinot pilsoņus uz nepolītisku nostāju. „Labklājības valsts" arvienu vairāk rada interešu harmoniju un noved pie polītisko vēlmju vienādošanas. Autors sīki iztirzā šo problēmu un rauga atbildēt uz jautājumu: vai pie tādiem apstākļiem maz īsta opozicija, kādu pazīst klasiskā demokratija, vispār vairs ir iespējama?

AKL

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

21. aprīlī plkst. 3 p. p. skautu dievkalpojums. Māc. A. Briedis.

28. aprīlī, plkst. 11 dievkalpojums; plkst. 12,30 iesvētes mācība, Svētdienas skola.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361. Danforth Ave.

28. aprīlī plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums un Svētdienas skola.

Sestdien, 27. aprīlī plkst. 7 vakarā draudzes vakars Snelgroves zālē. Draudzes vakarā ar priekšlasījumu piedalīsies māc. Elmārs Caune no Kalifornijas.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

28. aprīlī plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums, dziesmu grāmatas; māc. J. Prauliņš.

Jaunatnes iesvēte paredzēta 14. jūlijā. Jaunieši, kas vēlētos šai dienā tikt iesvētīti, lūgti pieteikties pie draudzes mācītāja līdz 1. aprīlim.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

19. maijā plkst. 3,00 p. p. jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu. Viesis māc. A. Briedis un draudzes māc. J. Prauliņš; dziesmu lapiņas. Pie ērģelēm brīvmāksl. I. Sakss.

Niagara Falls (Ont.)

Latviešu ev.-lut. draudzē, anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 North Portage Rd. Jaunatnes iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu 5. maijā, pl. 2 p.p.. Dziesmu lapiņas.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C., tel RE 8-8797, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

28. aprīlī plkst. 3 p.p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā. Iesvētes mācība un svētdienas skola.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Māc. Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

28. aprīlī, plkst. 2 p. p. turpat dievkalpojums.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8. Bībeles vakari Whlmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19. Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs.

PĀRSŪTĀM NAUDU
uz
LATVIJU
US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-.
Pārējām summām 10 %.
Sūtījumi apdrošināti.
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
123 HURON ST.,
TORONTO 2-B, ONT.
CANADA.